

Program Wykonawczy

2009-2011

dla Regionalnej Strategii

Innowacji

Województwa

Małopolskiego

Druk finansowany w ramach projektu systemowego:

„Regionalny System Innowacji Województwa Małopolskiego. Projekt pilotażowy”

realizowanego przez:

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Gospodarki i Społeczeństwa Informacyjnego
Biuro Monitorowania i Zarządzania RSI

Dariusz Kowalczyk – Pełnomocnik Zarządu ds. RSI Województwa Małopolskiego

tel.: +48 012 63 03 515, fax: +48 012 63 03 503

e-mail: dariusz.kowalczyk@umwm.pl

Agnieszka Bachórz – Kierownik Biura Monitorowania i Zarządzania RSI

tel.: + 48 012 63 03 348, fax: +48 012 63 03 503

e-mail: agnieszka.bachorz@umwm.pl

ISBN: 978-83-61355-45-8

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Program Wykonawczy

2009-2011

dla Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego

HMR Doradztwo Strategiczne S.C.

Załącznik do Uchwały
Zarządu Województwa Małopolskiego
nr 486/09 z dnia 5.05.2009 v.

sporządzony na zlecenie
Departamentu Transportu, Gospodarki i Infrastruktury
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego
(z dniem 1.05.2009 r. Departamentu Gospodarki i Społeczeństwa Informacyjnego
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego)

Kraków 2009

SPIIS TREŚCI

Słowniczek	5
1. Wprowadzenie	7
2. Synteza	9
3. Rekomendacje strategiczne	14
4. Diagnoza.....	18
Wstęp	18
4.1 Profil gospodarki Małopolski i jej otoczenia	18
4.2 Ład prawny i instytucjonalny dla rozwoju gospodarki opartej na wiedzy	25
4.3 Analiza SWOT	26
4.4 Efektywność Regionalnego Systemu Innowacji (analiza instytucjonalno-funkcjonalna)	27
5. Katalog działań	29
5.1 Cele i działania regionalnej strategii innowacji Województwa Małopolskiego 2008-2013	29
5.2 Metoda sporządzenia programu wykonawczego 2009-2011 dla Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego	30
5.3 Kategoryzacja i wybór działań priorytetowych RSI 2008-2013	31
5.4 Katalog działań programu wykonawczego	33
6. Mechanizmy zarządzania, monitorowania i ewaluacji RSI	36
6.1 Założenia systemu zarządzania, monitorowania i ewaluacji RSI	36
6.2 System zarządzania procesem implementacji RSI	37
6.3 System monitorowania	42
6.4 System ewaluacji RSI	44
6.5 Związki z istniejącym systemem zarządzania, monitorowania i ewaluacji programów operacyjnych	52
Bibliografia	55
Załączniki	56
Załącznik 1. Wykaz osób biorących udział w spotkaniach konsultacyjnych	57
Załącznik 2. Lista instytucji objętych badaniem	58
Załącznik 3. Raport z badań przeprowadzonych w oparciu o metodę scenariusza wywiadu pogłębionego	59
Załącznik 4. Wskaźniki dla celów szczegółowych systemu ewaluacji Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego	71
Załącznik 5. Scenariusz wywiadu pogłębionego	77
Załącznik 6. Operacyjny opis działań programu wykonawczego 2009-2011	79

Słowniczek

- BMZ** – Biuro Monitorowania i Zarządzania
- CAPI** – metoda przeprowadzania wywiadów bezpośrednio przez ankierów wyposażonych w komputer ze specjalistycznym oprogramowaniem (*Computer Assisted Personal Interview*)
- CATI** – wywiad telefoniczny przeprowadzany przez ankiera z respondentem za pomocą telefonu (*Computer Assisted Telephone Interview*)
- CAWI** – technika wywiadu wykorzystywana w badaniach prowadzonych za pomocą Internetu (*Computer Assisted Web Interview*)
- CZWM** – Członek Zarządu Województwa Małopolskiego
- DFE** – Departament Funduszy Europejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego
- DKPSMRR** – Departament Koordynacji Polityki Strukturalnej, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
- DPR** – Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego
- DGI** – Departament Transportu, Gospodarki i Infrastruktury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego
- GSI** – Departament Gospodarki i Społeczeństwa Informacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego
- ERIS** – system wskaźników pomiaru poziomu innowacyjności regionów (*European Regional Innovation Scoreboard*)
- GOW** – Gospodarka Oparta na Wiedzy
- KSRSI** – Komitet Sterujący Regionalnej Strategii Innowacji
- MRI** – Małopolska Rada Innowacji
- MRPO** – Małopolski Regionalny Program Operacyjny
- MRR** – Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
- NPR** – Narodowy Plan Rozwoju
- NSRO** – Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia
- PARP** – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
- PCM** – Project Cycle Management (Cykl Zarządzania Projektem)
- PO IG** – Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
- PO KL** – Program Operacyjny Kapitał Ludzki

1.

Wprowadzenie

Program Wykonawczy 2009-2011 dla Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego (zwany dalej *Programem Wykonawczym*) powstał w ramach umowy zawartej pomiędzy *Departamentem Transportu, Gospodarki i Infrastruktury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego* (zwanym dalej *DGI*), z dniem 1.05.2009 r. *Departamentem Gospodarki i Społeczeństwa Informacyjnego* (zwanym dalej *GSI*) i *HMR Consulting* w dniu 25 listopada 2008 r.

Przedmiotowy *Program Wykonawczy* nie aspiruje do całościowego opisanie wielowymiarowej problematyki budowania innowacyjności w Małopolsce. Nie jest też jego rolą analiza i konstruowanie podejść teoretycznych związanych z działaniami zorientowanymi na dynamizowanie procesów „nasywania” regionalnej gospodarki zasobami wiedzy. Jego celem podstawowym jest przedstawienie propozycji działań, których realizacja w okresie 2009-2011 w stopniu największym może przyczynić się do osiągnięcia celów ustanowionych w *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego* (zwananej dalej *RSI*). Celem równie ważnym w przypadku *Programu Wykonawczego*, jak zaproponowanie katalogu działań, jest projekcja zasad i instrumentów koordynacji procesu implementacji ww. działań oraz metodologii ich monitorowania i ewaluacji. *Program Wykonawczy* stanowi zatem dokument służący operacyjnemu opisaniu procesu wdrażania *RSI* w latach 2009-2011. Innymi słowy idzie o udzielenie odpowiedzi na pytania: jakie działania i dlaczego należy podjąć, kto i jak powinien je wdrażać, jak działania te monitorować i oceniać. Odpowiedzi na te pytania stają się szczególnie ważne z trzech zasadniczych powodów. Po pierwsze, wzmacnianie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki małopolskiej to podstawowy sposób na dynamiczny rozwój województwa i jego transformację w kierunku regionu wiedzy. Po drugie, w czasach narastających turbulencji gospodarczych, jakość interwencji podejmowanych przez Samorząd Województwa stanowić będzie o zdolności regionu do ograniczania ich negatywnych efektów. Po trzecie, wysoka dynamika wydatkowania środków strukturalnych (co w żadnej mierze nie może oznaczać wydatkowania cechującego się niską jakością) tworzy szansę dla pozyskania dodatkowych środków strukturalnych w oparciu o mechanizm wprowadzonych przez *MRR*.

W zakresie przedmiotowym *Programu Wykonawczego* znalazły się następujące zagadnienia:

- przedstawienie, w ujęciu syntetycznym, diagnozy poziomu innowacyjności gospodarki małopolskiej;
- opracowanie katalogu działań na rzecz podnoszenia stopnia jej innowacyjności;
- zaprojektowanie mechanizmów zarządzania, monitorowania i ewaluacji *RSI* oraz ich implementacyjne opisanie.

Do opracowania *Planu Wykonawczego* i obiektywizacji przedstawianych w nim informacji wykorzystano triangulację metod badawczych tj. dokonano analizy materiałów źródłowych, przeprowadzono, w oparciu o scenariusz wywiadu pogłębionego, badania z udziałem podmiotów kluczowych dla implementacji *RSI*, jak również odbyły się bezpośrednie konsultacje kolejnych wersji opracowania z przedstawicielami *DGI*. Ponadto miały miejsce dwa spotkanie konsultacyjne, w których uczestniczyli

przedstawiciele: *Sejmiku Województwa Małopolskiego (SWM), Zarządu Województwa Małopolskiego (ZWM), DGI, Krakowskiego Parku Technologicznego (KPT) oraz Małopolskiej Agencji Rozwoju Regionalnego (MARR).*

Opracowanie składa się z trzech zasadniczych części tj. diagnozy stanu innowacyjności w Małopolsce, katalogu działań służących jej podnoszeniu oraz propozycji mechanizmów zarządzania, monitorowania i ewaluacji *RSI*. W pierwszej z nich, w sposób syntetyczny, opisano między innymi profil gospodarki Małopolski, w tym przedstawiono jej pozycję w zakresie innowacyjności gospodarki wśród regionów europejskich (w oparciu o *Regional Innovation Index/Regional Innovation Scoreboard*), jak również zaprezentowano ocenę regionalnego systemu innowacji wskazując na jego podstawowe słabości. W części drugiej przedstawiono metodę, w oparciu o którą dokonano priorytetyzacji i selekcji działań, postulowanych do wdrożenia w okresie 2009-2011, jak również działania te operacyjnie opisano. W kolejnej partii *Programu Wykonawczego* przedstawiono propozycje mechanizmów zarządzania, monitorowania i ewaluacji *RSI*. W części końcowej zamieszczono zestawienie wykorzystanych do sporządzenia *Programu Wykonawczego* publikacji, raportów i opracowań. Integralnym elementem przedmiotowego opracowania jest zbiór załączników, w którym zamieszczono – listę osób biorących udział w pracach nad przedmiotowym dokumentem, listę instytucji uczestniczących w badaniu, wzór scenariusza wywiadu pogłębionego, raport z przeprowadzonego badania oraz operacyjny opis działań *Programu Wykonawczego*.

Opracowanie przygotowano w składzie: prof. dr hab. J. Hausner, dr Ł. Mamica, dr St. Mazur, B. Turowski, dr M. Zawicki. Jego Autorzy pragną podziękować wszystkim, którzy przyczynili się do powstania tego opracowania, w szczególności pracownikom *DGI*, z dniem 1.05.2009 r. wchodzącym w skład *GSI*.

Diagnoza

1. Coraz wyraźniej zaznaczające się symptomy spowolnienia gospodarczego obserwowane w gospodarce światowej przekładają się również na sytuację ekonomiczną w polskich regionach. W celu przedstawienia potencjału Małopolski, w zakresie możliwości budowania Gospodarki Opartej na Wiedzy (GOW), wykorzystano do porównań województwo mazowieckie, śląskie, dolnośląskie (najbardziej innowacyjne polskie regiony wg *Regional Innovation Scoreboard, RIS*), a z regionów zagranicznych – 3 regiony zagraniczne wg NUTS 2: Turyngię (ze względu na podobne uwarunkowania historyczne – NRD, podobny profil gospodarczy: turystyka, rolnictwo i przemysł); Katalonię (z Barceloną, miastem często porównywanym z Krakowem) oraz Południową Szwecję (jako wzór; jeden z najbardziej innowacyjnych regionów wg *RIS*).
2. W Małopolsce w 2007 r. w rejestrze REGON zarejestrowanych było 896 podmiotów gospodarczych przypadających na 10 tys. ludności. Wskaźnik ten lokuje region dopiero na 11 pozycji w kraju. W latach 2004-2006 odsetek przedsiębiorstw, które wprowadziły innowacje w tym regionie wyniósł jedynie 42%, co lokuje Małopolskę dopiero na 8. miejscu w kraju. W województwie mazowieckim wartość tego wskaźnika wyniosła aż 50%. W 2007 r. ponad 32% przedsiębiorstw w Małopolsce poniosło nakłady na działalność innowacyjną, co stawia region nieznacznie powyżej średniej krajowej, która wyniosła blisko 31,8%. Znacznie wyższe wartości w tym zakresie osiągnęły dwa województwa sąsiednie tj. śląskie (38,3%) oraz podkarpackie (38,7%) – co interesujące – była to jednocześnie najwyższa wartość tego wskaźnika w kraju.
3. Potencjał przemysłowy regionu mierzony wartością produkcji sprzedanej przemysłu wyniósł w 2006 r. ponad 51 mld zł, co stanowi jedynie 6,5% wartości tej produkcji sprzedanej w całym kraju. Dynamika przyrostu wartości tego wskaźnika w stosunku do roku poprzedniego wyniosła jedynie 3,1%, co stawia Małopolskę na trzecim miejscu od końca w grupie wszystkich polskich województw (jedynie przed województwem zachodniopomorskim i kujawsko-pomorskim).
4. Małopolska zajmuje dopiero 134 miejsce w rankingu innowacyjności regionów europejskich (na 208 sklasyfikowanych) z poziomem wskaźnika syntetycznego wynoszącym 0,35 (wartość wskaźnika waha się w przedziale od 1 do 0, czym wyższa jego wartość tym większy poziom innowacyjności danego regionu). Identyczną wartość wskaźnika uzyskały m.in. takie regiony jak włoski Marche, hiszpańska Kastylia-León czy niemiecki Magdeburg. Wskaźnik krajowej konkurencyjności Małopolski przyjmuje wyższą wartość i wynosi 0,53.
5. Małopolska charakteryzuje się niskim poziomem udziału wysokich i średnio zaawansowanych technologii produkcji (23,4%). Wskaźnik ten jest o blisko 4% niższy niż w województwie mazowieckim i dolnośląskim, a o prawie 5% niższy niż w województwie śląskim.

6. W Małopolsce w 2007 r. w działalności badawczo-rozwojowej zatrudnionych było blisko 14 tys. pracowników, co stawiało ten region na drugiej pozycji w kraju za województwem mazowieckim, w którym zatrudnionych było tam odpowiednio ponad 33 tys. osób.
7. Kluczowe znaczenie dla rozwoju GOW ma podaż wykwalifikowanych kadr, którą zapewnia odpowiednio rozwinięty system edukacyjny, w tym zwłaszcza szkolnictwa wyższego. W 2007 r. funkcjonowały w Małopolsce 34 szkoły wyższe, w tym jeden uniwersytet, dwie wyższe szkoły techniczne oraz 8 szkół ekonomicznych. Pod względem liczby szkół wyższych region znalazł się na piątym miejscu w kraju (za województwem dolnośląskim, wielkopolskim, śląskim i mazowieckim).
8. W Małopolsce w 2007 r. zatrudnionych było ponad 12 tys. nauczycieli akademickich, w tym ponad 2 500 profesorów. Stawia to region na drugim miejscu w kraju za województwem mazowieckim, gdzie w analogicznym czasie wspomniana grupa pracowników wynosiła ponad 16 tys.
9. Analiza układu instytucjonalnego otoczenia biznesu i jednostek naukowo-badawczych w Małopolsce¹ wskazuje na istotny potencjał w tym zakresie. W regionie wyróżnić można 11 agencji rozwoju, 16 izb gospodarczych, 21 stowarzyszeń i innych organizacji przedsiębiorców oraz 14 jednostek badawczo-naukowych. W Małopolsce istnieje rozbudowany sektor instytucji podaży innowacji. Poza uczelniami funkcjonują instytuty branżowe oraz instytuty Polskiej Akademii Nauk. Tym niemniej dostrzega się problem słabości układu instytucjonalno-funkcjonalnego realizacji RSI.
10. W Małopolsce istnieje rozwinięty system podaży innowacji, który nie przekłada się w wystarczającym stopniu na poziom innowacyjności regionu. Także w publikacji podsumowującej foresight regionalny zwraca się uwagę na fakt, że „*generalnym problemem Małopolski jest słaba dyfuzja innowacji*”.²

Katalog działań

1. Działania do PW zostały wyłonione w oparciu o 4 kryteria: adekwatności, oczekiwanej skuteczności, przygotowania do wdrożenia, dostępności do finansowania z funduszy strukturalnych.
2. Katalog działań opisanych w PW zawiera 19 spośród 39 zawartych w RSI działań, tj.:
  - A. Przygotowanie i wdrożenie strategii promocji dostępnych źródeł finansowania aktywności innowacyjnej firm (C.I.1.1.);
  - B. Utworzenie funduszu załączkowego (C.I.1.2.);
  - C. Utworzenie funduszu *venture capital* (C.I.1.3.);
  - D. Budowa instytucjonalnej bazy dla rozwoju wzornictwa przemysłowego w regionie (C.I.3.1.);
  - E. Rozwój parków technologicznych i przemysłowych (C.I.3.2.);
  - F. Rozwój ogniw pośredniczących pomiędzy jednostkami badawczo-rozwojowymi a przedsiębiorstwami (C.I.3.3.);
  - G. Wsparcie badań przemysłowych i przedkonkurencyjnych firm w regionie (C.I.3.4.);
  - H. Rozwój infrastruktury badawczej uczelni i instytutów branżowych (C.I.4.1.);
  - I. Realizacja programu zamawianych przez przedsiębiorstwa prac magisterskich i doktorskich (C.I.5.1.);
  - J. Rozwój i wsparcie inicjatyw klastrowych (C.II.1.1.);
  - K. Wsparcie procesu tworzenia, rozbudowy i dostępności cyfrowych zasobów wiedzy (C.II.3.4.);
  - L. Utworzenie systemu monitoringu i ewaluacji rozwoju innowacyjności w Małopolsce (C.III.1.2.);
  - M. Utworzenie Małopolskiego Obserwatorium Gospodarki (C.III.1.3.);
  - N. Utworzenie i promocja programu promującego innowacyjność skierowanego do

¹ Informator *Instytucje Otoczenia Biznesu i Jednostki Naukowo-Badawcze w Małopolsce*, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kraków grudzień 2006.

² J. Hausner (red.), *Foresight technologiczny na rzecz zrównoważonego rozwoju Małopolski*, Małopolska Szkoła Administracji Publicznej, Kraków 2008, s. 62.

- przedsiębiorców, mieszkańców i władz samorządowych Małopolski (C.III.2.2.);
- O. Promocja Małopolski jako miejsca inwestycji dla innowacyjnych technologii (C.III.3.1.);
  - P. Udział w targach krajowych i zagranicznych, promujących innowacyjne firmy (C.III.3.2.);
  - Q. Rozwój usług publicznych opartych na technologiach informacyjno-komunikacyjnych (ICT), służących polepszeniu jakości życia obywateli i efektywności funkcjonowania firm (C.III.4.1.);
  - R. Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) do poprawy efektywności pracy administracji publicznej (C.III.4.2.).
3. W celu wdrożenia poszczególnych działań *PW*, wykorzystane zostaną niżej zdefiniowane instrumenty:
- A. Interwencja w ramach *MRPO*;
  - B. Operator działania;
  - C. Projekt systemowy;
  - D. Projekt.
4. Przesłanką do zaproponowania wyżej określonych instrumentów interwencji, wykorzystywanych w celu wdrażania *RSI* jest rola, jaką Samorząd Województwa może pełnić w toku implementacji strategii, tj.:
- A. Implementacyjna;
  - B. Inspiracyjna;
  - C. Promocyjna.

System zarządzania, monitorowania i ewaluacji *RSI*

System zarządzania

1. Modyfikacje *RSI*, działania w ramach projektu systemowego, realizowanego przez *DGI* oraz postulaty zawarte w *PW* uzasadniają konieczność wypracowania nowej struktury zarządzania *RSI*.
2. Strukturę systemu zarządzania *RSI* proponujemy oprzeć na następujących założeniach:
  - A. Przejęcie przez *CZWM* – odpowiedzialnego w ramach Zarządu Województwa za problemy rozwoju gospodarczego województwa i zarządzania funduszami strukturalnymi – kluczowej roli w zakresie nadzoru nad procesem wdrażania *RSI*.³ Rozwiązanie to służyłoby zdynamizowaniu działań inicjowanych w tym zakresie w ramach Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego, a także poprawie zdolności do koordynacji działań podejmowanych w ramach *RSI* z przedsięwzięciami zaprojektowanymi w *MRPO*.
  - B. Ukonstytuowanie, w ramach *GSI*, *Biura Monitorowania i Zarządzania (BMZ)* jako struktury o charakterze zadaniowym, odpowiedzialnej za zarządzanie, monitoring i ewaluację działań zaplanowanych w *RSI* – składającej się z pracowników *GSI* oraz ekspertów zewnętrznych (zatrudnionych w formule etatowej lub umowy zlecenia). Kompetencje, zadania i obowiązki *BMZ* wykraczałyby poza zakres projektu systemowego i odnosiłyby się do zarządzania całością *RSI*.
  - C. Realizacja zadań z zakresu monitorowania i ewaluacji *RSI* zaprojektowanych w projekcie systemowym została by powierzona w drodze konkursu zewnętrznemu wykonawcy (np. konsorcjum uczelni wyższych lub też wyspecjalizowanych podmiotów świadczących usługi w tym zakresie). Merytoryczny nadzór nad jego działaniami sprawowałby *BMZ*.
  - D. Wykonywanie funkcji merytorycznych oraz promocyjno-informacyjnych związanych z realizacją poszczególnych działań *RSI* zostały by powierzone operatorom – organizacjom wybranym

³ W ramach poprzedniego podziału kompetencji w ramach *ZWM* wspomniany powyżej Wicemarszałek sprawował nadzór merytoryczny nad *DGI*. Intencją tego zapisu nie jest zatem potwierdzenie istniejącego *status quo*, ale wyeksponowanie jego szczególnej roli w sferze koordynacji przedsięwzięć zorientowanych na wzmacnianie potencjału innowacyjnego małopolskiej gospodarki.

w drodze postępowania konkursowego lub zlecenia przez ZWM. Merytoryczny nadzór nad ich działaniami sprawowałby BMZ.

- E. Rolą MRI byłoby zapewnienie sprawnego systemu uzgadniania z kluczowymi interesariuszami systemu innowacyjności w Małopolsce zagadnień kluczowych dla efektywnej i skutecznej realizacji RSI. MRI współpracowałyby z ZWM w zakresie nadzoru nad realizacją i monitorowaniem wdrażania RSI oraz podejmowania strategicznych, decyzji związanych z procesem jej implementacji.
- F. KSRSI byłby wyłaniany spośród członków MRI. Jego podstawową rolą byłoby podejmowanie strategicznych decyzji, związanych z rozwojem systemu innowacyjności w Województwie oraz ocena stanu realizacji RSI. Alternatywnie, rola Komitetu Sterującego RSI mogłaby być wykonywana przez MRI w pełnym składzie – rozwiązanie to jest możliwe jeżeli zostaną stworzone odpowiednie mechanizmy zapewniające możliwości sprawnego i efektywnego działania przez wszystkich członków Rady.
- G. PZWM przewodniczy pracom KSRSI oraz koordynuje działalność Regionalnych Zespołów Ekspertów (RZE).
- H. RZE byłyby powoływane na zasadzie ad hoc przez BMZ – w uzgodnieniu z PZWM – dla rozwiązywania problemów merytorycznych, związanych ze skutecznym wdrażaniem RSI i jej doskonaleniem.

System monitorowania

1. Monitoring można zdefiniować jako proces o charakterze ciągłym, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji w zakresie danego programu, poprzez porównywanie ich z wyznaczonymi celami oraz przyjętymi założeniami.
2. Monitorowanie w kontekście RSI oznacza monitorowanie wszystkich działań zawartych w strategii – w tym także projektów realizowanych przez inne podmioty.
3. System monitorowania zawiera następujące podstawowe aspekty:
  - A. monitorowanie działań i projektów RSI (celów strategicznych i taktycznych);
  - B. zdefiniowanie wskaźników monitorowania (wskaźników zasobów i rezultatów);
  - C. monitorowanie wykonania kamieni milowych strategii i programów wykonawczych;
  - D. zdefiniowanie metodologii monitorowania.
4. Strategia innowacyjności jest z punktu widzenia mechanizmów zarządzania i finansowania strategią horyzontalną, gdyż większość projektów realizowanych w ramach poszczególnych celów i działań RSI będzie wykonywana w ramach innych programów (przede wszystkim MRPO i PO IG). System monitorowania RSI powinien w maksymalnym stopniu wykorzystywać dane dostępne z innych systemów.
5. System monitorowania RSI będzie obejmował dwa główne rodzaje działań:
  - A. na poziomie operacyjnym – monitorowanie działań podejmowanych w ramach Celów Taktycznych Strategii;
  - B. na poziomie strategicznym – monitorowanie stanu innowacyjności w regionie – na podstawie wybranych wskaźników.
6. Głównym instrumentem monitorowania działań (na podstawie danych uzyskanych z systemu MRPO oraz PO IG) będą sprawozdania okresowe (półroczne) oraz sprawozdania roczne/końcowe i informacje miesięczne – przy wykorzystaniu wskaźników produktu i rezultatu.
7. Ze względu na prawdopodobne finansowanie większości działań RSI przez instrumenty MRPO oraz PO IG proponuje się przyjęcie podstawowych wskaźników monitorowania analogicznych jak dla tych programów – przy uzupełnieniu tej listy wskaźnikami specyficznymi dla Strategii.

8. Wskaźniki monitorowania można podzielić na trzy podstawowe grupy ze względu na poziom wdrażania Strategii:
  - A. wskaźniki produktu – odnoszące się do danego projektu lub działania;
  - B. wskaźniki rezultatu – odnoszące się do bezpośredniego efektu działań podejmowanych w ramach Strategii wobec uczestników projektów;
  - C. wskaźniki wpływu (oddziaływania) – mają charakter długookresowy i są monitorowane na poziomie celów horyzontalnych i strategicznych Strategii.

System ewaluacji

1. Przedmiotem kompleksowego badania ewaluacyjnego jest *RSI* z sierpnia 2008 roku oraz *PW 2009-2011* będący uszczegółowieniem Strategii.
2. Według definicji Komisji Europejskiej „ewaluacja stanowi ocenę przedsięwzięć w kontekście ich wyników, wpływu oraz potrzeb, które mają zaspokajać” – czyli weryfikacja osiągnięć danego przedsięwzięcia w relacji do zaplanowanych oczekiwań oraz wykorzystanie uzyskanych w ten sposób informacji i doświadczeń przy projektowaniu i planowaniu podobnych działań w przyszłości.
3. Celem głównym badania jest wykazanie i ocena wpływu działań określonych w *RSI* na rozwój innowacyjności poprzez spełnienie celów horyzontalnych, strategicznych i taktycznych, a w efekcie także na sposób realizacji polityk publicznych w Województwie Małopolskim.
4. W ramach badania planuje się realizację następujących celów szczegółowych – związanych z odpowiednimi celami strategicznymi *RSI*:
  - A. wykazanie wpływu założeń, celów i działań sformułowanych w *RSI* na podniesienie poziomu innowacyjności firm w Województwie Małopolskim;
  - B. ocena wpływu realizacji *RSI* na wzmocnienie kontaktów sieciowych instytucji związanych z innowacyjnością regionu oraz lepsze wykorzystywanie ich potencjału;
  - C. ocena zmiany stopnia znaczenia innowacyjności w polityce regionalnej (w tym zdolności do skutecznego i efektywnego prowadzenia polityk publicznych w zakresie wzrostu innowacyjności i konkurencyjności w skali regionalnej).

3. Rekomendacje strategiczne

Katalog działań

1. W celu wdrożenia *PW* konieczne jest dokonanie wyboru optymalnej formuły wyłaniania Operatora działań. W tym celu rozważyć należy:
  - A. Modyfikację *MRPO* w sposób gwarantujący wyłonienie do realizacji w drodze konkursu projektów realizowanych przez Operatora działania;
  - B. Finansowanie prac Operatorów działania ze środków budżetowych Samorządu Województwa;
  - C. Zlecenie pełnienia funkcji Operatora spółce z udziałem Samorządu Województwa lub jednostce organizacyjnej samorządu województwa lub departamentowi *UMWM*;
  - D. Zachęcenie instytucji niezależnych do pełnienia funkcji operatora wraz z określeniem sposobu finansowania realizowanych przez nich zadań;
  - E. Zastosowanie wariantów mieszanych.

System zarządzania, monitorowania i ewaluacji *RSI*

System zarządzania

1. Opracowanie przez *GSI* – po akceptacji wyrażonej przez *ZWM* dla *PW* – szczegółowych procedur konstytuujących system zarządzania *RSI* oraz podjęcie stosownych rozstrzygnięć, na które powinny składać się m.in.:
  - A. schemat organizacyjny *BMZ*;
  - B. opis wymaganych kwalifikacji i doświadczenia pracowników (w tym pracowników *BMZ* oraz ekspertów kontraktowych);
  - C. zakresy czynności pracowników *BMZ*;
  - D. opis procedur dotyczących poszczególnych czynności wykonywanych przez *BMZ*;
  - E. schemat zależności funkcjonalnych i obiegu informacji pomiędzy poszczególnymi podmiotami systemu zarządzania *RSI* oraz sposobów i formatu raportowania z realizowanych działań;
  - F. plan działania *BMZ* na rok 2009 (cele, działania oraz wskaźniki);
  - G. wykaz operatorów wspierających działania *RSI* (w tym zakres zadań, propozycje dotyczące systemu wyboru wykonawców, zakres i źródła finansowania);
  - H. wykaz zadań szczegółowych związanych z systemem monitorowania i ewaluacji *RSI*;
  - I. określenie budżetu dla zarządzania *RSI* w 2009 r. (z uwzględnieniem środków przyjętych dla realizacji projektu systemowego).

System monitorowania

1. System monitorowania powinien spełniać następujące podstawowe funkcje:
  - A. możliwość stałego zasilania systemu w informacje od instytucji odpowiedzialnych za zarządzanie projektami wchodzącymi w skład działań *RSI*;
  - B. dokonywanie syntezy uzyskiwanych informacji i ich przetwarzanie w sposób umożliwiający sprawne wykonywanie procesu monitoringu;
  - C. możliwość przetwarzania, przechowywania i generowania informacji;
  - D. możliwość generowania raportów i informacji zarządczych dla wszystkich elementów systemu zarządzania *RSI*.
2. Można wstępnie przyjąć, że metody monitorowania powinny obejmować przede wszystkim:
  - A. analizę danych uzyskanych z systemu sprawozdawczości projektów;
  - B. wywiady z głównymi osobami zaangażowanymi w procesy zarządzania;
  - C. ankiety przeprowadzane z beneficjentami i przedstawicielami grup docelowych.

System ewaluacji

1. Badanie ewaluacyjne powinno obejmować obszar realizacji Strategii w Województwie Małopolskim – zawierający wszystkie działania przyporządkowane odpowiednim celom taktycznym i strategicznym *RSI*, w tym:
  - A. przeprowadzenie oceny przyjętych rozwiązań w zakresie metodyki wdrażania *RSI*, tj. zarządzania i monitorowania, priorytetyzacji działań oraz trybu i kryteriów wyboru projektów;
  - B. wykonanie oceny poszczególnych projektów i na tej podstawie stworzenie rankingu projektów najlepiej realizujących cele *RSI*;
  - C. wskazanie oraz szczegółowe omówienie rozwiązań zasługujących na upowszechnienie (dobrych praktyk);
  - D. zidentyfikowanie barier we wdrażaniu *RSI*, które blokują skuteczne wdrażania Strategii w regionie;
  - E. dokonanie syntezy oceny procesów wdrażania dla poszczególnych obszarów tematycznych i sektorowych Strategii;
  - F. ocena realizacji poszczególnych elementów Strategii z punktu widzenia procesu formułowania, wdrażania i oceny polityk publicznych w skali regionalnej;
  - G. ocena relacji pomiędzy instrumentami polityk regionalnych a ogólnokrajowych w procesie programowania i wdrażania *RSI*.
2. Postuluje się wykonanie następujących rodzajów badań ewaluacyjnych – w zależności od kryterium okresu prowadzenia badania:
  - A. ewaluacja **ex-ante** – dla następnego programu wykonawczego na lata 2012-2013 – obejmującego dwa ostatnie lata realizacji strategii – połączona z ewaluacją *ex-post* pierwszego *PW* (pkt. D);
  - B. ewaluacja **on-going** – dla pierwszego zrealizowanego pełnego rocznego okresu realizacji strategii (rozpoczynając od roku 2009);
  - C. ewaluacja **mid-term** – przeprowadzona po upływie ok. połowy okresu realizacji – w 2010 roku;
  - D. ewaluacja **ex-post** – wykonana bezpośrednio po zakończeniu realizacji *PW* – w 2011 roku.
3. Głównymi kryteriami oceny będą:
  - A. **adekwatność/użyteczność** – czy sposoby prowadzenia polityki innowacyjności spełniają oczekiwania jej użytkowników pod względem zdefiniowanych w strategii kryteriów;
  - B. **skuteczność** – czy i w jakim stopniu realizacja strategii innowacji wpływa na skuteczność osiągnięcia jej celów oraz procesów realizacji polityk publicznych w regionie;

- C. **efektywność** – w jaki sposób zasoby przeznaczone na realizację działań Strategii osiągają założone efekty ilościowe i jakościowe;
  - D. **trwałość** – jaki będzie stopień długoterminowego oddziaływania realizacji Strategii na proces rozwoju innowacji w regionie;
  - E. **oddziaływanie** – stopień w jakim korzyści odniesione przez beneficjentów docelowych wywarły szerszy, ogólny wpływ na rozwój innowacyjności w regionie.
4. Dodatkowo postuluje się zastosowanie kryteriów dodatkowych – istotnych ze względu na wielość czynników wsparcia, decydujących o sukcesie działań innowacyjnych oraz z punktu widzenia znaczenia interwencji strategii w innych obszarach (tematycznych czy geograficznych) – takich jak np. efekt dźwigni, zasada dodatkowości, efektu substytucji czy przemieszczenia.
  5. Szczegółowy zestaw wskaźników powinny wykorzystywać następujące główne grupy wskaźników:
    - A. katalog wskaźników oceny projektów oraz benchmarkingu zawarty w dokumencie strategicznym *RSI*;
    - B. wykaz wskaźników ewaluacyjnych przewidzianych w systemach ewaluacji *MRPO*, *PO IG* oraz *PO KL* (finansującego realizację projektu systemowego);
    - C. wskaźniki oparte o metodologię zawartą w *European Regional Innovation Scoreboard*;
    - D. wskaźniki innowacyjności dostępne z systemu statystyki publicznej – na poziomie ogólnokrajowym i regionalnym.
  6. Wskaźniki powinny obejmować podstawowe rodzaje typowych wskaźników (produktu, rezultatu, zasobów oraz wpływu/oddziaływania).
  7. Ocena obejmować powinna poniżej przedstawione obszary badawcze związane z poszczególnymi obszarami Strategii:
    - A. zarządzanie i wdrażanie działań *RSI*;
    - B. realizacja działań wchodzących w skład *RSI*;
    - C. system wsparcia innowacyjności firm w Województwie;
    - D. system kontaktów sieciowych instytucji związanych z innowacyjnością regionu w kontekście Gospodarki Opartej na Wiedzy;
    - E. wzrost znaczenia innowacyjności w procesie kształtowania i realizacji polityk regionalnych.
  8. Narzędzia badawcze i techniki ewaluacyjne wykorzystywane w badaniach powinny obejmować **badania ilościowe** (badania sondażowe – ankiety i wywiady kwestionariuszowe, analiza danych statystycznych) oraz **badania jakościowe** (grupy fokusowe, indywidualne wywiady pogłębione, analiza kosztów i korzyści, studia przypadku, panele ekspertów).
  9. Dodatkowo powinna zostać wykonana w ramach ewaluacji *ex-post* ocena wpływu Strategii (*impact assessment*) przy zastosowaniu narzędzi rekomendowanych przez Komisję Europejską dla oceny programów strukturalnych.
  10. Ze względu na wielostronny sposób finansowania działań w ramach *RSI*, system monitorowania i ewaluacji *RSI* powinien wykorzystywać informacje uzyskiwane z systemów zewnętrznych.
  11. W ramach *MRPO* wykonywana jest ewaluacja strategiczna (ocena osiągnięcia celów społeczno-gospodarczych oraz realizacji polityk wspólnotowych i krajowych) oraz ewaluacja operacyjna (ocena stopnia realizacji programu, jego priorytetów i ważniejszych projektów).
  12. Dla zapewnienia sprawności i kompletności systemu monitoringu i ewaluacji *RSI*, powinien on wykorzystywać zasilanie informacyjne z jednostek odpowiedzialnych za monitoring i ewaluację projektów realizowanych w ramach działań *RSI*.
  13. Kompleksowy system zasilania informacyjnego powinien określać takie elementy jak: rodzaj i wykaz potrzebnych informacji, częstotliwość ich otrzymywania, format sprawozdań czy tabel, konieczność/ możliwość otrzymywania danych pierwotnych czy danych przetworzonych, nośnik informacji,

możliwość elektronicznego przetwarzania informacji, integracja otrzymywanych informacji w ramach własnego systemu informatycznego.

14. Zalecane jest opracowanie schematu przebiegu procesu zasilania informacyjnego systemu, zawierającego schematy blokowe procesu, podstawowe instrukcje realizacji oraz zakresy odpowiedzialności za poszczególne czynności.
15. Zalecana jest koordynacja przygotowywanego do realizacji przez GSI projektu „Ewaluacja projektu Regionalny System Innowacji Województwa Małopolskiego. Projekt pilotażowy” z proponowanym obecnie Systemem Monitoringu i Ewaluacji RSI – szczególnie w zakresie zapewnienia spójności metodyki, szczegółowych warunków realizacji i harmonogramu obu projektów.

4.

Diagnoza

Wstęp

Coraz wyraźniej zaznaczające się symptomy spowolnienia gospodarczego, obserwowane w gospodarce światowej przekładają się również na sytuację ekonomiczną w polskich regionach. Wysoka dynamika zachodzących zmian, jak choćby spadek eksportu i nowych zamówień w przemyśle⁴, czy wzrost poziomu bezrobocia, pociągną za sobą konsekwencje dla stabilności budżetowej Jednostek Samorządu terytorialnego (zwłaszcza na szczeblu regionalnym, którego finansowanie jest znacząco uzależnione od dochodów podatkowych przedsiębiorstw). W celu przedstawienia potencjału Małopolski, w zakresie możliwości budowania Gospodarki Opartej na Wiedzy (*GOW*), wykorzystano do porównań województwo mazowieckie, śląskie, dolnośląskie (najbardziej innowacyjne polskie regiony wg *Regional Innovation Scoreboard*) a z regionów zagranicznych – 3 regiony wg NUTS 2: Turyngię (ze względu na podobne uwarunkowania historyczne – była NRD, podobny profil gospodarczy: turystyka, rolnictwo i przemysł), Katalonię (z Barceloną, miastem często porównywanym z Krakowem) oraz Południową Szwecję (jako wzór; jeden z najbardziej innowacyjnych regionów wg *RIS*). Ponieważ jednak informacje statystyczne pochodzące z najnowszych baz danych, obejmujących podmioty zagraniczne, dotyczą roku 2005 i 2006, w niniejszej diagnozie obok porównań międzynarodowych zaprezentowano także bardziej aktualne dane statystyczne pochodzące z opracowań GUS-u, w tym Banku Danych Regionalnych.

4.1 Profil gospodarki Małopolski i jej otoczenia

W Małopolsce w 2007 r. w rejestrze REGON zarejestrowanych było 896 podmiotów gospodarczych przypadających na 10 tys. ludności. Wskaźnik ten lokuje region dopiero na 11 pozycji w kraju. Gorsze wyniki osiągnęły jedynie województwa świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie i podkarpackie. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2007 r. wyniosło w Małopolsce blisko 180 tys. zatrudnionych. Analizując dane dotyczące poszczególnych sekcji i działów można stwierdzić, iż najwięcej pracowników w tej grupie zatrudnionych było w dziale produkcja artykułów spożywczych i napojów (ponad 27,5 tys.), produkcja wyrobów z metali (16,7 tys.), produkcja maszyn i urządzeń (12,2 tys.), produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (11,5 tys.), produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (11,2 tys.), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę (11,2 tys.). Istotną rolę odgrywa w województwie sektor technologii informatycznych, wytwarzanie systemów komputerowych i mikrokomputerowych stanowi ponad 87% produkcji krajowej. Analiza wywiadów przeprowadzonych na potrzeby *PW* dla *RSI* w Małopolsce, obejmujących grupę przedstawicieli najważniejszych instytucji tworzących system innowacji w regionie, wskazały na istnienie zasobów wiedzy i personelu, którym nie odpowiada odpowiednio rozwinięty sektor firm. Badani wskazywali przede wszystkim na biotechnologie (4 odpowiedzi), technologie medyczne (3 odpowiedzi) oraz

⁴ Według danych GUS nowe zamówienia w przemyśle, w grudniu 2008 r. spadły aż o 19,6% w skali roku.

inżynierię materiałową, technologie z zakresu energetyki oraz chemię (po 2 odpowiedzi). Na podstawie przeprowadzonych wywiadów określona została lista dziedzin gospodarki, które mogą uzyskać wysoki poziom innowacyjności i konkurencyjności (zwłaszcza w wymiarze międzynarodowym). Zdecydowanie najczęściej wskazywano na technologie informatyczne (7 wskazań), na drugim miejscu znalazły się technologie dotyczące energetyki, w tym energetyki odnawialnej (5 wskazań) oraz technologie medyczne (3 wskazania). Wśród pozostałych propozycji znalazł się między innymi zaawansowany *outsourcing*, przemysł wolnego czasu, precyzyjne nanotechnologie, nauki określane mianem *Life science* i przemysł chemiczny.

Najwyższe nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle w 2007 r. w Małopolsce poniesione zostały w takich działach jak wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę (ponad 151 mln zł), produkcja artykułów spożywczych i napojów (136 mln zł), produkcja wyrobów chemicznych (blisko 118 mln zł). Jako stosunkowo niski można określić poziom innowacyjności małopolskich firm (Tabela 1). W latach 2004-2006 odsetek przedsiębiorstw, które wprowadziły innowacje w tym regionie wyniósł jedynie 42%, co lokuje Małopolskę dopiero na 8 miejscu w kraju. W województwie mazowieckim wartość tego wskaźnika wyniosła aż 50%. Również nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle wskazują na słabą pozycję Małopolski w tym zakresie. W 2006 r. wyniosły one jedynie ponad 1,2 mld zł i były blisko trzy razy niższe niż w województwach mazowieckim i śląskim. W 2007 r. ponad 32% przedsiębiorstw w Małopolsce poniosło nakłady na działalność innowacyjną, co stawia region nieznacznie powyżej średniej krajowej, która wyniosła blisko 31,8%. Znacznie wyższe wartości w tym zakresie osiągnęły dwa województwa sąsiednie tj. śląskie (38,3%) oraz podkarpackie (38,7%), co interesujące, była to jednocześnie najwyższa wartość tego wskaźnika w kraju. Najniższy odsetek firm, które poniosły nakłady na działalność innowacyjną, występował w województwie zachodniopomorskim (23,2%). Małopolska znalazła się pod względem wartości tego wskaźnika na szóstym miejscu w kraju.

Tabela 1. Charakterystyki przedsiębiorstw w zakresie ich innowacyjności w wybranych regionach w latach 2004-2007.

Województwo	Przedsiębiorstwa, które poniosły nakłady na działalność innowacyjną w % przedsiębiorstw w przemyśle w 2007 r.	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2004-2006	Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle w 2006 r. w mln zł
Mazowieckie	36,8	50,4	3 678,2
Małopolskie	32,2	42,6	1 247,5
Śląskie	38,3	47,3	3 569,2
Dolnośląskie	33,3	43,6	1 117,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Nauka i technika w 2006 r.*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2007, *Bank Danych Regionalnych*.

W 2007 r. w Małopolsce wartość produkcji sprzedanej wyrobów nowych lub istotnie ulepszonych, wprowadzonych na rynek w latach 2005-2007 wyniosła 4,3 mld zł. Potencjał przemysłowy regionu mierzony wartością produkcji sprzedanej przemysłu wyniósł w 2006 r. ponad 51 mld zł, co stanowi jedynie 6,5% wartości tej produkcji sprzedanej w całym kraju. Dynamika przyrostu wartości tego wskaźnika w stosunku do roku poprzedniego wyniosła jedynie 3,1%, co stawia Małopolskę na trzecim miejscu od końca w grupie wszystkich polskich województw (jedynie przed województwem zachodniopomorskim i kujawsko-pomorskim). Jednocześnie podkreślić należy znaczenie szeregu klastrów w regionie, jako istotnych podmiotów realizacji polityki innowacyjnej.⁵ Ocena ich funkcjonowania może być podstawą do wybrania priorytetów polityki rozwoju innowacyjności w Małopolsce. Stolica regionu, Kraków staje

5 Wymienić należy tu takie klastry jak: Małopolski Klaster Technologii Informatycznych, Międzyregionalny Klaster Innowacyjnych Technologii *MINATECH*, Life Science Klaster Kraków, Tarnowski Klaster Przemysłowy, Małopolsko-Podkarpacki Klaster Czystej Energii, Klaster *Medycyna Polska Południowy-Wschód*, Klaster Multimediów i Systemów Informatycznych, E-klaster Małopolski Klaster Informatyczny.

się również coraz bardziej atrakcyjnym miejscem dla inwestycji w sektorze usług typu *Business Process Offshoring*.⁶

Nakłady wewnętrzne bieżące na działalność B+R w Małopolsce wyniosły w 2006 r. ponad 579 mln zł, co stanowiło 12,1% wszystkich nakładów na ten cel w kraju. Lokuje to region na drugim miejscu w kraju za województwem mazowieckim, w którym wspomniane nakłady wynosiły aż blisko 43% całej puli krajowej. Analizując strukturę tych nakładów (Tabela 2) można zauważyć w Małopolsce dominację wydatków na badania podstawowe, które stanowiły prawie 44% wszystkich wydatków, podczas gdy średni wskaźnik dla kraju w tym zakresie wynosi około 37%, a w województwie śląskim tylko 21%. Na badania stosowane przeznaczane jest w Małopolsce jedynie blisko 19% analizowanych wydatków, podczas gdy średnia dla kraju wynosi 25%. Wysoki jest niestety również stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej, który wyniósł w 2007 r. aż 76,5% i był o 0,7% wyższy niż rok wcześniej.

Tabela 2. Struktura bieżących nakładów wewnętrznych na działalność B + R według rodzajów badań w wybranych regionach w 2006 r.

Województwo	Badania podstawowe w %	Badania stosowane w %	Prace rozwojowe w %
Mazowieckie	35,3	27,8	36,9
Małopolskie	43,9	18,5	37,6
Śląskie	21,0	23,2	55,9
Dolnośląskie	45,2	22,8	32,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Nauka i technika w 2006 r.*, GUS, Warszawa 2007.

Analiza trzeciej edycji *Rankingu 500 najbardziej innowacyjnych firm*⁷, opracowanego przez *Gazetę Prawną* we współpracy z Instytutem Nauk Ekonomicznych PAN, wskazuje na niezadowolającą, w stosunku do potencjału innowacyjnego, pozycję Małopolski w tym zakresie. Według wspomnianego rankingu ogłoszonego w 2007 r., w regionie tym zlokalizowanych jest 40 firm z 500 najbardziej innowacyjnych polskich przedsiębiorstw. W pierwszej setce firm znalazło się 9 podmiotów z Małopolski, stawiając region na czwartej pozycji w kraju. Podkreślić trzeba, że trzecie i czwarte miejsce w rankingu zajęły firmy małopolskie, były to odpowiednio Zakłady Górniczo-Hutnicze Bolesław S.A. w Bukowni oraz Comarch S.A. z siedzibą w Krakowie. Wśród 100 najbardziej innowacyjnych firm w kraju, najwięcej z nich, bo aż 20, zlokalizowanych było województwem mazowieckim, 17 w śląskim, a 14 w wielkopolskim.

Tabela 3. Liczba podmiotów w pierwszej „100” najbardziej innowacyjnych firm w Polsce w wybranych regionach.

Województwo	Liczba firm w pierwszej „100” najbardziej innowacyjnych
Dolnośląskie	6
Małopolskie	9
Mazowieckie	20
Śląskie	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Ranking 500 najbardziej innowacyjnych firm*, *Gazeta Prawna*, 2007.

Gospodarkę Opartą na Wiedzy według definicji *OECD* określić można jako formę gospodarki, w której wiedza jest tworzona, przyswajana, przekazywana i wykorzystywana bardziej efektywnie przez przedsiębiorstwa, organizacje, osoby fizyczne i społeczności, sprzyjając szybkiemu rozwojowi

⁶ Sektor nowoczesnych usług obejmujących m.in. IT, usługi prawne i finansowe. *Offshoring* oznacza przeniesienie produkcji (świadczenie usług) do innego kraju.

⁷ *Gazeta Prawna*, 19 grudnia 2007 r.

gospodarki i społeczeństwa.⁸ Istota GOW opiera się na tworzeniu traktowanym jako produkcja oraz dalszym przekazywaniu, czyli dystrybucji i praktycznym wykorzystaniu wiedzy oraz informacji. Najistotniejszą rolę w budowie GOW odgrywa zasób dostępnej wiedzy, pod warunkiem efektywnego jego wykorzystywania dzięki istnieniu w regionie powiązań o charakterze sieciowym. Wymiana informacji w ramach poszczególnych układów sieciowych a także na zewnątrz jest możliwa w warunkach rozwiniętego społeczeństwa informacyjnego. Dla rozwoju GOW wymagane jest zaistnienie określonych warunków, do których zaliczyć można:

1. ład gospodarczy i instytucjonalny, dostarczający bodźców do efektywnego wykorzystania istniejącej wiedzy oraz sprzyjający generowaniu wiedzy nowej, która z jednej strony umożliwia demontaż archaicznych, zaś z drugiej powstawanie nowych, bardziej efektywnych, struktur i procesów,
2. wykształconych i przedsiębiorczych mieszkańców, potrafiących wytwarzać nową wiedzę oraz z niej korzystać,
3. sprawną infrastrukturę informacyjną, sprzyjającą efektywnej komunikacji oraz upowszechnianiu i przetwarzaniu informacji,
4. efektywny system innowacji, składający się z przedsiębiorstw, jednostek naukowo-badawczych, szkół wyższych, think tanków, firm doradczych oraz innych organizacji, które w wyniku wzajemnych interakcji przyczyniają się do zwiększania zasobów wiedzy globalnej, potrafią przyswajać i adaptować wiedzę do potrzeb lokalnych oraz wykorzystywać ją w celu generowania nowej wiedzy i technologii.⁹

Za nośniki Gospodarki Opartej na Wiedzy uznaje się:

1. przemysł wysokiej technologii (w szczególności przemysł komputerowy, elektroniczny, paliw nuklearnych, energii odnawialnej, farmaceutyczny, biotechnologii, sprzętu telekomunikacyjnego, sprzętu lotniczego i kosmicznego),
2. naukę i zaplecze B+R,
3. edukację,
4. część usług biznesowych związanych z gospodarką opartą na wiedzy,
5. usługi społeczeństwa informacyjnego.¹⁰

Pozycja Małopolski wśród regionów europejskich

Istnieje wiele zestawów wskaźników charakteryzujących potencjał poszczególnych jednostek terytorialnych w zakresie GOW. Często wykorzystywany jest w tym zakresie wskaźnik Gospodarki Opartej na Wiedzy (*Knowledge Economy Index – KEI*), oceniający zdolność sprzyjania środowiska gospodarki do efektywnego wykorzystywania wiedzy dla rozwoju ekonomicznego. Opiera się on na czterech filarach, które stanowią: reżim bodźców gospodarczych i instytucjonalnych, edukacja i zasoby ludzkie, system innowacji oraz technologie informatyczne. Wskaźnik KEI agregowany jest jednak tylko na poziomie krajowym. Najczęściej wykorzystywanym wskaźnikiem obejmującym poziom regionalny wykorzystywanym do analizy GOW jest *Wskaźnik Innowacyjności Regionu*¹¹ uwzględniający zarówno pozycję danego regionu w kraju, określaną Wskaźnikiem Krajowej Innowacyjności Regionu (*RNSII, Regional National Summary Innovation Index*), jak również pozycję regionu w Europie, mierzoną Wskaźnikiem Europejskiej Innowacyjności Regionu (*REUSII, Regional European Summary Innovation Index*).

8 C. Dahlman, T. Andersson, Korea and the Knowledge-Based Economy: Making the transition, World Bank, OECD, 2000, s. 5.

9 Ibidem, s. 5.

10 *Panorama of EU Industry*, Komisja Europejska, Luksemburg 1997, s. IV.

11 *Wskaźnik Innowacyjności Regionu (RNSII, Revealed Regional Summary Innovation Index)* oparty o metodologię zawartą w *European Regional Innovation Scoreboard (ERIS)*. Wskaźnik ten skonstruowany został na podstawie siedmiu wskaźników – odpowiednio przeliczanych w celu agregacji do poziomu wskaźnika syntetycznego. Są to: liczba osób zatrudnionych w sektorze nauki i technologii (jako % ludności), liczba osób w wieku 25-64 lata uczestniczących w kształceniu ustawicznym na 100 osób, zatrudnienie w sektorach przemysłu średnich i wysokich technologii (jako % siły roboczej), zatrudnienie w sektorze usług wysokich technologii (jako % siły roboczej), wydatki publiczne na badania i rozwój (jako % PKB), wydatki prywatne na badania i rozwój (jako % PKB), liczba patentów przyznanych przez Europejski Urząd Patentowy na 1 mln osób.

Tabela 4. Małopolska na tle wybranych regionów w zakresie syntetycznego Wskaźnika Innowacyjności Regionu (dane za rok 2006).

Region	Wskaźnik innowacyjności regionu (RRSII)		Wskaźniki cząstkowe	
	Pozycja w rankingu	Wskaźnik Innowacyjności Regionu	Wskaźniki Krajowej Innowacyjności Regionu RNSII	Wskaźnik Europejskiej Innowacyjności Regionu REUSII
Turyngia (Niemcy)	59	0,53	0,42	0,57
Województwo Mazowieckie	65	0,51	0,76	0,43
Województwo Małopolskie	134	0,35	0,53	0,29
Województwo Śląskie	156	0,29	0,43	0,25
Południowo Zachodni, w tym Woj. Dolnośląskie	151	0,31	0,47	0,26
Katalonia (Hiszpania)	82	0,47	0,57	0,44
Południowa Szwecja (Sydsverige) (Szwecja)	8	0,76	0,46	0,86

Źródło: Opracowanie własne na podstawie 2006 European Regional Innovation Scoreboard (2006 RIS).

Małopolska zajmuje dopiero 134 miejsce w rankingu innowacyjności regionów europejskich (na 208 sklasyfikowanych) z poziomem wskaźnika syntetycznego wynoszącym 0,35 (wartość wskaźnika waha się w przedziale od 1 do 0, czym wyższa jego wartość tym większy poziom innowacyjności danego regionu (tabela 4). Identyczną wartość wskaźnika uzyskały między innymi takie regiony jak włoski Marche, hiszpańska Kastylia-León czy niemiecki Magdeburg. Wskaźnik krajowej konkurencyjności Małopolski przyjmuje wyższą wartość i wynosi 0,53.

Małopolska charakteryzuje się niskim poziomem udziału wysokich i średniozaawansowanych technologii produkcji (23,4%). Wskaźnik ten jest o blisko 4% niższy niż w województwie mazowieckim i dolnośląskim, a o prawie 5% niższy niż w województwie śląskim. W przyjętej do analizy grupie regionów obejmujących jednostki zagraniczne (Tabela 5) najwyższe wartości udziału wysokich i średnio zaawansowanych technologii produkcji osiągnęły takie regiony jak Turyngia (ponad 44%), Katalonia (35%) i Południowa Szwecja (34%). Odsetek zatrudnionych w ramach sektora wysokich i średnio zaawansowanych technologii produkcji (w całości zatrudnionych) wyniósł w Małopolsce blisko 4,2%. Jest to, co prawda wartość wskaźnika porównywalna z występującą w województwie mazowieckim, ale już o 2 procent niższa niż w województwie śląskim i dolnośląskim. Ponad co piąty zatrudniony w Małopolsce pracuje w sektorze usług opartych na wiedzy, jest to o prawie 8% mniej niż w województwie mazowieckim, a w przypadku regionu Południowa Szwecja wartość tego wskaźnika wynosi ponad 47%.

Tabela 5. Udział wysokich i średnio zaawansowanych technologii produkcji oraz sektor usług opartych na wiedzy w wybranych regionach w 2005 r.

Region	Udział wysokich i średnio zaawansowanych technologii produkcji (jako % całości produkcji)	Sektor usług opartych na wiedzy (jako % wszystkich usług)	Udział wysokich i średnio zaawansowanych technologii produkcji (jako % wszystkich zatrudnionych)	Sektor usług opartych na wiedzy (jako % wszystkich zatrudnionych)
Turyngia (Niemcy)	44,18	47,15	9,08	30,47
Województwo Mazowieckie	27,08	49,04	4,40	30,16
Województwo Małopolskie	23,38	45,82	4,19	22,87
Województwo Śląskie	28,21	44,83	6,24	25,17
Południowo Zachodni, w tym Woj. Dolnośląskie	27,73	43,05	6,29	24,71
Katalonia (Hiszpania)	35,21	45,27	8,08	28,80
Południowa Szwecja (Sydsverige) (Szwecja)	34,40	61,34	4,15	47,65

Źródło: Baza danych OECD: <http://stats.oecd.org/wbos/Index.aspx?usercontext=sourceoecd>

W Małopolsce w 2007 r. w działalności badawczo-rozwojowej zatrudnionych było blisko 14 tys. pracowników, co stawiało ten region na drugiej pozycji w kraju za województwem mazowieckim, w którym zatrudnionych było tam odpowiednio ponad 33 tys. osób. Potencjał kadrowy województwa małopolskiego w zakresie działalności badawczo-rozwojowej stanowił ponad 11% wszystkich zasobów krajowych. W sektorze przedsiębiorstw w działalności badawczo-rozwojowej zatrudnionych było w Małopolsce ponad 1 800 pracowników, co stawiało region na trzeciej pozycji w kraju za województwem mazowieckim i śląskim, choć w przypadku tego ostatniego – różnica w liczbie zatrudnionych była minimalna.

Tabela 6. Zatrudnieni w działalności badawczo-rozwojowej wg sektorów ekonomicznych w wybranych regionach w 2007 r. w osobach.

Województwo	Ogółem		W sektorze przedsiębiorstw	W sektorze rządowym	W sektorze szkolnictwa wyższego	W przemyśle – sekcje C, D, E	
	Ogółem	Pracownicy naukowo-badawczy	Ogółem	Ogółem	Ogółem	Ogółem	Pracownicy naukowo-badawczy
Mazowieckie	33 650	25 220	6 775	13 666	13 179	2 027	1 196
Małopolskie	13 803	11 952	1 847	1 833	10 122	1 292	979
Śląskie	10 929	8 934	1 849	1 126	7 917	757	487
Dolnośląskie	8 576	7 384	1 250	399	6 927	843	559

Źródło: Bank Danych Regionalnych, GUS.

Małopolska jest drugim regionem w kraju pod względem wysokości nakładów na B+R. Nakłady te na koniec 2006 r. osiągnęły poziom blisko 727 mln zł, co stanowiło 12% wszystkich wydatkowanych na ten cel środków w kraju. Nakłady na B+R w województwie małopolskim były ponad trzy razy niższe niż w województwie mazowieckim. Małopolska dosyć wyraźnie wyróżnia się na korzyść w stosunku

do województwa śląskiego, gdzie wspomniane nakłady są niższe o blisko 1/3. Również w przypadku przeliczenia nakładów na B+R na 1 mieszkańca, Małopolska znajduje się na drugiej pozycji w kraju, a różnica w stosunku do województwa mazowieckiego jest już tylko około dwukrotna. W przypadku nakładów na B+R w sektorze przedsiębiorstw, Małopolska z poziomem ponad 196 mln zł lokuje się na trzeciej pozycji w kraju za województwem mazowieckim i śląskim. Stanowi to około 10% wydatków krajowych.

Tabela 7. Nakłady na B+R ogółem oraz w sektorze przedsiębiorstw w mln zł i w przeliczeniu na jednego mieszkańca, w wybranych regionach w 2006 r.

Województwo	Nakłady na B+R ogółem	Nakłady na B+R na 1 mieszkańca	Nakłady na B+R w sektorze przedsiębiorstw w mln zł
Mazowieckie	2 462,6	476,17	748,1
Małopolskie	726,8	222,18	196,4
Śląskie	495,6	106,14	227,9
Dolnośląskie	298,2	103,46	82,3

Źródło: Bank Danych Regionalnych, GUS.

Odsetek przedsiębiorstw, które mają dostęp do Internetu waha się w poszczególnych regionach kraju od 86% w województwie podlaskim do 95% w województwie pomorskim. Wskaźnik ten przyjmuje w Małopolsce wartość 91%, co lokuje region dopiero na 10 pozycji, *ex aequo* z województwem śląskim, choć różnice w poziomie tego wskaźnika są relatywnie niskie. Dostęp do szerokopasmowego Internetu w Małopolsce posiadało w 2007 r. jedynie 51% przedsiębiorstw i było to o 2% poniżej średniej krajowej. Najniższy wskaźnik w tym zakresie charakteryzował w Polsce województwo świętokrzyskie (45%), a najwyższy – mazowieckie (60%). Polska i Litwa odznaczają się jednym z najniższych w Europie wskaźników w tym zakresie (po 53%), a niższe wartości wskaźnika występują jedynie Rumunii i Serbii (po 37%). W Finlandii aż 91% firm posiada dostęp do szerokopasmowego Internetu.

Tabela 8. Charakterystyki przedsiębiorstw w zakresie systemu informacyjnego – w wybranych regionach w 2007 r.

Województwo	Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu w 2007 r.	Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do szerokopasmowego Internetu w 2007 r.	Pracownicy wykorzystujący komputery w przedsiębiorstwach w 2007 r.	Przedsiębiorstwa posiadające własną stronę internetową
Mazowieckie	93%	60%	49%	62%
Małopolskie	91%	51%	35%	55%
Śląskie	91%	52%	30%	52%
Dolnośląskie	90%	52%	31%	55%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Społeczeństwo informacyjne w Polsce. Wyniki badań statystycznych z lat 2004-2007, GUS 2008.

Małopolska w 2007 r. zajmowała drugie miejsce wśród polskich województw w zakresie odsetka pracowników wykorzystujących komputery w przedsiębiorstwach, wynoszącym 35%. Wartość tego wskaźnika wahała się od 23% w województwie warmińsko-mazurskim do 49% w mazowieckim. W Małopolsce 55% firm posiadało w 2007 r. własną stronę internetową (o 2% powyżej średniej krajowej). Dało to regionowi trzecią pozycję w kraju (*ex aequo* z województwem dolnośląskim). Wartość wskaźnika wahała się od 41% w województwie świętokrzyskim do 62% w mazowieckim. W UE średnio 63% firm posiada własną stronę internetową, a niższe wartości tego wskaźnika niż w Polsce odnotowano także w takich krajach jak Hiszpania i Portugalia.

4.2 Ład prawny i instytucjonalny dla rozwoju *Gospodarki Opartej na Wiedzy*

Rozwój *GOW* opiera się w znaczącym stopniu na powstawaniu małych i średnich, innowacyjnych firm. Najtrudniejszy okres funkcjonowania tych podmiotów z reguły przypada na pierwszy rok po ich utworzeniu. Ze względu na długotrwałość postępowań sądowych, toczących się przed polskimi sądami gospodarczymi, są one praktycznie pozbawione, w tym trudnym dla nich okresie, możliwości ochrony swoich praw na drodze sądowej. Nieprzejrzystość systemu prawnego i administracyjnego¹² zmusza firmy do ponoszenia kosztów wyspecjalizowanej obsługi prawniczej. Dla firm funkcjonujących w ramach *GOW* istotne znaczenie ma także przejrzysty system prawny w zakresie ochrony własności intelektualnej. Prawa autorskie w okresie 2004-2006 w Polsce zastrzegło 1,2% firm małych i 2,4% średnich tj. odpowiednio 8% i 6% innowacyjnych. Odsetek firm sektora MŚP, które dokonały tej formy ochrony praw własności intelektualnej wyniósł w Małopolsce 3% i była to najwyższa wartość w kraju.¹³ O możliwościach funkcjonowania firm decyduje liczba niezbędnych procedur, koszt, a także czas konieczny do wprowadzenia w życie i egzekwowania umów gospodarczych.

Podstawowym dokumentem o charakterze strategicznym w zakresie budowy na poziomie regionalnym *GOW* jest *RSI* na lata 2008-2013 przyjęta Uchwałą Sejmiku Województwa Małopolskiego w lutym 2005 r. a następnie aktualizowana we wrześniu 2008 r. Wpisuje się ona w ramy strategii rozwoju Polski określone w *Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015*, która zakłada zwiększenie między innymi nakładów na sferę B+R do poziomu 2% PKB w 2015 r. Ze względu na rozwiniętą bazę instytucjonalną podaży innowacji w regionie, zwiększenie tych nakładów powinno stanowić wyraźny impuls rozwojowy dla Małopolski. We wspomnianej *RSI* bezpośrednio i dosłownie odwołanie się do *Gospodarki Opartej na Wiedzy* znajdujemy w dwóch celach strategicznych. Jest to cel: *Stworzenie efektywnego systemu kształcenia podstawowego i specjalistycznego w Małopolsce* (cel C.II.1.3.), którego realizacja zgodnie z przyjętym tam założeniem ma „zasadnicze znaczenie ze względu na późniejsze poszukiwanie miejsca zatrudnienia, zaspokojenie potrzeb na wysoko wykwalifikowaną kadrę jak i też rozwój *Gospodarki Opartej na Wiedzy*, która dla Małopolski jest kluczowym elementem”. Drugim z celów zawierającym bezpośrednio odniesienie do *GOW* jest utworzenie *Małopolskiego Obserwatorium Gospodarki* (cel C.III.1.3.), który zakłada, że obserwatorium będzie „gromadziło i dokonywało analiz wszystkich informacji z obszaru gospodarki, rynku pracy i edukacji, czyli tych elementów, które tworzą założenia do *Gospodarki Opartej na Wiedzy*”.

Głównym celem *MRPO* na lata 2007-2013 jest tworzenie warunków dla wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Cel ten zostanie osiągnięty w szczególności poprzez inwestycje infrastrukturalne wzmacniające konkurencyjność, wspieranie innowacyjności i społeczeństwa informacyjnego oraz poprawę stanu środowiska naturalnego i kulturowego. Będzie on realizowany za pomocą trzech celów szczegółowych, do których należy podnoszenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki Małopolski. Wsparcie dla działań innowacyjnych przewiduje się w następujących osiach priorytetowych *MRPO*:

- oś priorytetowa 1. *Warunki dla rozwoju społeczeństwa opartego na wiedzy*, gdzie przewiduje się m.in. wsparcie dla inwestycji w infrastrukturę szkolnictwa wyższego i ustawicznego, oraz inwestycji w infrastrukturę i technologie służące rozwojowi społeczeństwa informacyjnego;
- oś priorytetowa 2. *Gospodarka regionalnej szansy*, przewidująca m.in. wsparcie komercjalizacji badań naukowych;
- oś priorytetowa 5. *Krakowski Obszar Metropolitalny*, gdzie przewiduje się wzmocnienie potencjału badawczego KOM.

Kluczowe znaczenie dla rozwoju *GOW* ma podaż wykwalifikowanych kadr, które zapewnia odpowiednio rozwinięty system edukacyjny, w tym zwłaszcza szkolnictwa wyższego. W 2007 r. funkcjonowały w Małopolsce 34 szkoły wyższe, w tym jeden uniwersytet, dwie wyższe szkoły techniczne oraz 8 szkół ekonomicznych. Pod względem liczby szkół wyższych region znalazł się na piątym miejscu w kraju (za województwem dolnośląskim, wielkopolskim, śląskim i mazowieckim).

¹² Bank Światowy opracował syntetyczny wskaźnik określający jakość instytucji wykonawczych (*quality of governance*), a do najważniejszych wskaźników określających wartość wskaźnika syntetycznego należy wskaźnik jakości regulacji.

¹³ *Innowacyjność 2008, Stan innowacyjności, projekty badawcze, metody wspierania, społeczne determinanty, raport*, red. A. Żołątniński, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2008.

Tabela 9. Liczba szkół wyższych z podziałem na poszczególne rodzaje w wybranych regionach w 2007 r.

Województwo	Szkoły wyższe ogółem	Uniwersytety	Wyższe szkoły techniczne	Wyższe szkoły ekonomiczne	Akademie medyczne
Mazowieckie	104	2	5	26	1
Małopolskie	34	1	2	8	0
Śląskie	44	1	3	15	1
Dolnośląskie	36	1	1	6	1

Źródło: Bank Danych Regionalnych, GUS.

W Małopolsce w 2007 r. zatrudnionych było ponad 12 tys. nauczycieli akademickich, w tym ponad 2 500 profesorów. Stawia to region na drugim miejscu w kraju za województwem mazowieckim, gdzie w analogicznym czasie wspomniana grupa pracowników wynosiła ponad 16 tys. Stanowiło to ponad 8% wszystkich nauczycieli akademickich w Polsce.

Tabela 10. Liczba nauczycieli akademickich (w tym profesorów), studentów oraz absolwentów w wybranych regionach w 2007 r.

Województwo	Liczba nauczycieli akademickich	Liczba profesorów	Liczba studentów	Liczba absolwentów
Mazowieckie	16 464	4 394	347 964	71 136
Małopolskie	12 220	2 510	207 062	37 484
Śląskie	9 781	1 981	197 761	44 816
Dolnośląskie	8 753	1 862	171 838	32 556

Źródło: Bank Danych Regionalnych, GUS.

Społeczność studentów w Małopolsce wykazuje się ponadprzeciętnym poziomem przedsiębiorczości akademickiej. Zbiórca Wskaźnik Poziomu Rozwoju i Potencjału Regionalnej Przedsiębiorczości Akademickiej¹⁴ pozwala ulokować Małopolskę na trzeciej pozycji w kraju z poziomem wynoszącym ponad 183% średniej wartości tego wskaźnika, za województwem mazowieckim (ponad 214%) i pomorskim (201%).¹⁵

4.3 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ● Rozwinięty potencjał instytucji podaży innowacji. ● Istnienie instytucji transferu technologii przy ośrodkach naukowych. ● Wysoki udział ludności z wyższym wykształceniem. ● Rozwój sektora informatycznego (przedsiębiorstwa IT). 	<ul style="list-style-type: none"> ● Niski poziom komercjalizacji badań naukowych. ● Niedostateczna dostępność do informacji na temat podaży innowacji w regionie. ● Niska świadomość w firmach na temat znaczenia innowacyjności. ● Niski poziom innowacyjności firm. ● Problemy, na poziomie programowym i implementacyjnym, w zakresie koordynacji przedsięwzięć na rzecz wzmacniania innowacyjności.

¹⁴ Jest to syntetyczny wskaźnik obejmujący takie aspekty stopnia rozwoju (potencjału) regionalnej przedsiębiorczości akademickiej jak: aspekt ilościowy, sprawności adaptacyjnej, zaangażowania w inkubację przedsiębiorstw oraz aspekt potencjału innowacyjności.

¹⁵ R. Drozdowski (oprac.), *Potencjał regionów w zakresie rozwoju przedsiębiorczości akademickiej*, Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom 2007.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ● Wzmocnienie kontaktów pomiędzy firmami i ośrodkami podaży innowacji. ● Tworzenie sieci współpracy oraz klastrów. ● Wybór i wsparcie perspektywicznych, mających zaplecze naukowo-badawcze, dziedzin gospodarki. ● Promocja regionu jako atrakcyjnego miejsca pracy i inwestowania. ● Rozwój instytucji finansujących działania innowacyjne (fundusze załączkowe, fundusze venture capital). 	<ul style="list-style-type: none"> ● Załamanie finansowania działalności inwestycyjnej, w tym innowacyjnej, w wyniku kryzysu gospodarczego. ● Realokacja firm innowacyjnych poza obszar województwa. ● Wzrost konkurencyjności sąsiednich regionów.

Źródło: Opracowanie własne.

4.4 Efektywność regionalnego systemu innowacji (analiza instytucjonalno-funkcjonalna)

Analiza układu instytucjonalnego otoczenia biznesu i jednostek naukowo-badawczych w Małopolsce¹⁶ wskazuje na istotny potencjał w tym zakresie. W regionie wyróżnić można 11 agencji rozwoju, 16 izb gospodarczych, 21 stowarzyszeń i innych organizacji przedsiębiorców oraz 14 jednostek badawczo-naukowych. W Małopolsce istnieje rozbudowany sektor instytucji podaży innowacji. Poza uczelniami funkcjonują instytuty branżowe oraz instytuty Polskiej Akademii Nauk. W 2006 r. w regionie działało łącznie 96 jednostek prowadzących działalność badawczą i rozwojową, w tym 53 w sektorze przedsiębiorstw. Badania podaży innowacji w województwie małopolskim, przeprowadzone w 2006 roku, objęły 63 główne instytucje akademickie i naukowe w regionie.¹⁷ Główne branże, w których badane ośrodki prowadzą działalność badawczą, to: ochrona środowiska (49% instytucji); optyka, biotechnologia, farmacja, biofizyka (22%); badania metali (22%); informatyka (20,5%); rozwój przedsiębiorstw (17,5%); mechanika i automatyka (17,5%); artykuły spożywcze (16%) oraz produkty chemiczne (11%). Stopień komercjalizacji badań większości tych jednostek jest stosunkowo niski (blisko trzy czwarte badanych nie sprzedało w 2005 r. żadnego patentu).

Istotną funkcję w instytucjonalnym układzie Regionalnego Systemu Innowacji w Małopolsce pełni Krakowski Park Technologiczny. Według rankingu syntetycznego parków technologicznych w Polsce¹⁸, opracowanego przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości w 2008 r. został on sklasyfikowany w grupie rankingowej 3 (ranking obejmował 5 grup rankingowych, gdzie czym niższy numer grupy tym większa efektywność wchodzących w jej skład podmiotów).

Weryfikacją efektywności procesu wdrażania *RSI* jest wzrost innowacyjności firm w regionie jak i tempo powstawania nowych, innowacyjnych podmiotów gospodarczych. Sektor gospodarki jest więc podstawowym, długofalowym beneficjentem zadań zapisanych w *RSI*. Wsparcie instytucji podaży i transferu innowacji powinno mieć charakter celowy, bezpośrednio związany z ich współpracą z firmami regionalnymi. W Małopolsce istnieje rozwinięty system podaży innowacji (Rysunek 1), który nie przekłada się w wystarczającym stopniu na poziom innowacyjności regionu. Także w publikacji podsumowującej foresight regionalny zwraca się uwagę na fakt, że „*generalnym problemem Małopolski jest słaba dyfuzja innowacji*”.¹⁹

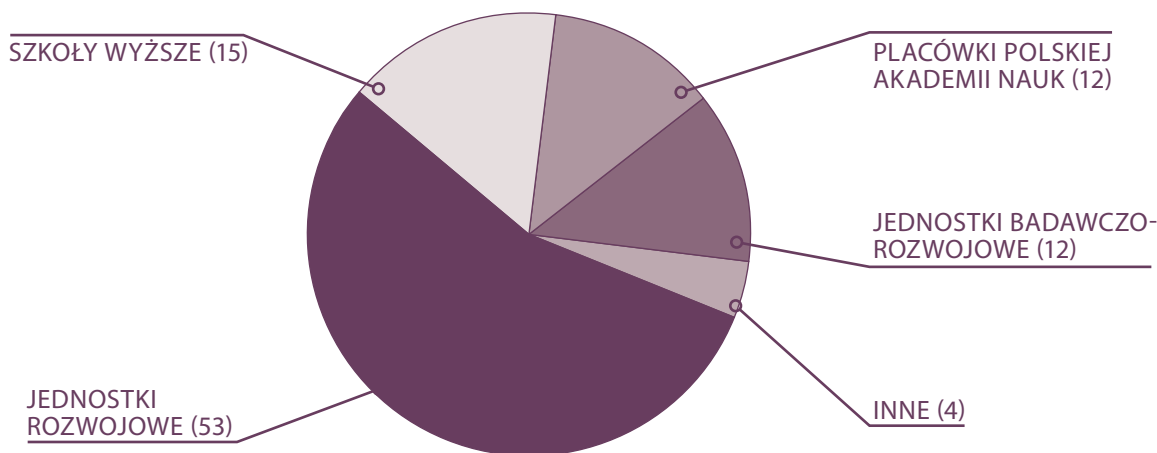
16 *Informator Instytucje Otoczenia Biznesu i Jednostki Naukowo-Badawcze w Małopolsce*, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kraków, grudzień 2006.

17 48 wydziałów Uniwersytetu Jagiellońskiego, Politechniki Krakowskiej, Akademii Górniczo-Hutniczej, Akademii Ekonomicznej w Krakowie i Akademii Rolniczej, a także 15 jednostek badawczo-rozwojowych (głównie instytuty badawcze Polskiej Akademii Nauk).

18 *Benchmarking parków technologicznych w Polsce*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2008.

19 J. Hausner (red.), *Foresight technologiczny na rzecz zrównoważonego rozwoju Małopolski*, Małopolska Szkoła Administracji Publicznej, Kraków 2008, s. 62.

Rysunek 1. Instytucjonalna sfera podaży innowacji w Małopolsce (liczby podmiotów) – dane na koniec 2007 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Rocznik Statystyczny Województwa Małopolskiego 2008.

Szacuje się, że w Małopolsce działa kilkanaście podmiotów zajmujących się komercyjnie transferem technologii. Część z nich jest powiązana w sposób personalny ze szkołami wyższymi, część używa w swych nazwach słów innowacja lub innowacyjne. Często zajmują się one przygotowywaniem wniosków o dofinansowanie z funduszy europejskich. Wzrasta zainteresowanie regionalnym rynkiem przez zagraniczne firmy konsultingowe, odbywa się to poprzez tworzenie oddziałów, zakładanie firmy lub *joint venture* z lokalnymi podmiotami.

Na podstawie wywiadów przeprowadzonych na potrzeby sporządzenia *PW* dla *RSI* obejmujących grupę przedstawicieli najważniejszych instytucji tworzących system innowacji w regionie, określone zostały bariery funkcjonowania tych instytucji. Podmioty te negatywnie oceniają wydłużony i zbyt biurokratyzowany proces decyzyjny w urzędach (3 wskazania), sztywne ramy działania narzucone przez system prawny (2 wskazania), brak wystarczającej koncentracji działań proinnowacyjnych oraz lepszej współpracy pomiędzy tymi instytucjami (2 wskazania). Wśród sygnalizowanych barier znalazły się również brak jednego źródła informacji o możliwościach projektowych oraz niedostępność analiz dotyczących funkcjonowania przedsiębiorstw innowacyjnych (zwłaszcza korzystających z różnego rodzaju wsparcia ze środków publicznych).

Podsumowując można stwierdzić, że w Małopolsce istnieje odpowiednio rozwinięty układ instytucjonalny do wdrażania *RSI*. W niedostatecznym stopniu jednak sfera podaży innowacji współpracuje z firmami w regionie. Z jednej strony przedsiębiorstwa nie doceniają znaczenia innowacji w budowie ich pozycji konkurencyjnej, z drugiej – dostawcy innowacji, w tym zwłaszcza szkoły wyższe, nie wprowadziły efektywnych rozwiązań stymulujących współpracę z firmami.

5.

Katalog działań

5.1 Cele i działania Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego 2008-2013

Program Wykonawczy 2009-2011 dla Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego został przygotowany w celu wyłonienia priorytetowych do realizacji w latach 2009-2011 działań oraz ich zoperacjonalizowania.

Regionalna Strategia Innowacji Województwa Małopolskiego 2008-2013 (RSI 2008-2013) została przyjęta uchwałą Zarządu Województwa Małopolskiego nr 831/08 z dnia 18 września 2008 r. Strategia została przygotowana w wyniku aktualizacji jej poprzedniej wersji, obejmującej perspektywę lat 2005-2013.

RSI 2008-2013 została opracowana w następującej ramowej strukturze:

- diagnoza innowacyjności województwa małopolskiego (wraz z analizą SWOT);
- charakterystyka regionalnego systemu innowacji Małopolski;
- część projekcyjna – cele i działania;
- system oceny efektywności wdrażania strategii, zarządzania strategią oraz potencjalne źródła finansowania.

W części projekcyjnej strategii, sformułowane zostały jej cele horyzontalne, będące w istocie zbiorem rodzajów oddziaływania innowacyjności na różne obszary życia społecznego i ekonomicznego Małopolski.

Zasadniczą część *RSI 2008-2013* stanowią:

- cele strategiczne;
- cele taktyczne, wraz z ich uzasadnieniem;
- proponowane działania, na które składają się: przedstawiony w formie opisowej rezultat działania, opis działania oraz tezy dotyczące sposobu realizacji działania.

W ramach pierwszego z trzech celów strategicznych, pt. *C.I. Podniesienie poziomu innowacyjności firm w Województwie* sformułowano 5 celów taktycznych:

- C.I.1. Rozwój narzędzi wspierających finansowanie aktywności innowacyjnej firm (dla celu zaproponowane zostały 3 działania);
- C.I.2. Zwiększenie udziału przedsiębiorstw i instytucji badawczych w międzynarodowych programach badawczo-rozwojowych i w transferze technologii (3 proponowane działania);
- C.I.3. Zwiększenie dostępu przedsiębiorców do innowacyjnych technologii (4 proponowane działania);

- C.I.4. Udostępnienie nowoczesnej infrastruktury dla rozwoju nowych technologii i usług (3 proponowane działania);
- C.I.5. Pogłębienie współpracy uczelnia – przedsiębiorstwo (3 proponowane działania).

Realizacji drugiego celu strategicznego *RSI 2008-2013 – C.II. Wzmocnienie kontaktów sieciowych instytucji związanych z innowacyjnością regionu i lepsze wykorzystanie ich potencjału* – służą za kolei 3 cele taktyczne, tj.:

- C.II.1. Rozbudowa sieci współpracy pomiędzy uczelniami, przedsiębiorstwami i jednostkami badawczo-rozwojowymi (4 proponowane działania);
- C.II.2. Uporządkowanie i uelastycznienie systemu wsparcia przedsiębiorstw w zakresie doradztwa, szkoleń i transferu technologii (4 proponowane działania);
- C.II.3. Wzmocnienie zasobów instytucji wspierających rozwój innowacyjności (4 proponowane działania).

Ostatni cel strategiczny – *C. III. Wzrost znaczenia innowacyjności w polityce regionalnej* – ma zostać osiągnięty za pośrednictwem 4 celów taktycznych, tj.:

- C.III.1. Utworzenie systemu pozyskiwania danych na temat stanu innowacyjności w Województwie (3 proponowane działania);
- C.III.2. Promocja wewnętrzna tematyki innowacyjności jako elementu wspierającego rozwój gospodarczy Województwa (3 proponowane działania);
- C.III.3. Promocja zewnętrzna Województwa Małopolskiego jako regionu innowacyjnych technologii (3 proponowane działania);
- C.III.4. Rozwój społeczeństwa informacyjnego (2 proponowane działania).

RSI 2008-2013 zawiera łącznie 39 proponowanych działań bezpośrednio służących realizacji celów taktycznych tej strategii a pośrednio – osiągnięciu jej celów strategicznych.

Poza celami i działaniami, w *RSI 2008-2013* dokonano także zestawienia sprzyjających rozwojowi innowacyjności projektów znajdujących się na liście projektów kluczowych *Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego (MRPO)* oraz liście projektów indywidualnych, przeznaczonych do finansowania w ramach *Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (PO IG)*. Projekty te – jak zaznaczono w strategii – wpisują się w realizację jej celów i działań.

5.2 Metoda sporządzenia Programu Wykonawczego 2009-2011 dla *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego*

Program Wykonawczy 2009-2011 dla Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego został opracowany w celu określenia priorytetów Samorządu Województwa Małopolskiego w dziedzinie wspierania innowacyjności gospodarki regionu w latach 2009-2011. W szczególności *Program Wykonawczy* ma na celu:

6. Wyłonienie do realizacji spośród zwartych w *RSI 2008-2013* działań oraz sformułowanie działań uzupełniających, które w najwyższym stopniu przyczyniają się do osiągnięcia celów *RSI*, które będą wdrażane oraz monitorowane poprzez *Program Wykonawczy*.
7. Operacjonalizację działań (zadań), wdrażanych w ramach *Programu Wykonawczego*.
8. Określenie ról jakie w procesie implementacji *Programu Wykonawczego* winien pełnić przede wszystkim Samorząd Województwa Małopolskiego, jego jednostki organizacyjne i zależne oraz inne podmioty – uczestnicy regionalnego systemu innowacji.

Przyjęto założenie, że celem osiągnięcia jak najlepszych efektów realizacji *RSI* w latach 2009-2011 *Program Wykonawczy* będzie realizowany zgodnie z zasadami:

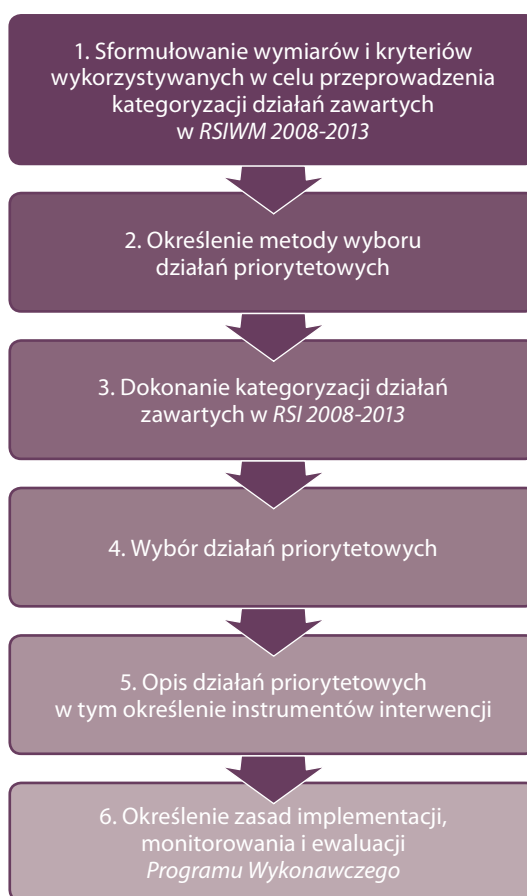

- orientacji na działania o najwyższym priorytecie – tj. wdrażania zadań, stwarzających jak największe szanse osiągnięcia celów strategicznych RSI;
- koncentracji środków – tj. unikania rozpraszania zasobów.

Przyjęte założenia implikują konieczność wyłonienia relatywnie niedużej liczby działań, mieszczących się w przedziale 12-20, przewidzianych do wdrożenia w ramach *Programu Wykonawczego 2009-2011*. Ograniczona, skoncentrowana i precyzyjna interwencja sprzyja zbudowaniu sprawnie funkcjonującego systemu implementacji i monitorowania *Programu*, ułatwia jego ewaluację oraz czyni *Program* przejrzystym i czytelnym dla bezpośrednich i pośrednich interesariuszy regionalnej polityki innowacyjnej.

Przygotowanie *Programu Wykonawczego* niesie ze sobą konieczność przyjęcia określonej metody postępowania, służącej skonstruowaniu tak samego *Programu*, jak i osiągnięciu celów, jakie przed *Programem* są stawiane (rysunek 2).

Rysunek 2. Metoda sporządzenia *Programu Wykonawczego 2009-2011*.

5.3 Kategoryzacja i wybór działań priorytetowych RSI 2008-2013

W celu wyłonienia spośród zawartych w RSI 2008-2013 działań priorytetowych, które będą wdrażane poprzez Program Wykonawczy 2009-2011, dokonano ich kategoryzacji w oparciu o dwa wymiary – strategiczne oddziaływanie i wykonalność oraz przyporządkowane tym wymiarom kryteria oceny poszczególnych działań.

Wymiar 1. Strategiczne oddziaływanie

W wymiarze strategicznego oddziaływania identyfikowane są działania, których realizacja w jak

największym stopniu przyczyni się do osiągnięcia celów *RSI*. Przyjęto, że strategiczne oddziaływanie poszczególnych działań zostanie oszacowane w oparciu o dwa kryteria ewaluacyjne, tj. adekwatność i oczekiwana skuteczność. Dokonując kategoryzacji działań przez pryzmat obydwu kryteriów wykorzystano wyniki badań przeprowadzonych wśród kluczowych interesariuszy polityki innowacyjnej w Małopolsce.

Kryterium 1. Adekwatność – związek między celami działania a zdiagnozowanymi problemami regionu.

Pod względem adekwatności, działania *RSI* zostaną zaklasyfikowane do jednej z 3 kategorii:

- A – działania w najwyższym stopniu adekwatne do zdiagnozowanych problemów;
- B – działania adekwatne do zdiagnozowanych problemów;
- C – działania adekwatne do zdiagnozowanych problemów w stopniu umiarkowanym.

Kryterium 2. Oczekiwana skuteczność – stopień, w jakim oczekiwane rezultaty realizacji działania mogą przyczynić się do osiągnięcia celów *RSI*.

Pod względem oczekiwanej skuteczności, działania *RSI* zostaną zaklasyfikowane do jednej z 3 kategorii:

- A – działania w najwyższym stopniu przyczyniające się do osiągnięcia celów *RSI*;
- B – działania przyczyniające się do osiągnięcia celów *RSI*;
- C – działania przyczyniające się do osiągnięcia celów *RSI* w stopniu umiarkowanym.

Wymiar 2. Wykonalność

W wymiarze wykonalności identyfikowane są działania, które mogą zostać zrealizowane w świetle oceny stanu ich przygotowania oraz dostępności zasobów.

Kryterium 3. Przygotowanie do wdrożenia – stopień, w jakim działanie jest przygotowane do wdrożenia pod względem klarowności i precyzji opisu planowanej w ramach *RSI* interwencji oraz postępu prac nad jej przygotowaniem lub zaawansowania w realizacji.

Pod względem przygotowania do wdrożenia, działania *RSI* zostaną zaklasyfikowane do jednej z 3 kategorii:

- A – działania przygotowane do wdrożenia lub działania wdrażane;
- B – działania przygotowane do wdrożenia w stopniu umiarkowanym;
- C – działania nie przygotowane do wdrożenia, wymagające zasadniczych korekt lub zredefiniowania.

Kryterium 4. Dostępność do finansowania z funduszy strukturalnych – możliwość sfinansowania działań z programów operacyjnych.

Pod względem dostępności do finansowania z funduszy strukturalnych, działania *RSI* zostaną zaklasyfikowane do jednej z 3 kategorii:

- A – działania znajdujące się na listach projektów indywidualnych, przeznaczonych do finansowania z programów operacyjnych (*PO IG* i *MRPO*) lub realizowane projekty systemowe;
- B – działania możliwe do sfinansowania z programów operacyjnych;
- C – działania, których sfinansowanie z programów operacyjnych jest wątpliwe.

Wybór działań priorytetowych dokonany zostanie w oparciu o dokonaną kategoryzację działań. W celu wyłonienia działań priorytetowych przyjęte zostały następujące założenia:

- na poziomie wymiarów:
  - najwyższy priorytet uzyskują działania o najwyższym stopniu strategicznego oddziaływania i wykonalności;
  - preferowane są działania o wyższym strategicznym oddziaływaniu niż wykonalności;
- na poziomie kryteriów:
  - preferowana jest adekwatność niż oczekiwana skuteczność;

- preferowana jest dostępność do finansowania z funduszy strukturalnych niż przygotowanie do wdrożenia.

Tabela 11. Metoda wyboru działań priorytetów.

		Strategiczne oddziaływanie (adekwatność i skuteczność)		
		Wysokie (AA – AB)	Średnie (AC – BA – BB)	Niskie (BC – CA – CB – CC)
Wykonalność (przygotowanie do wdrożenia i dostępność do finansowania z funduszy strukturalnych)	Wysoka (AA – AB – BA)	Priorytet 1 (najwyższy)	Priorytet 3 (średnio-wysoki)	Priorytet 5 (średnio-niski)
	Średnia (BB – CA)	Priorytet 2 (wysoki)	Priorytet 4 (średni)	Priorytet 6 (niski)
	Niska (AC – CB – BC – CC)	Priorytet 3 (średnio-wysoki)	Priorytet 5 (średnio-niski)	Priorytet 6 (niski)

Zgodnie z przyjętą strategią wyboru działań priorytetowych, skategoryzowanym działaniom zawartym w RSI zostaną nadane priorytety od 1 do 6, gdzie:

- **Priorytet 1 (najwyższy)** – działania cechujące się wysokim stopniem strategicznego oddziaływania i wysokim stopniem wykonalności;
- **Priorytet 2 (wysoki)** – działania cechujące się wysokim stopniem strategicznego oddziaływania i średnim stopniem wykonalności;
- **Priorytet 3 (średnio-wysoki)** – działania cechujące się wysokim stopniem strategicznego oddziaływania i niskim stopniem wykonalności oraz średnim stopniem strategicznego oddziaływania i wysokim stopniem wykonalności;
- **Priorytet 4 (średni)** – działania cechujące się średnim stopniem strategicznego oddziaływania i średnim stopniem wykonalności;
- **Priorytet 5 (średnio-niski)** – działania cechujące się średnim stopniem strategicznego oddziaływania i niskim stopniem wykonalności oraz niskim stopniem strategicznego oddziaływania i wysokim stopniem wykonalności;
- **Priorytet 6 (niski)** – działania cechujące się niskim stopniem strategicznego oddziaływania i średnim stopniem wykonalności oraz niskim stopniem strategicznego oddziaływania i niskim stopniem wykonalności.

5.4 Katalog działań Programu Wykonawczego

Zestawienie wszystkich działań RSI 2008-2013 w przekroju poszczególnych kategorii i priorytetów zostało przedstawione w załączniku nr 1. W tabeli 12 przedstawione zostały działania, wyłonione do realizacji w ramach Programu Wykonawczego 2009-2011. **Działania te uzyskują status działań priorytetowych dla Samorządu Województwa Małopolskiego w dziedzinie wspierania innowacyjności i budowy Gospodarki Opartej na Wiedzy w regionie w latach 2009-2011.**

Tabela 12. Katalog działań Programu Wykonawczego 2009-2011.²⁰

Nr działania	Nazwa działania	Cel taktyczny	Priorytet
1	Przygotowanie i wdrożenie strategii promocji dostępnych źródeł finansowania aktywności innowacyjnej firm (C.I.1.1.)	C.I.1. Rozwój narzędzi wspierających finansowanie aktywności innowacyjnej firm	2
2	Utworzenie funduszu załączkowego (C.I.1.2.)	C.I.1. Rozwój narzędzi wspierających finansowanie aktywności innowacyjnej firm	1
3	Utworzenie funduszu venture capital (C.I.1.3.)	C.I.1. Rozwój narzędzi wspierających finansowanie aktywności innowacyjnej firm	2
4	Budowa instytucjonalnej bazy dla rozwoju wzornictwa przemysłowego w regionie (C.I.3.1.)	C.I.3. Zwiększenie dostępu przedsiębiorców do innowacyjnych technologii	2
5	Rozwój parków technologicznych i przemysłowych (C.I.3.2.)	C.I.3. Zwiększenie dostępu przedsiębiorców do innowacyjnych technologii	2
6	Rozwój ogniw pośredniczących pomiędzy jednostkami badawczo-rozwojowymi a przedsiębiorstwami (C.I.3.3.)	C.I.3. Zwiększenie dostępu przedsiębiorców do innowacyjnych technologii	2
7	Wsparcie badań przemysłowych i przedkonkurencyjnych firm w regionie (C.I.3.4.)	C.I.3. Zwiększenie dostępu przedsiębiorców do innowacyjnych technologii	2
8	Rozwój infrastruktury badawczej uczelni i instytutów branżowych (C.I.4.1.)	C.I.4. Udostępnienie nowoczesnej infrastruktury dla rozwoju nowych technologii i usług	2
9	Realizacja programu zamawianych przez przedsiębiorstwa prac magisterskich i doktorskich (C.I.5.1.)	C.I.5. Pogłębienie współpracy uczelnia – przedsiębiorstwo	2
10	Rozwój i wsparcie inicjatyw klastrowych (C.II.1.1.)	C.II.1. Rozbudowa sieci współpracy pomiędzy uczelniami, przedsiębiorstwami i jednostkami badawczo-rozwojowymi	2
11	Wsparcie procesu tworzenia, rozbudowy i dostępności cyfrowych zasobów wiedzy (C.II.3.4.)	C.II.3. Wzmocnienie zasobów instytucji wspierających rozwój innowacyjności	2
12	Utworzenie ośrodka prognoz technologicznych	C.III.1. Utworzenie systemu pozyskiwania danych na temat stanu innowacyjności w Województwie	
13	Utworzenie systemu monitoringu i ewaluacji rozwoju innowacyjności w Małopolsce (C.III.1.2.)	C.III.1. Utworzenie systemu pozyskiwania danych na temat stanu innowacyjności w Województwie	1
14	Utworzenie Małopolskiego Obserwatorium Gospodarki (C.III.1.3.)	C.III.1. Utworzenie systemu pozyskiwania danych na temat stanu innowacyjności w Województwie	3
15	Utworzenie i promocja programu promującego innowacyjność skierowanego do przedsiębiorców, mieszkańców i władz samorządowych Małopolski (C.III.2.2.)	C.III.2. Promocja wewnętrzna tematyki innowacyjności jako elementu wspierającego rozwój gospodarczy Województwa	2

²⁰ Wśród zadań wyłonionych do realizacji w okresie 2009-2011 nie znalazł się projekt budowy małopolskiego ośrodka innowacji. Wydaje się, że realizacja projektu „Utworzenie systemu monitoringu i ewaluacji rozwoju innowacyjności w Małopolsce” może stanowić podstawę dla podjęcia prac zmierzających do jego ukonstytuowania.

Nr działania	Nazwa działania	Cel taktyczny	Priorytet
16	Promocja Małopolski jako miejsca inwestycji dla innowacyjnych technologii (C.III.3.1.)	C.III.3. Promocja zewnętrzna Województwa Małopolskiego jako regionu innowacyjnych technologii	2
17	Udział w targach krajowych i zagranicznych, promujących innowacyjne firmy (C.III.3.2.)	C.III.3. Promocja zewnętrzna Województwa Małopolskiego jako regionu innowacyjnych technologii	3
18	Rozwój usług publicznych opartych na technologiach informacyjno-komunikacyjnych (ICT), służących polepszeniu jakości życia obywateli i efektywności funkcjonowania firm (C.III.4.1.)	C.III.4. Rozwój społeczeństwa informacyjnego	2
19	Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) do poprawy efektywności pracy administracji publicznej (C.III.4.2.)	C.III.4. Rozwój społeczeństwa informacyjnego	2

W ramach *Programu Wykonawczego 2009-2011* wdrażanych będzie 19 działań, w tym 2 spośród 2 działań o Priorytecie 1, 14 spośród 14 działań o Priorytecie 2 oraz 3 spośród 4 działań o Priorytecie 3.

Program ten powstaje w chwili, kiedy wdrażane są programy operacyjne, a możliwości ich korekty z inicjatywy Samorządu Województwa Małopolskiego w zasadzie nie są możliwe (*Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka*) lub mogą być dokonane w ograniczonym zakresie (*Małopolski Regionalny Program Operacyjny*). W związku z tym wiele działań zawartych w *RSI 2008-2013*, które nie znalazły się w katalogu działań *Programie Wykonawczym 2009-2011*, również ma szansę być realizowanych.

6. Mechanizmy zarządzania, monitorowania i ewaluacji *RSI*

6.1 Założenia systemu zarządzania, monitorowania i ewaluacji *RSI*

Regionalna strategia innowacji jest specyficznym rodzajem interwencji władzy publicznej o zasięgu regionalnym – wytyczającym kierunki i założenia działań o charakterze przekrojowym, nieograniczających się do jednego sektora czy dziedziny. Regionalne strategie innowacji koncentrują się na budowaniu przewagi konkurencyjnej regionów i wzmocnieniu ich zdolności do wykorzystania wiedzy i nowych technologii. Główną przesłanką budowy regionalnych strategii innowacji jest nowe podejście do strategii rozwoju gospodarczego, wykorzystujące szeroki zakres instrumentów polityki regionalnej. Model regionalnych strategii innowacji wypracowany w Unii Europejskiej przeciwstawia liniowe spojrzenie na proces innowacji (nauka – przemysł) podejściu sieciowemu i zintegrowanemu. W tym ujęciu regionalne strategie innowacji są endogenicznym, oddolnym procesem zorientowanym w kierunku środowiska biznesu, nauki oraz samorządów regionalnych.

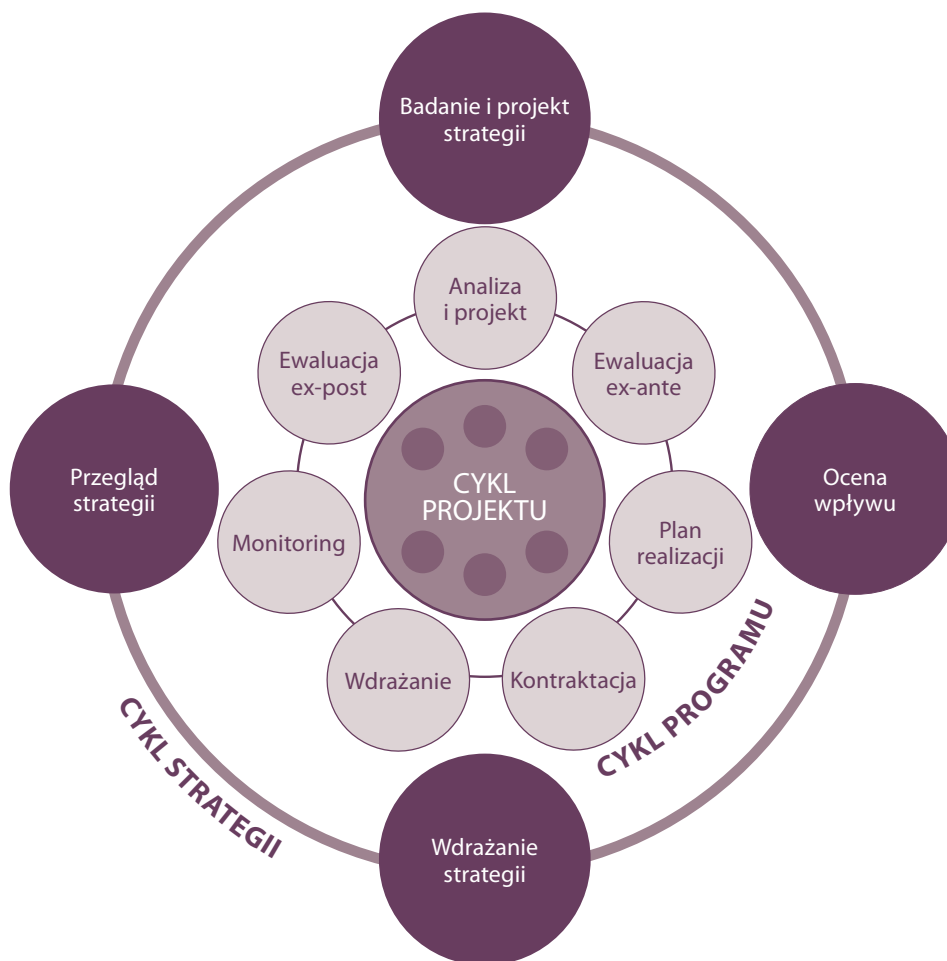
Sieciowy charakter regionalnych strategii innowacji w równej mierze decyduje o jej atrakcyjności, jak i stanowi o jej złożoności. W szczególności złożoność ta widoczna jest w sferze zarządzania procesem jej implementacji, co wynika między innymi z wielości podmiotów w proces ten zaangażowanych, jak i różnych źródeł jego finansowania. Zróżnicowany status tych podmiotów oraz różne zasoby pozostające w ich dyspozycji, oznaczają konieczność stosowania szerokiego repertuaru mechanizmów koordynacyjnych i wiele komplementarnych względem siebie instrumentów implementacyjnych.

Procesy zarządzania, monitorowania i ewaluacji działań objętych regionalnymi strategiami innowacji, a wchodzących w skład innych programów (regionalnych i krajowych), nie mogą być kontrolowane bezpośrednio przez Samorząd Województwa. Stąd też, proponowany system powinien integrować różne mechanizmy koordynacji i współpracy z innymi podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań strategicznych z zakresu wzmocnienia potencjału innowacyjnego regionalnej gospodarki, przypisanych do innych struktur instytucjonalnych.

System zarządzania, monitorowania i ewaluacji *RSI* powinien zostać oparty o metodę *PCM* stosowaną w cyklu programowania, implementacji i ewaluacji interwencji finansowych ze środków strukturalnych. W tym przypadku strategia innowacji może być traktowana jako polityka publiczna na szczeblu regionalnym, a działania wytyczone w tej strategii są równoznaczne z programami. Działania będą realizowane poprzez poszczególne projekty – w przypadku których standardowy *PCM* znajduje pełne zastosowanie.

Związki pomiędzy poszczególnymi elementami cykli dla poszczególnych poziomów strategii pokazane są na poniższym rysunku.

Rysunek 3. Cykl zarządzania strategią, programem i projektami.²¹

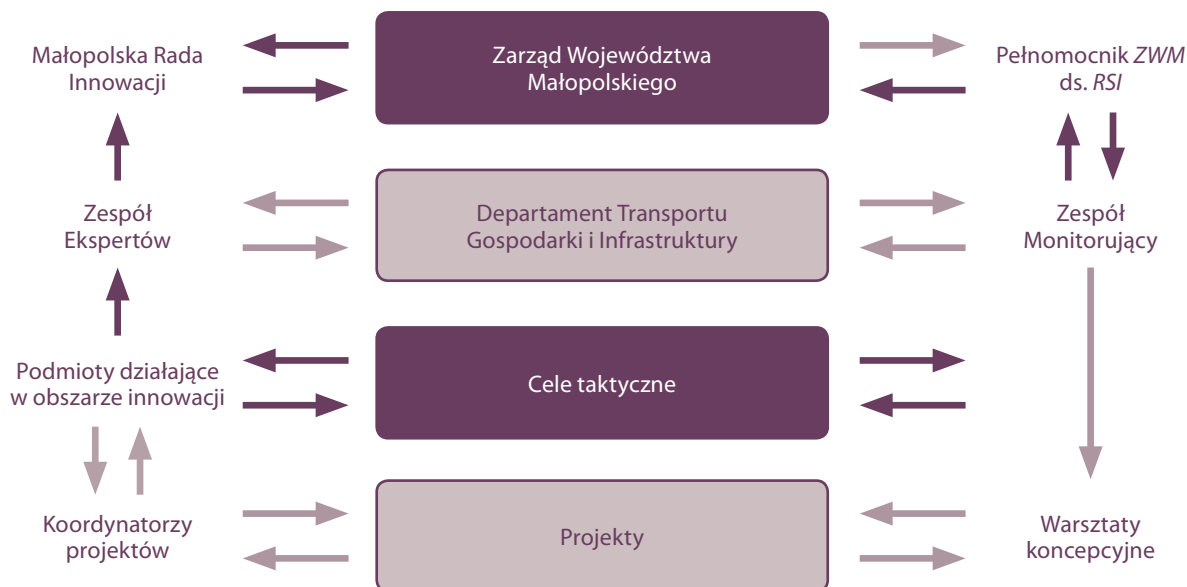
Efektywne wdrażanie strategii jako polityki publicznej wymaga koordynacji z cyklami realizacji programów (działań realizujących poszczególne cele wytyczone w strategii) oraz cyklami realizacji projektów indywidualnych. Realizacja cyklu strategii będzie bezpośrednio koordynowana i kontrolowana przez mechanizmy wykonawcze (w tym proponowane poniżej *BMZ*). Cykle programów powinny być monitorowane bezpośrednio na poziomie systemu zarządzania *RSI*. Zarządzanie cyklem projektu realizowane będzie na poziomie wykonawców poszczególnych projektów – informacje o wynikach realizacji tych projektów będą docierały do systemu zarządzania *RSI* poprzez informacje z systemu monitorowania.

6.2 System zarządzania procesem implementacji *RSI*

Zarys struktury systemu zarządzania *RSI* został przedstawiony w tekście przedmiotowej strategii z sierpnia 2008 roku. Poniżej przywołujemy jego graficzną egemplifikację.

²¹ Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Sourcebook on Sound Planning of ESF programmes, European Commission, 2007.*

Rysunek 4. Struktura systemu zarządzania RSI.²²

Stan istniejący do 1.05.2009r.

Zadania związane z realizacją RSI ulokowane zostały w kompetencji DGI, a w jego ramach – ZI. Zgodnie z Zarządzeniem nr 59/2007 Marszałka Województwa Małopolskiego z dnia 14 maja 2007 roku w sprawie podziału na wewnętrzne komórki organizacyjne oraz szczegółowego zakresu działania DGI, do zadań ZI należała m.in. koordynacja wdrażania RSI. Zadaniem tym zajmowały się bezpośrednio 2 osoby.

Ze względu na opracowanie w sierpniu 2008 roku nowej wersji RSI, przygotowujący obecnie Program Wykonawczy oraz konieczność koordynacji działań w ramach projektu systemowego²³, istnieje potrzeba wprowadzenia nowej struktury zarządzania, która odpowiadałaby nowej sytuacji – w tym integracji systemu zarządzania, monitoringu i ewaluacji na poziomie RSI.

Założenia wyjściowe

Efektywne wdrażanie RSI wymaga efektywnej struktury zarządzania wszystkimi elementami składającymi się na programowanie, realizację, monitorowanie i ewaluację. Jest to szczególnie istotne ze względu na charakter strategii – zawierającej działania, które będą realizowane, zarówno w ramach struktur Urzędu (przez inne departamenty odpowiedzialne za proces wdrażania i zarządzania MRPO), jak i poza nimi (instytucje wdrażające i pośredniczące innych programów operacyjnych – np. PO IG). Tym samym mechanizmy kontroli i zarządzania strategią nie mogą być stosowane w sposób bezpośredni, gdyż odpowiednie instrumenty zarządzania i finansowania działań RSI znajdują się poza zakresem kompetencji DGI (późniejszego GSI). Wymaga to zastosowania odpowiednich mechanizmów koordynacji – skupionych w BMZ. Mechanizmy te mogą być jednak niewystarczające do sprawnego monitorowania realizacji strategii bez zapewnienia właściwego nadzoru wynikającego z uprawnień decyzyjnych ZWM. Z kolei zakres działania BMZ nie może być zbyt rozbudowany – powinna być to raczej sprawna i niewielka jednostka o charakterze sztabowym – zdolna do merytorycznego i formalnego monitorowania celów i działań strategii oraz nadzoru nad wykonawcami zewnętrznymi.

Dla spełnienia powyższych wymagań proponowane są następujące podstawowe założenia co do struktury zarządzania RSI:

- A. Nadzór nad procesem wdrażania RSI pełniłby CZWM odpowiedzialny w Zarządzie Województwa

²² Regionalna Strategia Innowacyjności Województwa Małopolskiego, sierpień 2008.

²³ Mowa o Regionalnym Systemie Innowacji Województwa Małopolskiego. Projekt pilotażowy.

Małopolskiego nad obszarami rozwoju gospodarczego województwa i zarządzania funduszami strukturalnymi. Zaletą tego rozwiązania byłoby uporządkowanie i zdynamizowanie działań inicjowanych w zakresie polityki innowacyjnej, a także poprawa jakości koordynacji działań podejmowanych w ramach *RSI*. Ponadto rozwiązanie to mogłoby służyć zapewnieniu spójności działań projektowanych w *RSI* z przedsięwzięciami założonymi w *MRPO* i zgodność tych działań z założeniami polityki regionalnej i strategii rozwoju województwa.

- B. Ukonstytuowanie, w ramach *GSI*, *BMZ* jako struktury o charakterze zadaniowym odpowiedzialnej za zarządzanie, monitoring i ewaluację działań ujętych w *RSI*. Należałoby przyjąć jednoznaczne założenie, iż kompetencje, zadania i obowiązki *BMZ* wykraczałyby poza zakres projektu systemowego i odnosiłyby się do zarządzania całością *RSI*. Spełnienie tego postulatu prowadziłyby do wzmocnienia potencjału instytucjonalnego i funkcjonalnego samorządu województwa w zakresie koordynacji polityki innowacyjnej.²⁴
- C. *BMZ* składałoby się z pracowników *GSI* oraz ekspertów zewnętrznych (zatrudnionych w formule etatowej lub umowy zlecenia). W wymiarze formalnego podporządkowania *BMZ* możliwe są, co najmniej, dwa rozwiązania tj. podporządkowanie Biura kierownictwu *GSI* lub też przyjęcie formuły zespołu zadaniowego, której praktyczną implikacją byłaby bezpośrednia podległość *BMZ* względem *CZWM* (o którym mowa powyżej). Zaletą pierwszego z tych rozwiązań byłoby zachowanie formalnych relacji w strukturze *GSI*, przyjęcie rozwiązania drugiego służyłoby strategicznej koncentracji zasobów *BMZ* na realizacji zadań kluczowych dla wdrażania *RSI*, a co za tym idzie, przyjęcie formuły zarządzania przez cele. Na ogół jej stosowanie wiąże się z większą efektywnością i skutecznością realizowanych zadań oraz z możliwością merytorycznej oceny sposobu ich wykonywania. Praktyka działania organizacji publicznych skłania do wyrażenia opinii, iż w przypadku zadań o znaczeniu kluczowym dla kierownictwa organizacji bezpośrednia podległość struktury organizacyjnej, którym powierza się ich realizację względem kierownictwu na ogół prowadzi do dobrych efektów.²⁵
- D. Realizacja zadań z zakresu monitorowania i ewaluacji *RSI* zaprojektowanych w projekcie systemowym została by powierzona w drodze konkursu zewnętrznemu wykonawcy (np. konsorcjum uczelni lub też wyspecjalizowanych podmiotów świadczących usługi w tym zakresie). Merytoryczny nadzór nad jego działaniami sprawowałby *BMZ*. W tym przypadku idzie o to, aby uniknąć sytuacji daleko posuniętej defragmentaryzacji zadań (np. poprzez zlecenie wielu opracowań, badań i analiz sporządzanych w oparciu o różne założenia metodologiczne, cechujących się różną jakością) prowadzącej do niespójności metodycznej i merytorycznej otrzymywanych opracowań, a co za tym idzie, problemu ich niskiej praktycznej użyteczności dla potrzeb procesów decyzyjnych (zjawisko inflacji opracowań i dokumentów to zjawisko powszechnie obecne w systemach administracyjnych wielu państw). Idzie również o to, aby obniżyć koszty transakcyjne urzędu wynikające z prowadzenia wielu postępowań związanych z wyłanianiem wykonawców usług doradczych. Ponadto wskazać należy, iż mądry wybór strategicznego partnera zewnętrznego i oparcie współpracy z nim na zasadach długofalowej kooperacji może pomóc w wyeliminowaniu braku poczucia odpowiedzialności wykonawców za jakość świadczonych przez nich usług doradczych i brak ich identyfikacji z wykonywanymi zadaniami. Nie bez znaczenia jest również fakt, iż długofalowa współpraca z partnerami zewnętrznymi to sposób na budowanie kompetencji i umiejętności Pracowników Urzędu i konsolidację tego, co zwykle nazywamy „*pamięcią merytoryczną urzędu*”.²⁶
- E. Wykonywanie funkcji merytorycznych oraz promocyjno-informacyjnych związanych z realizacją poszczególnych działań *RSI* zostały by powierzone operatorom – organizacjom wybranym

24 Jeśli podjęte zostałyby działania mające na celu zmianę struktury organizacyjnej i kompetencyjnej departamentów urzędu marszałkowskiego (np. DGI) zadania z zakresu wdrażania, monitorowania i ewaluacji *RSI* powinny zostać przypisane departamentowi właściwemu ds. gospodarki.

25 Postulowane powyżej sposoby formalnego podporządkowania *BMZ* nie muszą pozostawać w opozycji względem siebie. Możliwe jest ich hybrydowe zintegrowanie.

26 Podejście to w coraz większym stopniu znajduje zastosowanie na poziomie agencji rządowych (np. współpracy Uniwersytetu Jagiellońskiego z PARR oraz współdziałanie MSAP UEK z PARR).

w drodze postępowania konkursowego lub zlecenia przez *ZWM*. Merytoryczny nadzór nad ich działaniami sprawowałby *BMZ*.

- F. Rolą *MRI* byłoby zapewnienie sprawnego systemu uzgadniania z kluczowymi interesariuszami systemu innowacyjności w Małopolsce zagadnień kluczowych dla efektywnej i skutecznej realizacji *RSI*. *MRI* współpracowałaby z *ZWM* w zakresie nadzoru nad realizacją i monitorowaniem wdrażania *RSI* oraz podejmowania strategicznych decyzji związanych z procesem jej implementacji.
- G. *KSRSI* byłby wyłaniany spośród członków *MRI*. Jego podstawową rolą byłoby podejmowanie strategicznych decyzji związanych z rozwojem systemu innowacyjności w województwie oraz ocena stanu realizacji *RSI*. Alternatywnie, rola Komitetu Sterującego *RSI* mogłaby być wykonywana przez *MRI* w pełnym składzie – rozwiązanie to jest możliwe jeżeli zostaną stworzone odpowiednie mechanizmy zapewniające możliwości sprawnego i efektywnego działania przez wszystkich członków Rady oraz liczba jej członków pozwoli na sprawne funkcjonowanie.
- H. *PZWM* będzie przewodniczył pracom *KSRSI* oraz koordynował działania Regionalnych Zespołów Ekspertów (*RZE*).
- I. *RZE* byłoby powoływane na zasadzie *ad hoc* przez *BMZ* – w uzgodnieniu z *PZWM* – dla rozwiązywania problemów merytorycznych związanych ze skutecznym wdrażaniem poszczególnych obszarów tematycznych, horyzontalnych i branżowych *RSI* i jej doskonaleniem.

Propozycje struktury zarządzania

BMZ* – jednostka koordynująca oraz zarządzająca procesem implementacji, monitorowania i ewaluacji *RSI będzie umiejscowiona w ramach *GSI* i powinna być odpowiedzialna za:

- przygotowywanie zakresów zadań oraz monitorowanie wykonywania zadań zleconych poszczególnym operatorom działań *RSI*;
- monitoring wdrażania działań w ramach *PW*;
- monitorowanie realizacji zadań przez zewnętrznych wykonawców zadań ewaluacyjnych *RSI* oraz rozliczanie efektów ich pracy;
- przedstawianie informacji *ZWM* oraz *SWM* na temat realizowanych działań;
- pełnienie roli sekretariatu *KSRSI*;
- współpracę z jednostkami odpowiedzialnymi za monitoring i ewaluację programów operacyjnych w innych instytucjach zarządzających i pośredniczących;
- przygotowywanie okresowych syntetycznych informacji z systemu monitorowania i ewaluacji *RSI*;
- doskonalenie metodologii ewaluacji działań na rzecz wzrostu innowacyjności gospodarki małopolskiej.

Wydaje się, że ze względu na wielostronny i kompleksowy charakter *RSI* oraz konieczność koordynowania i monitorowania działań strategii realizowanych przez inne podmioty, *BMZ* powinno mieć skład kilkuosobowy (4-6 osób) – przy uwzględnieniu właściwego równomiernego podziału zadań pomiędzy pracownikami *GSI* i ekspertami kontraktowymi. Zakres obowiązków dla ekspertów kontraktowych może zostać wytyczony według linii demarkacyjnych przyjętych dla poszczególnych celów strategicznych *RSI*; innym możliwym rozwiązaniem jest podział według grup działań strategii powierzonych poszczególnym operatorom.

Zakres zadań operatorów będzie każdorazowo określany w umowach zawieranych z operatorami przez *BMZ*. Ocena pracy operatora oparta będzie o zestaw wskaźników ustalonych przez ekspertów *BMZ* i monitorowanych w czasie realizacji zlecenia.

CZWM, do którego kompetencji należą sprawy rozwoju gospodarczego regionu i zarządzanie procesem wydatkowania środków strukturalnych, zapewnia:

- strategiczną koordynację i nadzór nad pracami *BMZ*;
- wytyczanie kierunków prac prowadzonych przez *MRI*;
- koordynację na poziomie strategicznym działań realizowanych w ramach *MRPO* związanych z realizacją *RSI*.

PZWM jest odpowiedzialny za:

- przewodniczenie posiedzeniom Komitetu Sterującego;
- koordynowanie prac zespołów ekspertów;
- współpracę z *ZWM* w zakresie zadań wynikających z realizacji *RSI*;
- wspieranie powstawania sieci i konsorcjów środowiska innowacyjnego dla lepszego wykorzystania potencjału rynkowego;
- tworzenie inicjatyw podnoszących poziom kultury innowacyjnej w regionie.

Realizacja zadań w ramach wdrażania strategii będzie monitorowana przez *KSRSI*, który również będzie pełnił rolę doradcą dla *ZWM* w zakresie dostosowania zawartości *RSI* i *PW* do zmieniającej się sytuacji gospodarczej oraz społecznej województwa. W przypadku przyjęcia rozwiązania zakładającego przejście roli organu wykonawczego Rady przez Komitet Sterujący, skład komitetu wybierany będzie co trzy lata spośród członków *MRI*.

RZE będą tworzone, aby zapewnić skuteczne wdrożenie *RSI*. Rola tych zespołów będzie polegać na:

- wspieraniu *MRI* i *KSRSI* przy wyznaczaniu kolejności realizowania celów i kierunków działań wskazanych w *RSI*;
- opracowaniu i wdrażaniu nowych metodologii w celu wspierania komplementarności i jednolitości wdrażanych działań w ramach strategii;
- przygotowywaniu ekspertyz i analiz w dziedzinach szczegółowych (sektorowych i horyzontalnych) należących do zakresu *RSI*;
- przygotowaniu odpowiednich działań do realizacji celów strategii i prezentowaniu ich w formie programów wykonawczych *KSRSI*, a następnie *ZWM*;
- wspieraniu *BMZ* w procesach monitoringu i benchmarkingu rozwiązań wypracowanych w ramach realizacji *RSI*.

System wskaźników wdrażania *RSI*

System wdrażania *RSI* powinien zostać oparty na zestawie wskaźników, które będą służyły do monitorowania systemu zarządzania realizacją strategii. Wskaźniki wewnętrzne na rok 2009 zostaną opracowane na podstawie następujących dokumentów:

- planu działania *BMZ* na rok 2009;
- harmonogramu realizacji zatwierdzonego *PW* 2009-2011 – w części odnoszącej się do roku 2009;
- zakresów działań operatorów wybranych do wsparcia realizacji określonych działań *RSI*;
- szczegółowego opisu przedmiotu zamówienia dla wykonawcy systemu monitoringu i ewaluacji *RSI*.

Wskaźniki zostaną opracowane na podstawie celów rocznych i kwartalnych ustanowionych dla poszczególnych ogniw systemu zarządzania *RSI* – cele te powinny być powiązane także pośrednio z odpowiednimi celami strategicznymi *RSI*. Wykaz wskaźników powinien spełniać ogólne zasady co do konstrukcji poszczególnych wskaźników (wykonalność, wiarygodność, porównywalność, efektywność, regularność zbierania danych itd.), jak i całego systemu (zakres, równowaga między rodzajami wskaźników, selektywność co do ilości informacji, związek z celami).

Kluczowe rekomendacje – plan działania

Szczegółowy opis systemu zarządzania *RSI*, który zostanie opracowany przez *GSI*, po akceptacji propozycji przedstawionej w *Programie Wykonawczym* przez *ZWM* powinien zawierać:

- schemat organizacyjny *BMZ*;
- ustalenie budżetu dla systemu zarządzania *RSI* na rok 2009 (z uwzględnieniem środków przyjętych do realizacji projektu systemowego *PO KL*);
- opis wymaganych kwalifikacji i doświadczenia pracowników (w tym pracowników *BMZ* oraz ekspertów kontraktowych);
- zakresy czynności wszystkich pracowników;
- opis procedur dotyczących poszczególnych czynności wykonywanych przez *BMZ*;
- schemat zależności funkcjonalnych i obiegu informacji pomiędzy poszczególnymi podmiotami systemu;
- plan działania *BMZ* na rok 2009 (cele, działania oraz wskaźniki);
- wykaz przyszłych operatorów wspierających działania *RSI* (w tym zakres zadań, propozycje dotyczące systemu wyboru wykonawców, zakres i źródła finansowania);
- wykaz zadań szczegółowych związanych z systemem monitorowania i ewaluacji *RSI*.

6.3 System monitorowania

Założenia wstępne systemu

Monitoring można zdefiniować jako proces o charakterze ciągłym, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji w zakresie danego programu/projektu poprzez porównywanie ich z wyznaczonymi celami oraz przyjętymi założeniami. Dane monitoringowe powinny obejmować zakres rzeczowy oraz finansowy danego programu i charakteryzować go ilościowo i jakościowo. Dane z procesu monitoringu powinny dostarczać odpowiedzi na pytania co do postępu w wykonaniu danego działania w danym momencie czasowym, stopnia zadowolenia odbiorcy interwencji, skuteczności działań oraz stopnia realizacji budżetu.

Podmiotem realizującym badania monitorujące jest zwykle instytucja realizująca program. Konsekwencją badania może być, np. przesunięcie środków pomiędzy poszczególnymi celami czy działaniami oraz decyzje co do zmiany sposobu zarządzania programem lub korekcie niektórych elementów procesu zarządzania.

Monitorowanie w kontekście *RSI* oznacza monitorowanie wszystkich działań zawartych w tym dokumencie – w tym także projektów realizowanych przez inne podmioty. System monitorowania powinien obejmować następujące podstawowe aspekty:

- monitorowanie działań i projektów *RSI* (celów strategicznych i taktycznych);
- zdefiniowanie wskaźników monitorowania (wskaźników zasobów i rezultatów);
- monitorowanie wykonania „kamieni milowych” strategii i programów wykonawczych;
- zdefiniowanie metodologii monitorowania;
- określenie zespołu odpowiedzialnego za monitorowanie.

Strategia innowacyjności jest, z punktu widzenia mechanizmów zarządzania i finansowania, strategią horyzontalną – gdyż większość projektów realizowanych w ramach poszczególnych celów i działań *RSI* będzie wykonywana w ramach innych programów strategiczno-operacyjnych (głównie *MRPO* oraz *PO IG*). Programy te mają swoje własne systemy monitorowania i sprawozdawczości oraz systemy wskaźników monitorowania, stąd też system monitorowania *RSI* powinien w maksymalnym stopniu wykorzystywać dane dostępne z innych systemów.

System monitorowania *RSI* będzie obejmował dwa główne rodzaje działań:

- na poziomie operacyjnym – monitorowanie działań podejmowanych w ramach celów taktycznych strategii;
- na poziomie strategicznym – monitorowanie stanu innowacyjności w regionie – na podstawie wybranych wskaźników.

Działanie pierwsze realizowane będzie głównie poprzez wykorzystanie bieżących informacji z systemu monitoringu projektów przyporządkowanych do poszczególnych rodzajów działań *RSI* oraz wskaźniki rezultatu i produktu. Działanie drugie będzie wykonywane przy wykorzystaniu wskaźników wpływu oraz zbiorczych informacji uzyskiwanych z systemów monitorowania *MRPO* i innych programów operacyjnych.

System monitoringu *MRPO* został opisany w *Podręczniku Instytucji Zarządzającej MRPO 2007-2013* (proces nr 10 – Monitoring i sprawozdawczość). Głównym instrumentem monitorowania działań Programu są sprawozdania okresowe (półroczne) oraz sprawozdania roczne/końcowe i informacje miesięczne, a za realizację procesu odpowiedzialny jest *ZMAR*. Podręcznik zawiera szczegółowe schematy blokowe procesów, wzory dokumentów oraz instrukcje ich wypełniania.

Zasadniczym elementem systemu monitoringu *PO IG* są wskaźniki produktu i rezultatu określone w dwóch katalogach: podstawowym dla poszczególnych osi priorytetowych oraz rozszerzonym, służącym monitorowaniu poszczególnych działań.

Zgodnie z Planem Ewaluacji *PO IG* na lata 2007-2013 w ramach Programu utworzony został system monitorowania i sprawozdawczości gromadzący i agregujący podstawowe informacje o projektach, jak również wskaźniki produktu oraz rezultatu odzwierciedlające postęp we wdrażaniu poszczególnych działań, osi priorytetowych oraz Programu. Opracowany został m.in. minimalny katalog obligatoryjnych dla danych typów projektów wskaźników produktu i rezultatu, który będzie gromadzony w Krajowym Systemie Informatycznym (*SIMIK*).

Poszczególne instytucje systemu wdrażania *PO IG* mogą również prowadzić badania monitoringowe we własnym zakresie – rozszerzające wiedzę na temat osiągniętych efektów (rezultatów i oddziaływań) oraz innych aspektów wykonywanych działań.

Wskaźniki monitorowania

Ze względu na prawdopodobne finansowanie większości działań *RSI* przez instrumenty *MRPO* oraz *PO IG*, proponuje się przyjęcie podstawowych wskaźników monitorowania analogicznych jak dla tych programów – przy uzupełnieniu tej listy wskaźnikami specyficznymi dla strategii oraz uwarunkowań regionalnych.

Wskaźniki monitorowania *RSI* – analogicznie do mierników programów operacyjnych realizowanych w latach 2007-2013 – można podzielić na trzy podstawowe grupy ze względu na poziom wdrażania Strategii, tj.:

- wskaźniki produktu – odnoszące się do danego projektu lub działania;
- wskaźniki rezultatu – odnoszące się do bezpośredniego efektu działań podejmowanych w ramach Strategii (w krótkim okresie) wobec uczestników projektów;
- wskaźniki wpływu (oddziaływania) – mające charakter długookresowy, pokazujące wpływ Strategii w kontekście zmian społeczno-gospodarczych – są one monitorowane na poziomie celów horyzontalnych i celów strategicznych.

Załącznik nr 3 do *MRPO* zawiera tabele wskaźników produktu i rezultatu na poziomie poszczególnych działań – z podaniem nazw wskaźników, jednostek miary, wartości bazowej, zakładanej wartości

w roku docelowym (rok 2013) oraz źródła informacji. Podobna struktura informacji wymagana jest dla *PO IG* – odpowiednie wykazy wskaźników zawarte są w załączniku 4.2 do Uszczegółowienia *PO IG* (Wskaźniki monitorowania na poziomie działań).

Wykonawca założeń systemu monitoringu *RSI* powinien zaproponować strukturę oraz wykaz wskaźników monitorowania dla poszczególnych działań i celów taktycznych wykorzystujący wskaźniki przewidziane dla *MRPO* oraz *PO IG* oraz wybrane (najważniejsze z punktu widzenia możliwości monitorowania celów strategicznych) wskaźniki oceny projektów i benchmarkingu zawarte w dokumencie *RSI* (tablice 6.1 oraz 6.2).

Wykonawca przygotowujący założenia systemu monitorowania *RSI* powinien zaproponować elementy składowe systemu (opisane w formie procesu lub procesów), który będzie spełniał następujące podstawowe funkcje:

- możliwość stałego zasilania systemu w informacje od odpowiednich jednostek Instytucji Zarządzającej *MRPO*;
- opracowanie systemu stałego pozyskiwania informacji od instytucji odpowiedzialnych za zarządzanie projektami wchodzącymi w skład działań *RSI* finansowanymi z innych źródeł (jak. np. *PARP* jako Instytucja Pośrednicząca II stopnia dla części działań *PO IG*);
- dokonywanie syntezy uzyskiwanych informacji i ich przetwarzanie w sposób umożliwiający sprawne wykonywanie procesu monitoringu;
- możliwość przetwarzania, przechowywania i generowania informacji w ramach istniejącego systemu informatycznego *GSI* i *UMWM* (z zaproponowaniem możliwości ew. modyfikacji czy uzupełnień w wypadku zaistnienia takiej potrzeby);
- możliwość generowania raportów i informacji zarządczych dla wszystkich ogniw systemu zarządzania *RSI* (w tym raporty półroczne dla *ZWM* oraz raporty roczne dla *SWM* – zawierające także część dotyczącą dostępnych za dany okres wyników ewaluacji wdrażania Strategii).

Jak wynika z uzyskanych wstępnie informacji, nie istnieje obecnie system zapewniający współpracę Instytucji Zarządzających na poziomie regionalnym i krajowym w zakresie uzyskiwania danych z systemów monitorowania Programów Operacyjnych. Dlatego też, zalecane byłoby podjęcie działań w kierunku bardziej systemowego rozwiązania tego problemu – poprzez zgłoszenie tematu na obrady Konwentu Marszałków oraz wystąpienie do Ministerstwa Rozwoju Regionalnego – jako Instytucji Koordynującej Regionalne Programy Operacyjne. Celowe jest także nawiązanie kontaktów operacyjnych z głównymi Instytucjami Wdrażającymi dla priorytetów odpowiednich Programów Operacyjnych należących do obszarów realizacji *RSI* i ustalenie możliwości uzyskiwania danych z ich systemów monitorowania.

Metodyka monitorowania

Można wstępnie przyjąć, że metody monitorowania powinny obejmować przede wszystkim:

- analizę danych uzyskanych z systemu sprawozdawczości projektów realizowanych w ramach strategii;
- wywiady z głównymi osobami zaangażowanymi w proces zarządzania i finansowania projektów;
- ankiety przeprowadzane z beneficjentami (ostatecznymi, pośrednimi i systemowymi) oraz przedstawicielami grup docelowych interwencji.

Od wykonawcy projektu systemu monitoringu i ewaluacji oczekuje się zaproponowania katalogu metod szczegółowych i systemu monitoringu, odpowiednich do jego celów, zakresu i funkcji.

6.4 System ewaluacji *RSI*

Poniższa część rozdziału zawiera podstawowe wymagania dla przyszłego Wykonawcy badania ewaluacyjnego *RSI*, które mogą stanowić podstawę do przygotowania *SOPZ*, będącego załącznikiem do *SIWZ*.

Kontekst i uzasadnienie badania

Przedmiotem kompleksowego badania ewaluacyjnego jest *RSI 2008-2013* z sierpnia 2008 roku (będąca uaktualnieniem wcześniejszej wersji Strategii na lata 2005-2013) stanowiąca załącznik do Uchwały ZWM nr 831/08 z dnia 18 września 2008 r.

Uszczegółowieniem Strategii jest *PW 2009-2011*. Dokument Strategii zawiera diagnozę obszaru innowacyjności w województwie małopolskim, opis celów horyzontalnych, strategicznych i taktycznych oraz opis systemów oceny efektywności wdrażania, zarządzania i monitorowania strategii.

Definicja ewaluacji, wynikająca z Rozporządzenia Rady Unii Europejskiej nr 1260 wprowadzającego ogólne przepisy dotyczące funduszy strukturalnych przedstawia się następująco: „*ewaluacja to proces, który prowadzony jest w celu ustalenia efektywności pomocy strukturalnej Wspólnoty oraz w celu oszacowania jej oddziaływania w odniesieniu do celów konkretnego Programu, a także analizy wpływu na specyficzne problemy strukturalne*”.²⁷

Powyższa definicja nie może być w pełni stosowana dla celów ewaluacji *RSI*, gdyż nie wszystkie działania wytyczone w strategii będą finansowane przez fundusze strukturalne Unii Europejskiej (regionalna strategia innowacji nie należy także formalnie do grup interwencji podlegających systemowi ewaluacji przewidzianemu dla funduszy strukturalnych). Ze względu na przekrojowy i interdyscyplinarny charakter strategii, istnieje potrzeba zastosowania bardziej ogólnej definicji.

Bardziej skrótowa definicja zawarta jest w Komunikacie Komisji Europejskiej, dotyczącym ewaluacji opublikowanym przez Radę Społeczno-Ekonomiczną Unii Europejskiej. Według tej definicji: „*ewaluacja stanowi ocenę przedsięwzięć w kontekście ich wyników, wpływu oraz potrzeb, które mają zaspokajać*”²⁸. W tym ujęciu celem ewaluacji jest weryfikacja osiągnięć danego przedsięwzięcia w relacji do zaplanowanych oczekiwań oraz wykorzystanie uzyskanych w ten sposób informacji i doświadczeń przy projektowaniu i planowaniu podobnych działań w przyszłości.

Ze względu na **cel ewaluacji** można przyjąć, że założony system ewaluacji *RSI* ma charakter zarówno formatywny (ze względu na możliwość wprowadzania zmian do strategii w wyniku ewaluacji częściowej), jak i konkluzywny.

Planowany **poziom ewaluacji** to w tym przypadku ewaluacja strategii – zawierająca w sobie oceny projektów jak i działań, priorytetów oraz polityk publicznych w skali regionalnej.

Zakres przedmiotowy ewaluacji to ewaluacja horyzontalna (z pewnymi elementami ewaluacji sektorowych w przypadku poszczególnych części branżowych strategii).

Organizacja procesu ewaluacji będzie uwzględniała typowy przebieg ewaluacji zewnętrznej – realizowany przez podmiot niezależny od podmiotu zlecającego.

Z punktu widzenia **momentu**, w którym dokonywana jest ewaluacja, badania będą uwzględniały perspektywy: *ex-ante*, *on-going*, *mid-term* oraz *ex-post* – w zależności od celów szczegółowych poszczególnych badań ewaluacyjnych.

Użytkownicy badania

Bezpośrednim użytkownikiem badania będzie *GSI*, jako jednostka wiodąca w zakresie zarządzania i monitorowania *RSI*. Wyniki badania zostaną wykorzystane także przez inne jednostki systemu zarządzania *RSI* – *ZWM*, *MRI* oraz inne jednostki *UMWM* – w tym szczególnie *DFE* oraz *DPR*.

Ponadto wyniki badania ewaluacyjnego winny stanowić cenny zasób wiedzy dla wszystkich interesariuszy, związanych z zarządzaniem i wdrażaniem oraz oddziaływaniem *RSI* – także w sektorze prywatnym, podmiotów związanych z koordynacją działalności w zakresie innowacyjności oraz urzędów administracji samorządowej i rządowej biorących udział w projektach realizowanych w ramach *RSI*.

²⁷ Rozporządzenie Rady Unii Europejskiej nr 1260 z dnia 21 czerwca 1999 r. (art. 40, ust. 1).

²⁸ The Commission Communication on Evaluation – SEC(2000)105124.

Dostęp do wyników ewaluacji zostanie zapewniony wszystkim zainteresowanym poprzez zamieszczenie raportów cząstkowych, tematycznych oraz raportu końcowego z badania ewaluacyjnego na stronie internetowej *RSI*.

Cel badania

Celem głównym badania jest wykazanie i ocena wpływu działań określonych w *RSI* na rozwój innowacyjności poprzez spełnienie celów horyzontalnych, strategicznych i taktycznych, a w efekcie także na sposób realizacji polityk publicznych w województwie małopolskim. W ramach badania planuje się realizację następujących celów szczegółowych związanych z odpowiednimi celami strategicznymi *RSI*:

9. Wykazanie wpływu założeń, celów i działań sformułowanych w *RSI* na podniesienie poziomu innowacyjności firm w województwie małopolskim.
10. Ocena wpływu realizacji *RSI* na wzmocnienie kontaktów sieciowych instytucji związanych z innowacyjnością regionu oraz lepsze wykorzystywanie ich potencjału.
11. Ocena zmiany stopnia znaczenia innowacyjności w polityce regionalnej (w tym funkcjonowania podstawowych podmiotów instytucjonalnych, zaangażowanych w proces realizacji *RSI*, pod kątem ich zdolności do skutecznego i efektywnego prowadzenia polityk publicznych w zakresie wzrostu innowacyjności i konkurencyjności w skali regionalnej – w szczególności poprzez wskazanie kanałów oraz obszarów transferu praktyk i doświadczeń związanych z realizacją *RSI* do sfery innych polityk regionalnych lub do innych obszarów działalności administracyjnej w województwie małopolskim).

Zakres przedmiotowy

Badanie obejmuje obszar realizacji strategii w województwie małopolskim – zawierający wszystkie działania przyporządkowane odpowiednim celom taktycznym i strategicznym *RSI*. Wstępnie przyjmuje się realizację następujących zadań zapewniających kompleksową realizację zadania ewaluacyjnego:

- przeprowadzenie oceny przyjętych rozwiązań w zakresie metodyki wdrażania *RSI*, tj. zarządzania i monitorowania, priorytetyzacji działań oraz trybu i kryteriów wyboru projektów;
- wykonanie oceny poszczególnych projektów i na tej podstawie stworzenie rankingu projektów najlepiej realizujących cele *RSI*;
- wskazanie oraz szczegółowe omówienie rozwiązań zasługujących na upowszechnienie (dobrych praktyk);
- zidentyfikowanie barier we wdrażaniu *RSI*, które blokują skuteczne wdrażanie strategii w regionie;
- dokonanie syntezy oceny procesów wdrażania dla poszczególnych obszarów tematycznych i sektorowych strategii;
- ocena realizacji poszczególnych elementów strategii z punktu widzenia procesu formułowania, wdrażania i oceny polityk publicznych w skali regionalnej;
- ocena relacji pomiędzy instrumentami polityk regionalnych a politykami ogólnokrajowymi w procesie programowania i wdrażania *RSI*;
- prezentacja wyników badania interesariuszom w regionie.

Zakres czasowy

Badanie obejmuje jednostki zaangażowane w realizację *RSI* w latach 2008-2013. Przewiduje się wykonanie następujących rodzajów badań ewaluacyjnych – w zależności od kryterium okresu prowadzenia badania:

- ewaluacja *ex-ante* – dla drugiego kolejnego *PW* na lata 2012-2013 – obejmującego dwa ostatnie lata realizacji strategii – połączona z ewaluacją *ex-post* pierwszego *PW*;

- ewaluacja *on-going* – dla pierwszego zrealizowanego pełnego rocznego okresu realizacji strategii (rozpoczynając od roku 2009);
- ewaluacja *mid-term* – przeprowadzona po upływie ok. połowy okresu realizacji *PW* – w roku 2010;
- ewaluacja *ex-post* – wykonana bezpośrednio po zakończeniu realizacji *PW* – w roku 2011.

Zakres podmiotowy

Badanie obejmuje jednostki zaangażowane w realizację *RSI* w latach 2008-2013. Dotyczy to instytucjonalnego systemu zarządzania i kontroli w *UMWM* stosowanego do realizacji strategii, jak i innych jednostek zaangażowanych w realizację tej polityki tj. instytucji o charakterze koordynacyjnym. Badanie dotyczy jednostek biorących udział w systemie realizacji strategii zarówno na poziomie regionalnym jak i (uzupełniająco) na poziomie krajowym – w przypadku realizowania działań strategii w ramach programów ogólnokrajowych oraz konieczności dokonania porównań w skali międzyregionalnej. Ponadto badanie to obejmie również jednostki administracji publicznej oraz sektora prywatnego, instytucje naukowo-badawcze oraz instytucje wsparcia niezaangażowane w realizację strategii, w celu zbadania transferu doświadczeń osiągniętych w wyniku jej realizacji na inne obszary działania w województwie małopolskim.

Kryteria badania

Głównymi kryteriami oceny będą:

- **adekwatność/użyteczność (relevance/utility)** – pozwalające ocenić, do jakiego stopnia oddziaływanie projektu/programu odpowiada potrzebom grup docelowych. Badanie powinno wykazać, czy sposoby prowadzenia polityki innowacyjności spełniają oczekiwania jej użytkowników pod względem zdefiniowanych w strategii kryteriów;
- **skuteczność (effectiveness)** – pozwalająca ocenić, do jakiego stopnia cele projektu/programu zdefiniowane na etapie programowania zostały osiągnięte. Badanie powinno udzielić odpowiedzi na pytanie, czy i w jakim stopniu realizacja strategii innowacji wpływa na skuteczność osiągania jej celów oraz – w szerszym kontekście – procesów realizacji polityk publicznych w regionie;
- **efektywność (efficiency)** – ocena stopnia właściwego przekształcenia zasobów/środków (funduszy, ludzi, czasu itd.) w efekty. Kryterium to pozwoli ocenić, w jaki sposób zasoby przeznaczone na realizację działań strategii osiągają założone efekty ilościowe i jakościowe;
- **trwałość (sustainability)** – to stopień w jakim efekty przedsięwzięcia są podtrzymywane (lub będą prawdopodobnie podtrzymywane) po jego zakończeniu – czyli w przypadku *RSI* – ocena stopnia długoterminowego oddziaływania strategii na proces rozwoju innowacji w regionie;
- **oddziaływanie (impact)** – to wszystkie konsekwencje wdrożenia przedsięwzięcia, krótko- i długoterminowe, bezpośrednie i pośrednie, pozytywne i negatywne, przewidziane i nieprzewidziane. Kryterium to pozwoli ocenić stopień, w jakim korzyści odniesione przez docelowych beneficjentów wywarły szerszy, ogólny wpływ na rozwój innowacyjności w regionie – z punktu widzenia osiągnięcia celów ogólnych.

Ze względu na wielowymiarowy i horyzontalny charakter działań objętych *RSI* w trakcie badania wymagane będzie zastosowanie następujących kryteriów wybranych z listy kryteriów dodatkowych:

Efekt dźwigni – mający miejsce wówczas, gdy wraz z uruchomieniem środków publicznych na realizację danych działań wzrasta również zaangażowanie sektora prywatnego w finansowanie tych działań. Jest to istotne z punktu widzenia efektu oddziaływania strategii na finansowanie działań rozwojowych sektora prywatnego w województwie.

Zasada dodatkowości – oznaczająca, iż środki publiczne przekazywane w ramach danego programu nie zastępują dostępnych środków krajowych, lecz stanowią ich uzupełnienie, a zatem zwiększają

całkowitą pulę dostępną na finansowanie danego typu działań. Istniejące zasady finansowania projektów rozwojowych w ramach np. *MRPO* lub *PO IG* zakładają wykorzystanie wkładu własnego przedsiębiorcy, stąd też efekt dodatkowości ma znaczenie przy ocenie skuteczności i trwałości interwencji.

Efekt zdarzenia niezależnego – polegający na tym, iż zmierzone efekty realizowanego przedsięwzięcia zostałyby osiągnięte nawet wówczas, gdyby na danym obszarze lub w danym sektorze dana interwencja nie była realizowana. Efekt ten jest istotny ze względu na różnorodność form finansowania działalności innowacyjnej oraz rozwojowej, a także zmienną rolę czynników egzogenicznych i endogenicznych w rozwoju innowacyjności.

Efekt substytucji – polegający na tym, iż wyniki programu w odniesieniu do pewnych osób lub grup, lub obszarów zostały uzyskane kosztem innych. Znaczenie tego efektu wynika ze znaczenia interwencji przewidzianych w strategii dla zwiększenia konkurencyjności jej beneficjentów – także w wymiarze regionalnym.

Efekt przemieszczenia – stopień, w jakim produkty/wyniki programu lub projektu redukuje produkty/wyniki w innym miejscu nie objętym wsparciem programu. Może to być istotne z punktu widzenia oceny możliwych przesunięć efektów interwencji w skali sub-regionalnej.

Wskaźniki pomiaru osiągnięć celów

Dokument *RSI* zawiera katalog wskaźników oceny projektów realizowanych w ramach strategii. Narzędziem służącym tej ocenie jest *SKW* pozwalająca na przyporządkowanie mierników realizacji strategii do celów strategicznych. Dokument strategii określa także wskaźniki *benchmarkingu* dla czterech perspektyw: finansów, klienta, procesów wewnętrznych i rozwoju.

Wykonawca badania ewaluacyjnego powinien zaproponować szczegółowy zestaw wskaźników – w podziale na poszczególne etapy i formy badania – przy wykorzystaniu następujących głównych grup wskaźników:

- katalog wskaźników oceny projektów oraz benchmarkingu zawarty w dokumencie strategicznym *RSI*;
- wykaz wskaźników ewaluacyjnych przewidzianych w systemach ewaluacji *MRPO* oraz *PO IG* (dla odpowiednich celów i działań zbieżnych z *RSI*);
- wskaźniki oparte o metodologię zawartą w *ERIS*;
- wskaźniki innowacyjności dostępne w systemie statystyki publicznej – na poziomie ogólnokrajowym i regionalnym.

Kryteria oceny wskaźników

Wskaźniki powinny być wyznaczone przy zastosowaniu metody *SMART* i obejmować następujące, podstawowe rodzaje wskaźników:

- wskaźniki produktu;
- wskaźniki rezultatu;
- wskaźniki zasobów;
- wskaźniki wpływu/oddziaływania.

Wykaz wskaźników powinien spełniać ogólne zasady, co do konstrukcji poszczególnych wskaźników w zakresie takich elementów jak:

- wykonalność;
- wiarygodność;
- porównywalność;

- efektywność;
- regularność zbierania danych;

jak i wymagania kluczowe całego systemu:

- zakres;
- równowaga między poszczególnymi rodzajami wskaźników;
- selektywność co do ilości informacji;
- związek z celami ewaluacji.

Katalogi dla dwóch pierwszych rodzajów wskaźników (produktu i rezultatu) powinny obejmować odpowiednie wskaźniki z systemu monitorowania.

Poziomy docelowe dla poszczególnych wskaźników dla poszczególnych okresów wdrażania strategii zostaną określone przez Komitet Sterujący (*KSRSI*) – na podstawie propozycji zgłoszonej przez Biuro Monitorowania i Zarządzania (*BMZ*).

Sposób realizacji badania – obszary badawcze

Ocena obejmować będzie poniżej przedstawione obszary badawcze związane z poszczególnymi obszarami strategii:

I. Zarządzanie i wdrażanie działań *RSI*:

- komunikacja i współpraca z innymi jednostkami;
- informacja i promocja;
- zarządzanie operacyjne i procesy monitorowania.

II. Realizacja działań wchodzących w skład *RSI*:

- proces realizacji projektów;
- efekty realizacji projektów.

III. System wsparcia innowacyjności firm w województwie:

- dostęp przedsiębiorców do innowacyjnych technologii;
- rozwój narzędzi finansowania aktywności innowacyjnej firm;
- rozwój infrastruktury dla rozwoju nowych technologii i usług;
- współpraca szkół wyższych z przedsiębiorstwami.

IV. System kontaktów sieciowych instytucji związanych z innowacyjnością regionu w kontekście Gospodarki Opartej na Wiedzy.

V. Wzrost znaczenia innowacyjności w procesie kształtowania i realizacji polityk regionalnych:

- system pozyskiwania danych na temat stanu innowacyjności;
- promocja wewnętrzna i zewnętrzna;
- rozwój społeczeństwa informacyjnego.

Wykonawca badania może zaproponować dodatkowe obszary badawcze – zgodne z założeniami oraz celami strategicznymi i taktycznymi *RSI* oraz działaniami przewidzianymi w *PW 2009-2011*.

Realizacja badania będzie koncentrować się wokół opracowania odpowiedzi na zaproponowane przez wykonawcę pytania badawcze – wynikające z podanych powyżej obszarów badawczych i pozwalające na realizację celów szczegółowych.

Wykonawca badania przedstawi także schemat projektu ewaluacji odpowiadający postawionym celom ewaluacji, uwzględniający w formie matrycy logicznej następujące elementy składowe:

- przedmiot ewaluacji;
- pytania badawcze;
- kryteria ewaluacji;
- wskaźniki;
- metody badawcze;
- opis próby badawczej.

Elementy te będą podlegały ocenie przez Zamawiającego na etapie dokonywania wyboru najkorzystniejszej oferty.

Metodologia badania

Do zrealizowania celu głównego oraz celów szczegółowych badania konieczne jest zastosowanie dwóch uzupełniających się podejść badawczych opartych na rodzaju wykorzystywanych danych (pierwotnych i wtórnych):

A. ilościowego (na próbie pełnej projektów)

Badanie powinno dążyć do osiągnięcia próby pełnej, umożliwić dokonanie analiz na poziomie regionalnym oraz uwzględnić zróżnicowania wewnątrzregionalne. Ponadto – w przypadku niemożności osiągnięcia próby pełnej – powinny zostać wzięte pod uwagę takie parametry doboru próby jak: sektory objęte zakresem strategii, działania, programy oraz projekty, kategorie interwencji, wielkość projektu, typ beneficjenta oraz typy projektów.

Badania sondażowe powinny zostać przeprowadzone przy pomocy techniki wywiadu kwestionariuszowego – za pomocą badania sondażowego z zastosowaniem takich narzędzi jak:

- CATI;
- CAWI;
- CAPI.

Dodatkową metodą wymaganą w ramach podejścia ilościowego jest analiza danych statystycznych, związanych z zakresem badania – wykorzystująca dane na bazie regionalnej, ale także dane z systemu statystyki krajowej i międzynarodowej – dla dokonania opisu i analizy danych porównawczych w odpowiednich przekrojach terytorialnych i sektorowych.

B. jakościowego – wykorzystującego następujące techniki i narzędzia badawcze:

- grupy fokusowe;
- indywidualne wywiady pogłębione;
- analiza kosztów i korzyści;
- studia przypadku;
- warsztaty konsultacyjne;
- panele ekspertów.

Dodatkowo powinna zostać wykonana w ramach ewaluacji *ex-post* ocena wpływu strategii (*impact assessment*) przy zastosowaniu narzędzi rekomendowanych przez Komisję Europejską dla oceny programów strukturalnych (*A Handbook for Impact Assessment in the Commission – How to do an Impact Assessment*).

Dla przeprowadzenia badania ewaluacyjnego wykonawca powinien wykorzystać odpowiednie dane wtórne – źródła danych niezbędnych do przeprowadzenia scharakteryzowanych powyżej czynności badawczych. Lista źródeł będzie zawarta w *SOPZ*.

Kryteria oceny metodologii

W ocenie metodologii pod uwagę mogą być brane elementy z przykładowego katalogu następujących kryteriów:

1. Adekwatność metod i narzędzi badawczych do sformułowanego celu głównego oraz celów szczegółowych badania, oraz logika zaproponowanej metodologii.
2. Propozycja szczegółowego zakresu badania – trafność zaproponowanego zakresu badania, w tym sformułowanych problemów badawczych w kontekście celu głównego i celów szczegółowych badania.
3. Lista i uzasadnienie wyboru dodatkowych kryteriów ewaluacji.
4. Trafność zaproponowanych pytań badawczych, zagadnień i analiz w kontekście celu głównego i celów szczegółowych badania.
5. Zaproponowane środki wpływające na zapewnienie precyzji i rzetelności realizacji badania.
6. Rozplanowanie zadań w harmonogramie badania, wraz z ich rozdysponowaniem wśród członków zespołu badawczego.

Sposób prezentacji wyników badania

W wyniku realizacji badania wykonawca będzie odpowiedzialny za sporządzenie i przekazanie następujących dokumentów, obrazujących wyniki częściowe i końcowe badania:

- raport metodologiczny (obejmujący koncepcję badania, harmonogram, metodologię badania oraz narzędzia badawcze);
- raporty okresowe (wstępne wyniki badań okresowych, wnioski dla dalszej realizacji ewaluacji oraz zweryfikowane kwestionariusze badawcze do badań ilościowych i jakościowych);
- raporty końcowe – zgodnie z zakresem czasowym zadania.

Raport końcowy oraz raporty okresowe powinny zawierać następującą strukturę:

- streszczenie (najważniejsze wyniki całego badania, wypunktowane wnioski wraz z rekomendacjami);
- spis treści;
- wprowadzenie (opis zakresu, głównych założeń i celów badania);
- opis zastosowanej metodologii i źródeł informacji wykorzystywanych w badaniu (opis koncepcji badania, próby badawczej oraz ocen wykorzystanych metod i narzędzi badawczych);
- opis wyników ewaluacji, ich analiza i interpretacja;
- wnioski i rekomendacje;
- aneksy przedstawiające m.in. wykorzystane narzędzia badawcze.

„Autoewaluacja” projektu systemowego

UMWM zamówił opracowanie „Scenariusz i metodyka autoewaluacji projektu „Regionalny System Innowacji Województwa Małopolskiego. Projekt pilotażowy”, na podstawie którego zostanie przeprowadzone postępowanie przetargowe dotyczące wyłonienia wykonawcy badania pt. „Ewaluacja projektu Regionalny System Innowacji Województwa Małopolskiego. Projekt pilotażowy”. Głównym przedmiotem ewaluacji ma być diagnoza zgodności wdrażania projektu z założonymi celami oraz ocena trafności i skuteczności przyjętych działań, a także efektywności działań podejmowanych przez członków zespołu, realizujących ww. projekt. Opracowanie przewiduje rozbudowany zakres działań związanych z ewaluacją projektu systemowego – w tym badania *mid-term* i *ex-post* i zadania problemowe obejmujące analizę i ocenę ilościową i jakościową trafności, skuteczności i efektywności oraz użyteczności wykonywanych działań.

Zalecana jest koordynacja przygotowywanego do realizacji przez GSI projektu z proponowanym w ramach obecnego dokumentu Systemem Monitoringu i Ewaluacji RSI – szczególnie w zakresie ustalenia szczegółowych warunków realizacji i harmonogramu obu projektów. Ewaluacja projektu systemowego będzie miała charakter wewnętrzny w stosunku do całościowego systemu ewaluacji RSI – stąd też istnieje także potrzeba zapewnienia spójności pomiędzy wszystkim elementami metodycznymi obu systemów ewaluacji (celami i planami ewaluacji, kryteriami badania, wskaźnikami ewaluacji, zestawami pytań badawczych itp.).

6.5 Związki z istniejącym systemem zarządzania, monitorowania i ewaluacji programów operacyjnych

Ze względu na wielostronny sposób finansowania działań w ramach RSI, zarówno ze środków MRPO, jak i krajowych programów operacyjnych (przede wszystkim PO IG) system monitorowania i ewaluacji RSI powinien wykorzystywać informacje uzyskiwane z systemów zewnętrznych. System monitorowania MRPO opisany jest szczegółowo w dokumencie programowym (rozdział 9) i jest zgodny z zasadami ustalonymi dla Instytucji Zarządzających przez Komisję Europejską oraz Instytucję Certyfikującą (MRR).

Zasady ewaluacji regionalnych programów operacyjnych określone zostały w art. 47-49 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006. Zgodnie z nimi, w ramach procesu ewaluacji mamy do czynienia z dwoma rodzajami oceny:

1. Ewaluacja strategiczna programu ma służyć ocenie osiągnięcia celów społeczno-gospodarczych oraz realizacji polityk wspólnotowych i krajowych.
2. Ewaluacja operacyjna polega na ocenie stopnia realizacji programu, jego priorytetów i ważniejszych projektów.

Ewaluacja MRPO następuje na podstawie Planów Ewaluacji. Ocena skuteczności podejmowanych działań obejmuje ewaluację *ex-ante*, *on-going*, *ad hoc* oraz *ex-post*.

Szczegółowy opis procesu monitoringu i ewaluacji stanowi część *Podręcznika Instytucji Zarządzającej MRPO* (proces nr 10 – Monitoring i sprawozdawczość, proces nr 11 – Ewaluacja) – zawierającego schematy procesów, instrukcje realizacji i wzory dokumentów. Proces ten jest koordynowany przez Zespół Programowania i Ewaluacji DPR.

Zasady ewaluacji programów operacyjnych w ramach NSRO na lata 2007-2013 zostały określone przez Wytoczne nr 6 MRR z dnia 30 maja 2007 roku w zakresie ewaluacji programów operacyjnych na lata 2007-2013. Zgodnie z Wytocznymi, Departament Koordynacji Programów Regionalnych MRR pełni rolę Instytucji Koordynującej Regionalne Programy Operacyjne. Głównym zadaniem powołanej w jej ramach Jednostki Ewaluacyjnej jest prowadzenie ewaluacji RPO w ujęciu przekrojowym w obszarach dotyczących kwestii horyzontalnych oraz pozyskiwanie i gromadzenie odpowiednich danych z systemu monitoringu.

Organizacja systemu wdrażania procesu ewaluacji na poziomie NPR i NSRO opiera się na powołanych w tym celu w ramach Departamentu Koordynacji Polityki Strukturalnej MRR tematycznych Grupach Sterujących odpowiadających swoim zakresem pięciu głównym strategicznym obszarom tematycznym (w tym także innowacyjności gospodarki).

System ewaluacji *PO IG* zawarty jest w Planie Ewaluacji *PO IG* na lata 2007-2013 z listopada 2007 roku. Zgodnie z Planem Ewaluacji w procesie ewaluacji *PO IG* biorą udział następujące podmioty:

- Instytucja Zarządzająca;
- Instytucje Pośredniczące i Wdrażające;
- Grupa Sterująca Ewaluacją (*GSE*);
- Komitet Monitorujący.

Kluczową rolę w procesie ewaluacji zajmuje Grupa Sterująca Ewaluacją (*GSE*), która jest ciałem pomocniczym, powołanym przez Instytucję Zarządzającą.

PARP uczestniczy jako Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca II stopnia w trzynastu działaniach Programu Operacyjnego *Innowacyjna Gospodarka* odnoszących się do rozwoju innowacyjności w ramach osi priorytetowych:

- Oś priorytetowa 1: Badania i rozwój nowoczesnych technologii;
- Oś priorytetowa 3: Kapitał dla innowacji;
- Oś priorytetowa 4: Inwestycja w innowacyjne przedsięwzięcia;
- Oś priorytetowa 5: Dyfuzja innowacji;
- Oś priorytetowa 6: Polska gospodarka na rynku międzynarodowym;
- Oś priorytetowa 8: Społeczeństwo informacyjne – zwiększenie innowacyjności gospodarki.

Sekcja Ewaluacji *PARP* jest jednostką odpowiedzialną za dokonywanie ewaluacji działań wdrażanych przez Agencję.

Dla zapewnienia sprawności i kompletności systemu monitoringu i ewaluacji *RSI*, powinien on wykorzystywać w możliwie maksymalnym stopniu zasilanie informacyjne z jednostek odpowiedzialnych za monitoring i ewaluację projektów realizowanych w ramach działań *RSI*. Znaczna część tych projektów będzie wdrażana poprzez odpowiednie osie priorytetowe i działania *MRPO*, i w tym przypadku wsad do systemu może być uzyskany w ramach mechanizmów koordynacji i współpracy odpowiednich komórek *UMWM*. Pozostała część projektów przyporządkowanych do działań *RSI* będzie realizowana przez inne Instytucje Wdrażające – stąd też w tym przypadku istnieje konieczność wypracowania bardziej formalnych zasad obiegu informacji.

Wykonawca zadania zaproponuje zarys kompleksowego systemu zasilania informacyjnego do systemu monitoringu i ewaluacji *RSI* – z określeniem takich elementów jak:

- rodzaj i wykaz potrzebnych informacji;
- częstotliwość ich otrzymywania;
- format danych;
- możliwość otrzymywania danych pierwotnych i danych przetworzonych;
- wymagany nośnik informacji;
- możliwość elektronicznego przetwarzania informacji;
- integracja otrzymywanych informacji w ramach własnego systemu informatycznego.

Propozycja elementów systemu zasilania informacyjnego związana z poziomem ponadregionalnym zostanie opracowana na podstawie informacji zebranych wcześniej przez *GSI* – w tym wykazu Instytucji Wdrażających odpowiedzialnych za priorytety znajdujące się w wykazie obszarów przewidzianych do realizacji w ramach *PW*.

Jednym z elementów zakresu obowiązków Wykonawcy będzie opracowanie schematu przebiegu procesu zasilania informacyjnego systemu zawierającego schematy blokowe procesu, podstawowe instrukcje realizacji oraz zakresy odpowiedzialności za poszczególne czynności.

Bibliografia

1. *2006 European Regional Innovation Scoreboard.*
2. *Gorzelał G. i inni, Polskie regionalne strategie innowacji: ocena i wnioski dla dalszych działań, 2006.*
3. *Przeprowadzenie ewaluacji procesu wdrażania Regionalnych Strategii Innowacji 15 regionów Polski pod kątem implementacji projektów wynikających ze strategii, WYG International, 2006.*
4. *Nauka i technika w 2006 roku, GUS.*
5. *Innowacyjność 2006. Stan innowacyjności, metody wspierania, programy badawcze.*
6. *Innowacyjność 2008. Stan innowacyjności, projekty badawcze, metody wspierania, społeczne determinanty.*
7. *Wach K., Wpływ potencjału innowacyjnego Małopolski i Śląska na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw w świetle badań empirycznych. (www.institut.info/IIIkonf/referaty/3d1/Wach.pdf)*
8. *Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości w Polsce, SOOIPP, 2007.*
9. *Drozdowski R., Potencjał regionów w zakresie rozwoju przedsiębiorczości akademickiej, 2007.*
10. *Benchmarking parków technologicznych w Polsce, PARP, 2008.*
11. *Regionalna Strategia Innowacji Województwa Małopolskiego 2008-2013.*
12. *Małopolska 2015: strategia rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007-2013.*
13. *Małopolski Regionalny Program Operacyjny.*
14. *Foresight technologiczny na rzecz zrównoważonego rozwoju Małopolski (www.foresight.msap.pl).*
15. *Raporty opracowane w ramach projektów:*
  - a. *InnoRegioMałopolska (www.wrotamalopolski.pl/root_Innowacyjnosc);*
  - b. *Rynek innowacji w Małopolsce (www.innowacje.msap.pl);*
  - c. *Rozwój systemu wymiany informacji między sektorem nauki i gospodarki poprzez tworzenie baz danych projektów wspierających innowacyjność w Regionie Małopolskim (www.innowacje.malopolska.pl).*

Załączniki

Załącznik 1. Wykaz osób biorących udział w spotkaniach konsultacyjnych

Załącznik 2. Lista instytucji objętych badaniem

Załącznik 3. Raport z badań przeprowadzonych w oparciu o metodę scenariusza wywiadu pogłębionego

Załącznik 4. Wskaźniki dla celów szczegółowych systemu ewaluacji Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego

Załącznik 5. Scenariusz wywiadu pogłębionego

Załącznik 6. Operacyjny opis działań *Programu Wykonawczego 2009-2011*

Załącznik 1

Załącznik 1.

Wykaz osób biorących udział w spotkaniach konsultacyjnych

3. Marek Sowa – Członek Zarządu Województwa Małopolskiego
4. Dr inż. Jerzy Jedliński – Doradca Marszałka ds. Społeczeństwa Wiedzy
5. Grzegorz Biedroń – Wiceprzewodniczący Komisji Rozwoju Regionu i Współpracy z Zagranicą
6. Irena Cebula – Dyrektor Departamentu Transportu, Gospodarki i Infrastruktury
7. Joanna Domańska – Z-ca Dyrektora Departamentu Transportu, Gospodarki i Infrastruktury
8. Jakub Szymański – Kierownik Zespołu Programowania i Ewaluacji, Departament Polityki Regionalnej
9. Dr Sławomir Kopeć – Prezes Zarządu Krakowskiego Parku Technologicznego
10. Krzysztof Krzysztofiak – Prezes Zarządu MARR S.A.
11. Barbara Grodowska – Dyrektor Departamentu Zarządzania Projektami i Programami, Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego
12. Jacek Woźniak – Dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej
13. Joanna Urbanowicz – Z-ca Dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej
14. Członkowie Zespołu ds. Innowacyjności Departamentu Transportu, Gospodarki i Infrastruktury

Załącznik 2

Załącznik 2.

Lista instytucji objętych badaniem

15. Centrum Biznesu Małopolski Zachodniej w Oświęcimiu
16. Centrum Innowacji, Transferu Technologii i Rozwoju Uniwersytetu Jagiellońskiego
17. Centrum Transferu Technologii Akademii Górniczo-Hutniczej
18. Centrum Transferu Technologii Politechniki Krakowskiej
19. Fundacja „Progres&Business”
20. Instytut Odlewnictwa
21. Instytut Zaawansowanych Technologii
22. Izba Przemysłowo-Handlowa w Krakowie
23. Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
24. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie
25. Politechnika Krakowska
26. Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
27. Uniwersytet Jagielloński
28. Uniwersytet Rolniczy w Krakowie
29. Tarnowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
30. Wyższa Szkoła Biznesu – National-Louis University
31. Zakłady Azotowe w Tarnowie-Mościcach S.A.

Załącznik 3

Raport z konsultacji w formie wywiadów, prowadzonych w ramach opracowywania Programu Wykonawczego 2009-2011 dla Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego. (Kraków, luty 2009)

Wstęp

Niniejszy raport przedstawia wyniki wywiadów przeprowadzonych na przełomie stycznia i lutego 2009 roku z przedstawicielami najważniejszych instytucji w regionie, związanych z realizacją polityki innowacyjnej. Badania te prowadzone były w związku z pracami dotyczącymi przygotowania *Programu Wykonawczego 2009-2011 dla Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego*. Listy z prośbą o umożliwienie przeprowadzenia wywiadu wysłane zostały do 20 instytucji, z czego udało się doprowadzić do 19 bezpośrednich spotkań. Do grupy ankietowanych podmiotów należą: Akademia Górniczo-Hutnicza; Centrum Biznesu Małopolski Zachodniej w Oświęcimiu; Centrum Innowacji, Transferu Technologii i Rozwoju Uniwersytetu (CITTRU UJ); Centrum Transferu Technologii Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie; Centrum Transferu Technologii Politechniki Krakowskiej; Fundacja Progress & Business w Krakowie; Instytut Odlewnictwa; Instytut Zaawansowanych Technologii; Izba Przemysłowo-Handlowa w Krakowie; Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego; Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie; Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu; Wyższa Szkoła Biznesu – National-Louis University; Politechnika Krakowska; Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie; Uniwersytet Jagielloński; Uniwersytet Rolniczy w Krakowie; Tarnowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. oraz Zakłady Azotowe w Tarnowie-Mościcach S.A.

1. Ocena aktualnej sytuacji w regionie w zakresie innowacyjności

1.1. Najważniejsze bariery i zagrożenia w rozwoju innowacyjności gospodarki regionalnej

Na pytanie o najważniejsze bariery i zagrożenia w rozwoju innowacyjności gospodarki Małopolski odpowiedzieli wszyscy ankietowani wskazując po kilka czynników. Najwięcej respondentów (6) wskazało na bariery finansowe oraz zbyt małe dofinansowanie innowacji. Trzy osoby zwróciły uwagę na brak powiązania prac naukowych z zapotrzebowaniem przedsiębiorstw, natomiast po dwóch ankietowanych uznało, że istotnymi barierami dla innowacyjności regionu są:

- obniżający się poziom nauczania w uczelniach regionu oraz niedostosowanie profilu umiejętności absolwentów do potrzeb gospodarki,

- zbyt szeroko definiowane strategiczne branże,
- niewielkie zainteresowanie przedsiębiorców wdrażaniem innowacji oraz niska chłonność przedsiębiorstw na przedsięwzięcia związane z nowoczesnymi technologiami wytwarzania,
- obawa instytucji otoczenia biznesu przed rzeczywistą współpracą z przemysłem,
- chaos organizacyjny – brak synergii pomiędzy działaniami poszczególnych podmiotów,
- zmieniające się przepisy dotyczące realizacji grantów.

Wśród innych odpowiedzi warto zwrócić uwagę na następujące:

- brak platformy informatycznej informującej o potencjale badawczym i aparaturze w regionie,
- zbyt duża ilość regulacji prawnych (w szczególności zbyt skomplikowane i źle funkcjonujące przepisy prawne dotyczące patentów i własności intelektualnej),
- brak woli politycznej decydentów (na szczeblu rządowym i parlamentarnym) dla uczynienia z rozwoju Gospodarki Opartej na Wiedzy kluczowego celu strategicznego,
- przemysł oparty na starych technologiach oraz wysłużony park maszynowy,
- brak informacji o istocie i znaczeniu innowacji,
- spadek możliwości uzyskania kredytu,
- brak konsolidacji środowiska w sferze B+R,
- brak spójnej polityki proinnowacyjnej – wiele działań jest realizowanych przypadkowo,
- odpływ ekspertów z regionu i brak wykwalifikowanej kadry,
- opieszałość dysponentów środków pomocowych w ich przekazywaniu firmom (w tym także Urzędu Marszałkowskiego),
- niewystarczające zaangażowanie samorządu regionalnego we wdrażanie polityki proinnowacyjnej (powinien być instytucją wsparcia zarówno dla nauki jak i biznesu),
- niskie zastosowanie aplikacyjne rozwiązań innowacyjnych generowanych na uczelniach oraz brak dobrych rozwiązań gotowych do komercjalizacji,
- niespójność i hasłowość prawa krajowego w zakresie wspierania innowacyjności,
- konieczność utrzymywania gwarancji bankowych na rozliczone projekty,
- nieudolność istniejącego systemu edukacji, szczególnie w początkowym okresie nauczania, polegająca na braku pobudzania kreatywności dzieci i nauczaniu encyklopedycznym, nie uczącego dzieci sposobów (i nawyku) rozwiązywania problemów; szkoła wciąż jest miejscem pracy dla nauczycieli a nie miejscem doskonalenia naturalnych talentów i kształtowania kompetencji.

Warto również zaprezentować odpowiedź jednego z respondentów, który zwrócił uwagę na wpływ obecnego kryzysu gospodarczo-finansowego na sektor B+R, a mianowicie:

- w sytuacjach kryzysowych ośrodki badawcze nie są z reguły przejmowane, lecz likwidowane, a badania przenoszone do central firm,
- szybciej kurczą się rynki zbytu dla firm z sektora high-tech,
- trudniej wprowadzić nowe produkty na rynek,
- spodziewane są dalsze utrudnienia kredytowe ze strony instytucji finansowych dla inwestycji proinnowacyjnych, zwłaszcza takich, które nie mają zabezpieczenia w postaci budynków, maszyn i urządzeń.

1.2. Analiza barier funkcjonowania instytucji odpowiedzialnych za wsparcie innowacyjności

Na podstawie analizy barier funkcjonowania instytucji działających w regionie odpowiedzialnych za wsparcie innowacyjności, można stwierdzić, że podmioty te negatywnie oceniają wydłużony i zbyt biurokratyzowany proces decyzyjny w urzędach (3 wskazania), sztywne ramy działania narzucone przez system prawny (2 wskazania), brak wystarczającej koncentracji działań proinnowacyjnych oraz lepszej

współpracy pomiędzy tymi instytucjami (2 wskazania). Wśród sygnalizowanych barier znalazły się także: brak jednego źródła informacji o możliwościach projektowych, niedostępność analiz dotyczących funkcjonowania przedsiębiorstw innowacyjnych (zwłaszcza korzystających z różnego rodzaju wsparcia ze środków publicznych) oraz słaby przepływ informacji na temat działań proinnowacyjnych podejmowanych w regionie.

1.3. Problem centralizacji instytucjonalnego systemu wspierającego innowacyjność w regionie

Większość respondentów opowiedziała się za scentralizowanym terytorialnie systemem instytucjonalnym wspierającym innowacyjność (6 odpowiedzi). Z kolei 3 ankietowanych wskazało na jednoczesną centralizację terytorialną i branżową. Taka sama liczba respondentów była przeciwnego zdania. 1 respondent zwrócił uwagę na konieczność – przed podjęciem decyzji o charakterze systemu instytucjonalnego, wspierającego innowacyjność – przeprowadzenia stosownych badań i symulacji, w skali kraju (branże) i regionu. W wyniku tych badań mogą powstać różne modele dla poszczególnych branż i regionów. Inna osoba podkreśliła, że system musi być przede wszystkim efektywny, a decyzje o centralizacji/decentralizacji powinny być podejmowane w rezultacie bieżących prac monitorujących. Pozostałe odpowiedzi prezentuje Rysunek 1.

Rysunek 1. Charakter systemu innowacyjnego wspierającego innowacyjność w Małopolsce.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

1.4. Stopień w jakim proces budowy innowacyjnej gospodarki w Małopolsce zbliża region w kierunku modelu określanego mianem „region wiedzy”

Na pytanie o status Małopolski jako „regionu wiedzy” odpowiedziało jedynie 8 z 19 ankietowanych. Trzech respondentów uznało, że stopień procesu budowy innowacyjnej gospodarki w Małopolsce jest niski. Kolejnych dwóch ankietowanych podkreśliło konieczność określenia obiektywnych wskaźników, by móc określić stan procesu i uzasadnić odpowiedź na ww. pytanie. Najczęściej stosowany wskaźnik, tj. poziom zatrudnienia w firmach innowacyjnych, uczelniach i instytucjach badawczych w skali regionu (a nie tylko aglomeracji krakowskiej) nie rośnie wystarczająco szybko, by mówić o zaawansowaniu budowy „regionu wiedzy”. Komentarze respondentów do tego pytania były następujące:

- Nazywanie obecnie Małopolski „regionem wiedzy” jest nadużyciem. Potencjał rozwojowy jest znaczny w skali kraju (potencjał naukowy Krakowa), ale nie jest właściwie wykorzystywany.
- Realizacja założeń przewidzianych w ramach Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego na lata 2008-2013 powinna przybliżyć nasz region do modelu określanego mianem „regionu wiedzy”. Silne powiązanie świata nauki z gospodarką jest podstawą do stworzenia warunków do innowacji. Należy wykorzystać potencjał instytucji tworzących innowacje w Małopolsce.
- Zasoby i potencjał Małopolski stanowią dużą szansę na zostanie „regionem wiedzy” (wysokie miejsce

w kraju pod względem liczby szkół wyższych, liczby studentów i kadry naukowej).

- Małopolska będzie silniejsza, jeśli będą w niej funkcjonowały silniejsze firmy.

2. Dziedziny gospodarki mogące stać się podstawą rozwoju pozycji innowacyjnej Małopolski

2.1. Dziedziny gospodarki w Małopolsce mogące uzyskać wysoki poziom innowacyjności i konkurencyjności (zwłaszcza w wymiarze międzynarodowym)

Informacje na temat wskazanych przez ankietowanych dziedzin gospodarki, które mogą uzyskać wysoki poziom innowacyjności i konkurencyjności (zwłaszcza w wymiarze międzynarodowym) przedstawia tabela 1. Zdecydowanie najczęściej w tym zakresie wskazywano na technologie informatyczne (9 wskazań), na drugim miejscu znalazły się technologie dotyczące energetyki, w tym energetyki odnawialnej (6 wskazań) oraz przemysł chemiczny (4 wskazania). Wśród pozostałych propozycji znalazły się między innymi technologie medyczne, przemysł teleinformatyczny, zaawansowany outsourcing, przemysł wolnego czasu, precyzyjne nanotechnologie, life science i ochrona środowiska.

Jeden z respondentów w następujący sposób skomentował omawiane zagadnienie:

Tabela 1. Dziedziny gospodarki w Małopolsce mogące uzyskać wysoki poziom innowacyjności.

Dziedzina gospodarki	Liczba wskazań
technologie informatyczne	9
technologie dotyczące energetyki (w tym energetyki odnawialnej)	6
przemysł chemiczny	4
technologie medyczne	3
przemysł teleinformatyczny	3
precyzyjne nanotechnologie	3
life science	3
zaawansowany outsourcing	2
turystyka i rekreacja (przemysł wolnego czasu)	2
niektóre działy przetwórstwa i produkcji rolnej	2
ochrona środowiska	2
technologie medyczne	2
firmy geologiczno-wiertnicze (poszukiwania złóż węglowodorów, geotermia)	1
materiały i tworzywa	1
przemysł elektroniczny	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

„Wysoki poziom innowacyjności i konkurencyjności może uzyskać każda dziedzina gospodarki, a nie tylko te, o których mówi się zwyczajowo przy okazji innowacyjności tzn. tzw. wysokie technologie. Innowacyjny może być dla przykładu producent butów czy też szkoła podstawowa. O rozwoju dziedzin decydują głównie trendy rozwojowe – państwo i jego instytucje powinny tylko wspierać prywatne inicjatywy.”

2.2. Dysproporcje pomiędzy istnieniem odpowiednich zasobów wiedzy i wykwalifikowanego personelu w regionie, a odpowiadającym im adekwatnie do tego potencjału rozwiniętym sektorem firm

Zdaniem ankietowanych, w Małopolsce istnieją zasoby wiedzy i personelu, którym nie odpowiada odpowiednio rozwinięty sektor firm. Badani wskazywali przede wszystkim na biotechnologie (4 wskazania), technologie medyczne (3 wskazania) oraz inżynierię materiałową, technologie z zakresu energetyki, chemię (po 2 wskazania). Szczegółowe informacje prezentuje tabela 2.

Jeden z respondentów zwrócił uwagę na ważną kwestię, a mianowicie konieczność prowadzenia przez małopolskie uczelnie polityki uruchamiania nowych specjalności i kierunków studiów w zależności od wyników analizy potrzeb gospodarki oraz pisanie prac naukowych na zamówienie przedsiębiorstw. Taki postulat wpisuje się w cel C.I.1.1 *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego* i jest stosowany z powodzeniem przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nowym Sączu.

Tabela 2. Branże, w których sektor firm jest nieadekwatnie rozwinięty w stosunku do zasobów wiedzy i personelu w regionie.

Branża	Liczba wskazań
biotechnologie	4
technologie medyczne	3
inżynieria materiałowa	2
technologie energetyczne	2
chemia	2
przemysł maszynowy	1
life science	1
technologie odlewnicze	1
MŚP w dziedzinach technicznych	1
rolnictwo ekologiczne	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

2.3. Kwestia zakresu alokowania środków finansowych w ramach realizacji polityki innowacyjnej w regionie

Zdecydowana większość ankietowanych – aż 17 z 19 – wskazała, iż w zakresie realizacji Programu Wykonawczego powinna obowiązywać koncentracja środków finansowych na obszarach kluczowych dla rozwoju regionu. Jednak badane osoby zwróciły uwagę na dwie ważne kwestie: konieczność przeprowadzenia audytu przez niezależną firmę zewnętrzną w celu określenia tych kluczowych obszarów oraz równoczesne zadbanie o równomierny rozwój regionu (m.in. zniwelowanie różnic w rozwoju gospodarczym między pn.-zach. i pd.-wsch. częścią Małopolski).

Tylko dwóch respondentów wskazało, że koncentracja środków nie jest konieczna, ale jednocześnie pierwszy z nich podkreślił potrzebę ustalenia szerokiej gamy działań, które powinny zostać objęte wsparciem finansowym, natomiast drugi uzasadnił swoją opinię w następujący sposób: „skuteczne inicjatywy gospodarcze mogą pojawić się w każdej z branż gospodarczych, a obiecujące na szybkie i efektywne wdrożenie rezultaty badań naukowych mogą się pojawić w różnych obszarach (wszędzie o konkretnym sukcesie decydują ludzie), zatem rozsądniejsze jest objęcie programem całości”.

3. Ewentualne możliwości wzmocnienia innowacyjności w Małopolsce

3.1. Aktualność działań zawartych w RSI wg stanu na początek 2009

Wszyscy ankietowani w zasadzie uważają, że zakres działań zawartych w *RSI Województwa Małopolskiego* jest aktualny. Wśród zgłoszonych komentarzy w tym zakresie znalazły się postulaty szerszego uwzględnienia zagrożeń, wynikających z kryzysu gospodarczo-finansowego i dysponowania nowymi scenariuszami rozwoju. Jedną z uwag dotyczyła zbyt szerokiego ujęcia niektórych celów. Postulowano także konieczność szybszego wdrożenia inicjatyw typu *seed* i *venture capital*.

3.2. Priorytety w realizacji działań władz regionalnych zawartych w *Regionalnej Strategii Innowacji*

Wśród priorytetów realizacji działań zawartych w *RSI* respondenci zwracali m.in. uwagę na konieczność:

- zaktualizowania priorytetyzacji tych działań w oparciu o nowe założenia ekonomiczne,
- jasnego określenia priorytetowych zadań zapisanych w *RSI* i ich konsekwentnej realizacji niezależnie od zmian władz politycznych regionu,
- promocji proinnowacyjnych zachowań oraz kontaktów sieciowych,
- większego wykorzystania potencjału jednostek badawczo-rozwojowych i szkół wyższych,
- prowadzenia szkoleń w zakresie zarządzania zmianami,
- zwiększenia dostępu do innowacyjnych technologii oraz przeznaczenia środków na działalność innowacyjną,
- pobudzania innowacyjności firm i korzystania przez nie z dostępnych funduszy zewnętrznych,
- zacieśnienie współpracy pomiędzy administracją, biznesem i światem nauki.

3.3. Typy działań intensyfikujących wzrost innowacyjności w Małopolsce (w zakresie firm i instytucji podaży innowacji)

Jeśli chodzi o typy działań, jakie mogłyby zintensyfikować wzrost innowacyjności w Małopolsce, to najwięcej ankietowanych (9 na 24 odpowiedzi)²⁹ wymieniło następujące trzy najważniejsze czynniki wspomagające innowacje:

- promocja postaw proinnowacyjnych,
- rozwój kanałów informacji pomiędzy uczelniami a przedsiębiorstwami,
- prostszy i bardziej dostępny tryb wspomagania ochrony własności intelektualnej.

Poza tym padały pojedyncze odpowiedzi wskazujące konkretne typy działań:

- lepsze wykorzystanie potencjału naukowo-badawczego regionu,
- utworzenie z pieniędzy publicznych funduszu wysokiego ryzyka, działającego skutecznie i szybko bez zachowań urzędniczych,
- lokalizacja centrów rozwojowych światowych koncernów w Małopolsce,
- przełamanie oporu MŚP przed stosowaniem nowoczesnych metod zarządzania, nowych technologii, nowych elementów produkcji,
- ułatwienie dostępu do funduszy unijnych poprzez zmniejszenie biurokracji,
- dofinansowanie z regionalnych pieniędzy publicznych (np. na zasadzie 1:1) inicjatyw tworzenia instytucji zapewniających transfer wiedzy, technologii, innowacji,
- inne niż fundusze unijne zachęty ze strony władz dla firm wdrażających innowacje (np. ulgi podatkowe, ulgi dot. ZUS),
- fundusz komercjalizacji prac naukowych wspierający ochronę na rynkach międzynarodowych

²⁹ Można było udzielać kilku odpowiedzi.

(dostępny dla naukowców),

- system zachęt dla młodych naukowców by osiedlili się w regionie,
- uzbrojenie terenu pod rozwój inwestycji na terenie Kampusu UJ w Pychowicach,
- jasne określenie priorytetowych zadań zapisanych w *RSI* i ich konsekwentna realizacja niezależnie od zmian władz politycznych regionu,
- systemowe działanie na rzecz wzrostu kreatywności, innowacyjności i przedsiębiorczości w okresie nauczania, przynoszące stały wzrost postaw przedsiębiorczych i innowacyjnych (realizacja programu „Diament”) w długiej perspektywie czasowej,
- przekazanie kompetencji władz regionalnych na rzecz instytucji otoczenia biznesu, ale wraz ze środkami finansowymi na działania (określenie portfela działań, które IOB może wdrażać).

3.4. Wybór najważniejszych z zadań RSI

W ramach celu strategicznego C.I. *Podniesienie poziomu innowacyjności firm w Województwie* najczęściej wskazywanymi działaniami o charakterze priorytetowym były działanie C.I.1.2. *Utworzenie funduszu zalążkowego* oraz C.I.1.3. *Utworzenie funduszu venture capital*, na które wskazało po 9 ankietowanych osób. Sześć wskazań otrzymało działanie C.I.3.2. *Rozwój parków technologicznych i przemysłowych*, a po pięć wskazań otrzymały działanie C.I.2.3. *Nawiązywanie współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami na rzecz wspólnej realizacji projektów* oraz działanie C.I.5.2. *Realizacja programu staży pracowników sektora B+R w przedsiębiorstwach oraz pracowników MŚP w jednostkach naukowo-badawczych*.

W ramach celu strategicznego C.II. *Wzmocnienie kontaktów sieciowych instytucji związanych z innowacyjnością regionu i lepsze wykorzystanie ich potencjału* najczęściej respondenci wskazywali działanie C.II.1.1. *Rozwój i wsparcie inicjatyw klastrowych* (4 wskazania) oraz działanie C.II.2.3. *Utworzenie Małopolskiego Ośrodka Innowacji* (3 wskazania).

W przypadku celu strategicznego C. III. *Wzrost znaczenia innowacyjności w polityce regionalnej* najczęściej wskazywano działanie C.III.2.1. *Organizacja i wsparcie konkursów na tworzenie firm innowacyjnych oraz targów ofert dla MŚP* oraz C.III.3.1. *Promocja Małopolski jako miejsca inwestycji dla innowacyjnych technologii* (po 4 wskazania). Po trzy wskazania otrzymały działanie C.III.1.1. *Utworzenie ośrodka prognoz technologicznych* oraz C.III.4.1. *Rozwój usług publicznych opartych na technologiach informacyjno-komunikacyjnych (ICT) służących polepszeniu jakości życia obywateli i efektywności funkcjonowania firm*.

Szczegółowe informacje na temat liczby wskazań na poszczególne działania znajdują się w aneksie nr 1.

3.5. Oczekiwania instytucji objętych badaniem w zakresie Programu wykonawczego 2009-2011

Należy podkreślić różnorodność oczekiwań respondentów wobec *Programu Wykonawczego 2009-2011*. 4 respondentów zwróciło uwagę na promocję postaw innowacyjnych, a 3 badanych na konsekwencję we wdrażaniu podjętych działań oraz na rzeczową informację dotyczącą Programu.

Wśród innych odpowiedzi warto zwrócić uwagę na następujące:

- przekazanie przez władze regionalne kompetencji wdrażania niektórych działań *RSI* na rzecz instytucji otoczenia biznesu (np. w formie przetargu, konkursu),
- promocję regionu jako miejsca atrakcyjnego dla naukowców m.in. poprzez system motywacyjny,
- promocję nowoczesnych kierunków studiów oraz zamawiania przez przedsiębiorców prac naukowych na uczelniach,
- tworzenie korzystnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej – finansowanie działań związanych z rozwojem parków przemysłowych, lokowaniem firm produkcyjnych zamierzających wdrożyć innowacyjne rozwiązania,

- transfer wiedzy między jednostkami naukowymi a przedsiębiorcami – powstanie systemu wymiany informacji,
- promocję paszportyzacji produktów (karty informacyjne o produktach, kiedy powstały, jaki był ich rozwój, kto je stworzył),
- lepsze wykorzystanie potencjału naukowo-badawczego regionu,
- dofinansowanie uczelni w zakresie unowocześnienia wyposażenia dydaktycznego,
- tworzenie projektów interdyscyplinarnych,
- czerpanie doświadczeń z programów ogólnopolskich,
- konkretne finansowe zaangażowanie się Zarządu Województwa we wsparcie projektu Miasteczka Multimedialnego.

3.6. Kształt systemu zarządzania procesem implementacji działań na rzecz budowania innowacyjnej gospodarki w kontekście kreowania regionu wiedzy

Na pytanie o system zarządzania procesem implementacji działań na rzecz budowania innowacyjnej gospodarki w kontekście kreowania regionu wiedzy odpowiedziało 12 z 18 ankietowanych (3 osoby nie udzieliły odpowiedzi). 8 respondentów wskazało Urząd Marszałkowski jako podmiot, który powinien koordynować ten system, przy czym zgłoszono następujące uwagi:

- dwóch ankietowanych obok Urzędu Marszałkowskiego wskazało Komitet Sterujący, jako dodatkowy podmiot w systemie zarządzania,
- jeden badany uznał, że Urząd Marszałkowski powinien zarządzać procesem implementacji działań na rzecz budowania innowacyjnej gospodarki, monitorować go i dokonywać ewaluacji, ale jednocześnie powinien przekazać część kompetencji instytucjom otoczenia biznesu,
- jeden respondent zaznaczył, że do zarządzania procesem implementacji działań na rzecz budowania innowacyjnej gospodarki powinna zostać wyznaczona wydzielona komórka Urzędu Marszałkowskiego oraz inny niezależny podmiot monitorujący.

Pozostali ankietowani udzielili następujących odpowiedzi (każda osoba przedstawiała inny punkt widzenia):

- Zarządzanie procesem wdrażania działań dot. innowacyjności powinno być jednym z głównych zadań Zarządu Województwa (w zakresie regionalnej polityki proinnowacyjnej). Jednak oprócz powołania organów opiniotwórczych i konsultacyjnych konieczna jest stała koordynacja działań na poziomie wykonawczym.
- Obecny system zarządzania *Regionalną Strategią Innowacji* jest właściwy, jednak w jego strukturze znajduje się za dużo podmiotów, których funkcje nie są jasno zdefiniowane (np. Zarząd Województwa).
- Za zarządzanie wdrażaniem *Regionalnej Strategii Innowacji* powinno odpowiadać porozumienie instytucji związanych z problematyką innowacyjności.
- Należy jednoznacznie określić obszary, kompetencje oraz zasady działania jednostek obecnie zarządzających *Regionalną Strategią Innowacji*.
- Niektóre działania powinny być przekazywane instytucjom działającym w subregionach – ale wraz z kompetencjami powinna iść odpowiedzialność.

3.7. Układ instytucjonalno-funkcjonalny w zakresie monitorowania i ewaluacji procesu budowania gospodarki innowacyjnej

Najczęściej wskazywaną instytucją odpowiedzialną za monitorowanie i ewaluację procesu wdrażania *RSI* był Urząd Marszałkowski (4 wskazania). Respondenci wskazywali również na, ich

zdaniem, kluczową kwestię koncentracji działań w postaci jednego odpowiedzialnego zespołu profesjonalistów, prowadzącego ośrodek monitoringu i prognoz technologicznych. Propozycje dotyczyły także wprowadzenia regularnych (np. rocznych) audytów realizacji polityki proinnowacyjnej, przeprowadzanych przez niezależne firmy wybrane w drodze przetargu. Wskazywano również na konieczność wprowadzenia systemu monitorowania w zakresie dalszych losów firm, które otrzymały publiczne wsparcie.

Aneks 1

Cel strategiczny C.I.

Podniesienie poziomu innowacyjności firm w Województwie

Cele taktyczne	Działania	Liczba wskazań
C.I.1. Rozwój narzędzi wspierających finansowanie aktywności innowacyjnej firm.	● Przygotowanie i wdrożenie strategii promocji dostępnych źródeł finansowania aktywności innowacyjnej firm.	4
	● Utworzenie funduszu załączkowego.	9
	● Utworzenie funduszu venture capital.	9
C.I.2. Zwiększenie udziału przedsiębiorstw i instytucji badawczych w międzynarodowych programach badawczo-rozwojowych i w transferze technologii.	● Określenie stanu wyjściowego oraz zbudowanie systemu inwentaryzacji realizowanych projektów.	1
	● Utworzenie bazy danych tłumaczeń i dobrych wzorów ważnych fragmentów dokumentacji projektowej do przygotowania wniosku.	1
	● Nawiązywanie współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami na rzecz wspólnej realizacji projektów.	5
C.I.3. Zwiększenie dostępu przedsiębiorców do innowacyjnych technologii.	● Budowa instytucjonalnej bazy dla rozwoju wzornictwa przemysłowego w regionie.	2
	● Rozwój parków technologicznych i przemysłowych.	6
	● Rozwój ogniw pośredniczących pomiędzy jednostkami badawczo-rozwojowymi a przedsiębiorstwami.	2
	● Wsparcie badań przemysłowych i przedkonkurencyjnych firm w regionie.	1
C.I.4. Udostępnienie nowoczesnej infrastruktury dla rozwoju nowych technologii i usług.	● Rozwój infrastruktury badawczej uczelni i instytutów branżowych.	4
	● Utworzenie sieci inkubatorów dla firm zaawansowanych technologii.	2
	● Budowa i rozwój obiektów o charakterze wystawienniczo-kongresowym.	2
C.I.5. Pogłębienie współpracy uczelnia-przedsiębiorstwo.	● Realizacja programu zamawianych przez przedsiębiorstwa prac magisterskich i doktorskich.	3
	● Realizacja programu staży pracowników sektora B+R w przedsiębiorstwach oraz pracowników MŚP w jednostkach naukowo-badawczych.	5
	● Utworzenie systemu badań edukacji i rynku pracy w celu dostosowania programów kształcenia do wymagań rozwoju innowacyjnej gospodarki regionu.	1

Cel strategiczny C.II.

Wzmocnienie kontaktów sieciowych instytucji związanych z innowacyjnością regionu i lepsze wykorzystanie ich potencjału

Cele taktyczne	Działania	Liczba wskaźników
C.II.1. Rozbudowa sieci współpracy pomiędzy uczelniami, przedsiębiorstwami i jednostkami badawczo-rozwojowymi.	<ul style="list-style-type: none"> ● Rozwój i wsparcie inicjatyw klastrowych. ● Rozwój i wsparcie inicjatyw międzyuczelnianych o charakterze badawczo-rozwojowym. ● Stworzenie efektywnego systemu kształcenia podstawowego i specjalistycznego w Małopolsce. ● Rozwój edukacji z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi przekazu.	4 2 2 2
C.II.2. Uporządkowanie i uelastycznienie systemu wsparcia przedsiębiorstw w zakresie doradztwa i szkoleń w obszarze innowacyjnych technologii.	<ul style="list-style-type: none"> ● Wzmocnienie potencjału sieci innowacyjnych technologii w regionie z udziałem instytucji doradczych i szkoleniowych. ● Wzmocnienie kontaktów instytucji prowadzących działalność doradczą, szkoleniową i informacyjną oraz stworzenie możliwości uzyskiwania kompleksowej informacji o ich ofercie. ● Utworzenie Małopolskiego Ośrodka Innowacji. ● Wsparcie rozwoju ośrodków audytu technologicznego.	1 3
C.II.3. Wzmocnienie zasobów instytucji wspierających rozwój innowacyjności.	<ul style="list-style-type: none"> ● Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wspierającej rozwój innowacji. ● Opracowanie i uaktualnianie referencyjnej bazy danych partnerów instytucjonalnych oraz przedsiębiorstw innowacyjnych. ● Wzmocnienie potencjału instytucji zajmujących się ochroną prawa własności intelektualnej i koordynacją ich działalności poprzez rozwój kontaktów o charakterze sieciowym. ● Wsparcie procesu tworzenia, rozbudowy i dostępności cyfrowych zasobów wiedzy.	2

Cel strategiczny C.III.

Wzrost znaczenia innowacyjności w polityce regionalnej

Cele taktyczne	Działania	Liczba wskazań
C.III.1. Utworzenie systemu pozyskiwania danych na temat stanu innowacyjności w Województwie.	● Utworzenie ośrodka prognoz technologicznych.	3
	● Utworzenie systemu monitoringu i ewaluacji rozwoju innowacyjności w Małopolsce.	2
	● Utworzenie Małopolskiego Obserwatorium Gospodarki.	2
C.III.2. Promocja wewnętrzna tematyki innowacyjności jako elementu wspierającego rozwój gospodarczy Województwa.	● Organizacja i wsparcie konkursów na tworzenie firm innowacyjnych oraz targów ofert dla MŚP.	4
	● Utworzenie i promocja programu promującego innowacyjność skierowanego do przedsiębiorców i mieszkańców Małopolski.	2
	● Organizacja cyklicznych konferencji nt. innowacji i rozwoju przedsiębiorstw oraz promowanie działań o charakterze innowacyjnym.	2
C.III.3. Promocja zewnętrzna Województwa Małopolskiego jako regionu innowacyjnych technologii.	● Promocja Małopolski jako miejsca inwestycji dla innowacyjnych technologii.	4
	● Udział w targach krajowych i zagranicznych promujących innowacyjne firmy.	2
	● Promocja Województwa Małopolskiego jako miejsca zatrudnienia dla naukowców.	1
C.III.4. Rozwój społeczeństwa informacyjnego.	● Rozwój usług publicznych opartych na technologiach informacyjno-komunikacyjnych (ICT) służących polepszeniu jakości życia obywateli i efektywności funkcjonowania firm.	3
	● Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) do poprawy efektywności pracy administracji publicznej.	

Załącznik 4

Wskaźniki dla celów szczegółowych systemu ewaluacji Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Małopolskiego

1. Zasady ogólne budowy zestawu systemu wskaźników

Zgodnie z pkt. 6.4. Programu Wykonawczego 2009-2011 dla *RSI* WM w ramach badania ewaluacyjnego planuje się realizację następujących celów szczegółowych związanych z odpowiednimi celami strategicznymi *RSI*:

1. Wykazanie wpływu założeń, celów i działań sformułowanych w *RSI* na podniesienie poziomu innowacyjności firm w województwie małopolskim.
2. Ocena wpływu realizacji *RSI* na wzmocnienie kontaktów sieciowych instytucji związanych z innowacyjnością regionu oraz lepsze wykorzystywanie ich potencjału.
3. Ocena zmiany stopnia znaczenia innowacyjności w polityce regionalnej.

Dokument *RSI* zawiera katalog wskaźników oceny projektów realizowanych w ramach strategii. Narzędziem służącym tej ocenie jest Strategiczna Karta Wyników pozwalająca na przyporządkowanie mierników realizacji strategii do celów strategicznych. Dokument strategii określa także wskaźniki benchmarkingu dla czterech perspektyw: finansów, klienta, procesów wewnętrznych i rozwoju.

Zgodnie z założeniami systemu ewaluacji Planu Wykonawczego Wykonawca badania ewaluacyjnego powinien zaproponować szczegółowy zestaw wskaźników – w podziale na poszczególne etapy i formy badania – przy wykorzystaniu następujących głównych grup wskaźników:

- katalog wskaźników oceny projektów oraz benchmarkingu zawarty w dokumencie strategicznym *RSI*;
- wykaz wskaźników ewaluacyjnych przewidzianych w systemach ewaluacji *MRPO* oraz *PO IG* (dla odpowiednich celów i działań zbieżnych z *RSI*);
- wskaźniki oparte o metodologię zawartą w *ERIS*;
- wskaźniki innowacyjności dostępne w systemie statystyki publicznej – na poziomie ogólnokrajowym i regionalnym.

Wykaz wskaźników powinien spełniać ogólne zasady co do konstrukcji poszczególnych wskaźników (wykonalność, wiarygodność, porównywalność, efektywność, regularność zbierania danych) jak i wymagania kluczowe dla całego systemu (zakres, równowaga między poszczególnymi rodzajami wskaźników, selektywność co do ilości informacji, związek z celami ewaluacji).

Poziomy docelowe dla poszczególnych wskaźników dla poszczególnych okresów wdrażania strategii

zostaną określone przez Komitet Sterujący (KSRSI) – na podstawie propozycji zgłoszonej przez Biuro Monitorowania i Zarządzania (BMZ).

2. Wskaźniki innowacyjności – przegląd istniejących tendencji

Najstarsze mierniki służące do oceny działalności innowacyjnej - przedsiębiorstw, dziedzin działalności i krajów - to mierniki dotyczące nakładów na działalność badawczo-rozwojową (B+R) i zatrudnionego w tej działalności personelu, w tym pracowników naukowo-badawczych – stosowane przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) w oparciu o wspólnie uzgodnione zalecenia metodologiczne omówione w międzynarodowym podręczniku *Frascati Manual*.

Na początku lat dziewięćdziesiątych zapoczątkowane zostało przez OECD i Komisję Europejską (Eurostat) nowe przedsięwzięcie badania działalności innowacyjnej oparte na tzw. metodologii Oslo wykraczające poza linearny model innowacji utożsamiający działalność innowacyjną z działalnością B+R. Metodologia ta - opracowana w oparciu o nowoczesne systemowe modele działalności innowacyjnej - obejmuje zestaw definicji i zaleceń metodologicznych omówionych w podręczniku zwanym *Oslo Manual*, pełniącym rolę międzynarodowego standardowego podręcznika metodologicznego badań statystycznych działalności innowacyjnej. Celem metodologii było zdobycie wiedzy na temat aspektów działalności innowacyjnej nie ujmowanych w dostępnych statystykach z zakresu nauki i techniki – w tym zdobycie informacji na temat wyników działalności innowacyjnej (*innovation outputs*) oraz tych elementów nakładów na innowacje, które wykraczają poza prowadzoną w sposób formalny działalność badawczo – rozwojową.

Zalecenia metodologiczne zawarte w Podręczniku Oslo wdrażane są w praktyce statystycznej w badaniach prowadzonych w ramach międzynarodowego programu Community Innovation Survey (CIS), realizowanego w krajach UE i EFTA przez Eurostat. Program ten stanowi główne źródło informacji na temat działalności innowacyjnej przedsiębiorstw europejskich. Do chwili obecnej w ramach tego programu przeprowadzonych zostało pięć programów badawczych.

Za główną słabość dotychczasowego systemu badań statystycznych innowacji prowadzonych w ramach programu Community Innovation Survey uważane jest niepełne wykorzystanie wyników przeprowadzonych do tej pory badań. Podstawowym warunkiem bardziej efektywnego wykorzystywania takich danych jest udostępnianie zanonimizowanych mikrodanych, czyli danych jednostkowych, na potrzeby prac badawczych. Jest to jeden z najważniejszych postulatów wysuwanych podczas prac nad rozwojem statystyki innowacji prowadzonych w ramach projektu badawczego OECD Blue Sky Research mającego na celu rozwój statystyki nauki i techniki w perspektywie do 2016 roku.

Dane pochodzące z badań typu Community Innovation Survey służą do obliczania szeregu wskaźników określanych mianem wskaźników prostych *simple innovation indicators*. Jako przykłady takich wskaźników posłużyć mogą następujące wskaźniki: udział przedsiębiorstw, które wprowadziły innowacje - produkty i/lub innowacje – procesy w ogólnej liczbie przedsiębiorstw oraz udział przedsiębiorstw, które prowadziły działalność badawczo-rozwojową w ogólnej liczbie przedsiębiorstw. Lista podstawowych wskaźników prostych zawiera ok. 20 pozycji.

Wskaźniki proste nie oddają jednak całej złożoności i kompleksowego charakteru procesów wprowadzania innowacji przez przedsiębiorstwa. Dlatego też, jako uzupełnienie wskaźników prostych wprowadzono koncepcję tzw. wskaźników złożonych – *composite innovation indicators*. Wskaźniki te służą do pogłębionych analiz tzw. profili innowacyjnych firm oraz budowania typologii przedsiębiorstw innowacyjnych poprzez analizowanie ich praktyk innowacyjnych. Przykładem wskaźnika złożonego może być wskaźnik dotyczący tzw. podwójnych innowatorów (*dual innovators*), co oznacza przedsiębiorstwa w przemyśle i w sektorze usług, które wprowadziły innowacje - produkty w postaci zarówno wyrobu, jak i usługi.

Poza wyżej wymienionymi badaniami statystyka innowacyjności obejmuje wiele innych dziedzin pokrewnych, takich jak statystyka patentów, technologie informacyjne i komunikacyjne (ICT) czy zarządzanie wiedzą.

3. Wstępna propozycja zestawu wskaźników

Zgodnie z przyjętymi w Programie Wykonawczym założeniami, zestaw wskaźników powinien odnosić się do trzech podstawowych celów szczegółowych Regionalnej Strategii Innowacji.

3.1. Wskaźniki odnoszące się do podnoszenia poziomu innowacyjności firm

Lista ogólna wybranych wskaźników odnoszących się do powyższej grupy jest następująca:

- udział przedsiębiorstw przemysłowych, które wprowadziły innowacje w % ogółu przedsiębiorstw;
- udział przedsiębiorstw, które poniosły nakłady na działalność innowacyjną w % przedsiębiorstw w przemyśle;
- nakłady (prywatne i publiczne) na B+R w sektorze przedsiębiorstw w relacji do PKB w danym roku;
- dynamika nakładów na działalność innowacyjną w przemyśle;
- stosunek nakładów na badania stosowane w ogóle nakładów wewnętrznych na działalność B + R;
- sektor usług opartych na wiedzy (jako % wszystkich zatrudnionych);
- udział wysokich i średnio zaawansowanych technologii produkcji (jako % wszystkich zatrudnionych);
- sprzedaż produktów nowych i zmodernizowanych w produkcji sprzedanej przemysłu;
- zatrudnienie w sektorze B+R, w tym zatrudnienie poza szkolnictwem wyższym i poza sektorem publicznym;
- liczba patentów zgłoszonych z województwa do Urzędu Patentowego RP i EPO;
- liczba i wartość sprzedaży za granicę nowych technologii z regionu;
- udział wartości zakupu licencji i nowych technologii z zagranicy w nakładach innowacyjnych przedsiębiorstw przemysłowych.

3.2. Wskaźniki odnoszące się do wzmocnienia kontaktów sieciowych

W grupie tej proponowany jest następujący wykaz wskaźników:

- liczba nowo tworzonych klastrów;
- liczba nowych przystępujących członków do klastrów;
- liczba zrealizowanych projektów badawczych i wdrożeniowych realizowanych na zamówienie sektora przedsiębiorstw przez wyższe uczelnie i instytuty naukowo-badawcze;
- aktywność działających w regionie sieci transferu technologii (liczba przeprowadzonych kontraktów w zakresie wymiany lub sprzedaży technologii);
- liczba projektów innowacyjnych w sektorze MŚP we współpracy z dużymi przedsiębiorstwami i sektorem B+R;
- liczba wdrożonych instrumentów wspomagających tworzenie nowych instytucji wspierających transfer technologii;
- liczba transferów technologii przeprowadzonych przy udziale jednostek pośredniczących w transferze w regionie.

3.3. Wskaźniki odnoszące się do skutecznego i efektywnego prowadzenia polityk publicznych

Projektowanie i ewaluacja polityk publicznych jest zbiorem działań, których celem jest zwiększenie sprawności interwencji podejmowanych przez władze publiczne wszystkich szczebli. To działania polegające na: definiowaniu problemu, tworzeniu alternatywnych rozwiązań, dokonywaniu wyboru rozwiązań, formułowaniu polityki, prowadzeniu monitoringu polityk oraz dokonywaniu ich ewaluacji.

Sprawność interwencji publicznych zależy od dobrze zaprojektowanych i właściwie funkcjonujących wszystkich elementów cyklu polityki publicznej odnoszonych do określonej polityki, czy programu publicznego.

Ważnym zastrzeżeniem odnoszącym się do tej grupy wskaźników jest zakres polityk publicznych odnoszący się do zakresu przedmiotowego strategii – tj. innowacyjności w ujęciu regionalnym. Przyjmuje się, że polityki publiczne mają charakter kontekstowy – uzależniony od sektora polityki podlegającej interwencji (edukacja, ochrona zdrowia, rozwój obszarów wiejskich, itd.). Stąd też zestawy wskaźników powinny być dobrane do odpowiedniego sektora polityki publicznej – co w wypadku polityki innowacyjności jest zadaniem złożonym ze względu na horyzontalny charakter takiej polityki oraz szereg zmiennych wpływających na wyniki w zakresie innowacyjności w skali regionalnej.

Stąd też poniższe propozycje zawierają dwie grupy wskaźników - pierwsza z nich odnosi się do mierzenia polityk publicznych w sposób uogólniony poprzez pryzmat jakości rządzenia (*good governance*); podczas gdy druga grupa odnosi się bezpośrednio do polityki innowacyjności.

3.3.1. Wskaźniki *good governance*

Do najbardziej znanych i akceptowalnych grup wskaźników w zakresie jakości rządzenia należy zestaw opracowany przez Bank Światowy – stosowany praktycznie w badaniach w skali międzynarodowej.

Podstawowe wskaźniki Banku Światowego to:

1. **Głos i rozliczalność:** zakres udziału obywateli w pracach instytucji rządowych, demokratyczny wybór władz, jak również wolność wypowiedzi i mediów, swoboda stowarzyszania się itp.
2. **Stabilność polityczna i brak przemocy:** prawdopodobieństwo stabilnych rządów, bezpieczeństwo obywateli, pokój i przeciwdziałanie zagrożeniom terrorystycznym.
3. **Efektywność rządów:** wskaźnik dotyczy potencjału administracyjnego rządów do efektywnego realizowania polityk i usług publicznych.
4. **Jakość regulacyjna:** dotyczy formułowania i implementowania regulacji, głównie związanych z rozwojem prywatnego sektora w gospodarce.
5. **Rządy prawa:** w szczególności wskaźnik ten dotyczy warunków działalności gospodarczej, zwłaszcza poszanowania własności, wykonalności kontraktów, sprawności systemu policyjnego i sądownictwa.
6. **Kontrola korupcji:** wskaźnik dotyczy głównie postrzegania zagrożeń korupcyjnych.

3.3.2. Komisja Europejska

Komisja Europejska w Białej Księdze „European Governance” zaproponowała pięć głównych kryteriów dobrego rządzenia, które mają odniesienie przede wszystkim do funkcjonowania polityk europejskich, ale również dotyczą poprawy rządzenia w państwach członkowskich:

1. **Otwartość** (transparentność względem obywateli), polegająca na tym, że instytucje administracyjne powinny być maksymalnie transparentne dla obywateli i opinii publicznej.
2. **Partycypacja**, jako szeroki udział społeczeństwa w pracach administracyjnych, na wszystkich poziomach władz publicznych.
3. **Rozliczalność** co oznacza precyzyjne określenie zakresu odpowiedzialności poszczególnych instytucji.
4. **Efektywność**, dotycząca poprawy potencjału administracyjnego (*state capacity*) w zakresie skutecznego, sprawnego (tj. bez niepotrzebnej zwłoki) realizowania celów polityk publicznych.
5. **Koherencja**, jako integracja zarządzania różnymi politykami publicznymi, zarówno europejskimi jak i krajowymi, a także między różnymi poziomami władz publicznych (w ramach wielopoziomowego systemu rządzenia: *multilevel governance*). Ponadto dotyczy integracji polityk sektorowych i terytorialnych.

Na poziomie regionalnym zastosowanie powyższych wybranych wskaźników w odniesieniu do polityk

publicznych w zakresie innowacyjności może mieć charakter uzupełniający. Na szczególną uwagę zasługują powyżej zdefiniowane wskaźniki Komisji Europejskiej – efektywności i koherencji, gdyż odnoszą się do efektywności instytucjonalnej władz regionalnych oraz integracji działań z innymi sektorowymi politykami. Także wskaźnik Banku Światowego – jakości regulacji jest ściśle związany z efektywnością polityk publicznych.

3.4. Wskaźniki polityki innowacyjności

Ocena efektywności polityki innowacyjności może być dokonywana za pomocą zestawu wskaźników odnoszących się do stopnia innowacyjności przedsiębiorstw (punkt 1), rozumianych jako całościowa grupa. Do monitorowania efektywności polityki innowacyjnej zaliczyć można również takie wskaźniki jak:

- liczba nowych firm innowacyjnych, powstałych w działających w regionie inkubatorach technologicznych;
- liczba powstających firm typu spin-off;
- stopień realizacji działań zawartych w Programie Wykonawczym do RSI 2009-2011;
- pozycja regionu w krajowych rankingach i badaniach innowacyjności regionów;
- pozycja regionu w rankingu European Innovation Scoreboard.

Do oceny efektywności polityki innowacyjności można także zastosować określone wskaźniki rezultatu i oddziaływania dla osi priorytetowej I oraz II Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, jak np.:

- liczba usług publicznych oferowanych on-line;
- liczba osób korzystających z infrastruktury kształcenia ustawicznego;
- liczba nowych utworzonych miejsc pracy w zakresie B+R – etaty badawcze;

Następną grupą wskaźników mogą być wybrane wskaźniki stosowane w europejskim badaniu European Innovation Scoreboard (część wskaźników EIS została uwzględniona także w wykazie dwóch poprzednich grup wskaźników). Przykładem może być wskaźnik następujący:

- wskaźnik gospodarstw domowych oraz małych i średnich przedsiębiorstw mających dostęp do szerokopasmowego Internetu.

3.5. Podsumowanie

Wskaźniki które zostały wyróżnione powyżej mają charakter przykładowy, gdyż w ramach projektu systemowego PO KL realizowanego przez Departament Transportu, Gospodarki i Infrastruktury będzie wdrażany projekt mający na celu opracowania portfela wskaźników, dotyczących pomiaru poziomu innowacyjności gospodarki małopolskiej.

Budowa systemu wskaźników wymaga przeprowadzenia bardziej szczegółowych studiów związanych z takimi zagadnieniami jak:

- Określenie linii demarkacyjnych pomiędzy wskaźnikami, produktu, rezultatu i oddziaływania.
- Wykorzystanie wybranych wskaźników monitorowania i ewaluacji przyjętych dla MRPO, PO Innowacyjna Gospodarka i innych programów operacyjnych.
- Uzyskanie informacji o dostępności poszczególnych wskaźników w ramach istniejących systemów

monitorowania i ewaluacji programów operacyjnych oraz systemu statystyki publicznej (krajowej i regionalnej).

- Zaplanowanie odpowiednich badań ilościowych i jakościowych dla nowych wskaźników.
- Przeprowadzenie kompleksowej oceny relacji regionalnej polityki innowacyjności do innych polityk publicznych, wykonywanych w skali regionalnej.

Załącznik 5

Scenariusz wywiadu pogłębionego

1. Pytania dotyczące poziomu innowacyjności i jakości układu instytucjonalnego na rzecz jej wzmocnienia:
  1. Jakie są najważniejsze bariery i zagrożenia w rozwoju innowacyjności gospodarki regionalnej?
  2. Jaka jest efektywność istniejących instytucji w zakresie wsparcia innowacyjności i jakie są główne bariery ograniczające ich działania?
  3. Czy system instytucjonalny, wspierający innowacyjność powinien być scentralizowany, czy zdecentralizowany (terytorialnie, branżowo)?
  4. W jakim stopniu proces budowy innowacyjnej gospodarki w Małopolsce zbliża nasz region w kierunku modelu określanego mianem „region wiedzy”?
2. Pytania dotyczące dziedzin gospodarki mogących stać się podstawą rozwoju pozycji innowacyjnej Małopolski:
  1. Jakie dziedziny gospodarki w Małopolsce mogą uzyskać wysoki poziom innowacyjności i konkurencyjności (zwłaszcza w wymiarze międzynarodowym)?
  2. Czy można wskazać na istnienie odpowiednich zasobów wiedzy i wykwalifikowanego personelu w regionie, któremu nie odpowiada adekwatnie do tego potencjału rozwinięty sektor firm?
  3. Czy powinna obowiązywać w zakresie realizacji programu zasada koncentracji środków na wybranych – priorytetowych projektach/działaniach czy objęcia programem całości województwa/branż?
3. Pytania dotyczące możliwości wzmocnienia innowacyjności w Małopolsce:
  1. Czy wykaz działań zawarty w *RSI* jest aktualny wg stanu na początek 2009?
  2. Jakie powinny być priorytety w realizacji wymienionych wyżej działań władz regionalnych?
  3. Jakiego typu działania (czynniki wspomagające innowacje) mogłyby zintensyfikować wzrost innowacyjności w Małopolsce (w zakresie firm i instytucji, podaży innowacji)?

4. Jakie są najważniejsze z zadań *RSI* (od 3 do 5)?
5. Jakie są oczekiwania danej instytucji w zakresie *Programu Wykonawczego do RSI*?
6. Jak powinien wyglądać system zarządzania procesem implementacji działań na rzecz budowania innowacyjnej gospodarki w kontekście kreowania regionu wiedzy?
7. Jak powinien zostać skonstruowany układ instytucjonalno-funkcjonalny, proces zarządzania *RSI* oraz monitorowania i ewaluacji procesu budowania gospodarki innowacyjnej?

Załącznik 6

Operacyjny opis działań Programu Wykonawczego 2009-2011

W niniejszej części *Programu Wykonawczego* działania priorytetowe zostały przedstawione w jednolitej strukturze, w postaci kart działań. Z uwagi na cel tego dokumentu, w opisie działań wyeksponowana została warstwa implementacyjna.

W celu wdrożenia poszczególnych działań Programu, wykorzystane zostaną niżej zdefiniowane instrumenty:

- A. Interwencja w ramach MRPO** – działanie lub schemat w ramach działania *MRPO*, w ramach którego finansowane będą przedsięwzięcia służące osiągnięciu celu działania, zawartego w *Programie Wykonawczym 2009-2011*.
- B. Operator działania** – wyłonione w drodze konkursu, zamówienia publicznego lub wskazane przez Samorząd Województwa Małopolskiego, jednostka organizacyjna samorządu województwa, spółka z udziałem kapitału samorządu województwa lub też podmioty (lub konsorcja podmiotów) niezależne od samorządu województwa, odpowiadające za inicjowanie, koordynację wdrażania działania lub jego bezpośrednią implementację. Operator działania odpowiada bezpośrednio przed Zarządkiem Województwa za efekty danego działania. Operator działania jest ogniwem pośredniczącym między Samorządem Województwa Małopolskiego a beneficjentami działań, uzyskującymi wsparcie w ramach programów operacyjnych. Kryteria oceny działalności operatora obejmują m.in. efekty uczestnictwa beneficjentów z Małopolski w *PO IG, PO KL, 7 Programie Ramowym* oraz innych programach. Dla niektórych działań może zostać wyłoniony jeden operator (np. dla działania nr 8 i nr 11).
- C. Projekt systemowy** – projekt zatwierdzony do realizacji, wdrażany przez *UMWM*, służący realizacji celu działania zawartego w *Programie Wykonawczym*.
- D. Projekt** – kluczowy dla osiągnięcia celów danego działania projekt wyłoniony lub przewidziany do realizacji w trybie konkursowym (np. projekt *UMWM*, projekt *MARR*, projekt *KPT*).

Przesłanką do zaproponowania wyżej określonych instrumentów interwencji, wykorzystywanych w celu wdrażania *RSI* jest rola, jaką Samorząd Województwa może pełnić w toku implementacji strategii. Role te zdefiniowano następująco:

- A. Implementacyjna** – pełna odpowiedzialność za przygotowanie i wdrożenie działania – szeroki zakres instrumentów możliwych do zastosowania.
- B. Inspiracyjna** – inspirowanie lub koordynacja działań wdrażanych przez podmioty niezależne – aktywna współpraca samorządu województwa z podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań (w relacji np. ze szkołami wyższymi, jednostkami naukowo-badawczymi, instytucjami pośredniczącymi w transferze technologii, największymi przedsiębiorstwami).

C. Promocyjna – stymulowanie określonych zachowań wśród podmiotów niezależnych – ograniczony zakres instrumentów bezpośredniego oddziaływania (w relacji, np. przedsiębiorstwami sektora MŚP, pracownikami przedsiębiorstw, naukowcami, studentami, mieszkańcami regionu).

Działanie nr 1. Przygotowanie i wdrożenie strategii promocji dostępnych źródeł finansowania aktywności innowacyjnej firm

Symbol działania w RSI: **C.I.1.1**

Cele działania

1. Osiągnięcie wysokiego poziomu uczestnictwa małopolskich przedsiębiorstw w korzystaniu z dostępnych źródeł finansowania działalności innowacyjnej – zwłaszcza środków z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, kredytu technologicznego.
2. Zwiększenie popytu na innowacje w małopolskich przedsiębiorstwach.

Instrumenty realizacji działania

W celu realizacji działania wdrożony zostanie instrument interwencji w postaci:

- A. Operatora działania.

A. Operator działania

Sposób realizacji

W celu zwiększenia skuteczności osiągnięcia celów działania wyłoniony zostanie operator działania, którego zasadniczą odpowiedzialnością będzie realizacja w imieniu Samorządu Województwa Małopolskiego działań związanych z promocją dostępnych źródeł finansowania aktywności innowacyjnej małopolskich przedsiębiorstw.

Do szczegółowych zadań operatora działania należeć będzie:

1. Opracowanie programu promocji.
2. Realizacja programu promocji, zawierającego m.in. następujące narzędzia:
  - a) organizacja spotkań inicjatywnych, informacyjnych, szkoleniowych,
  - b) promocja w mediach źródeł finansowania przedsięwzięć innowacyjnych, a zwłaszcza:
    - I. działania 2.1. *MRPO* – Rozwój i podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw, schemat A – Bezpośrednie wsparcie inwestycji w MŚP,
    - II. działania 4.1. *PO IG* – Wsparcie wdrożeń wyników prac B+R,
    - III. działania 4.2. *PO IG* – Stymulowanie działalności B+R przedsiębiorstw oraz wsparcie w zakresie wzornictwa przemysłowego,
    - IV. działania 4.3. *PO IG* – Kredyt technologiczny,
    - V. działania 4.4. *PO IG* – Nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym,
    - VI. działania 4.5. *PO IG* – Wsparcie inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki,
    - VII. poddziałania 8.1.1. *PO KL* – Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw.
3. Wspieranie przedsiębiorstw w zakresie:
  - a) świadczenia usług doradczych i szkoleniowych, w szczególności w zakresie przygotowania wniosków o dofinansowanie inwestycji, nawiązywania kontaktów z audytorami technologicznymi, dostawcami technologii itd.,

- b) identyfikacji barier (prawnych, finansowych, organizacyjno-technologicznych, innych) utrudniających ubieganie się małopolskich przedsiębiorstw o dofinansowanie działalności inwestycyjnej,
  - c) przedstawiania Zarządowi Województwa Małopolskiego (oraz innym organom administracji publicznej) pisemnych rekomendacji w zakresie proponowanych sposobów eliminacji barier w dostępie przedsiębiorstw do źródeł finansowania ich działalności innowacyjnej.
4. Przedstawianie Zarządowi Województwa okresowych sprawozdań z postępu realizacji zadań operatora działania oraz propozycji zmian polityki samorządu województwa w zakresie wspierania działalności innowacyjnej przedsiębiorstw (modyfikacja stosowanych lub wdrożenie nowych instrumentów).

Kluczowe wskaźniki produktu

- liczba odbytych spotkań inicjatywnych i informacyjnych, szkoleniowych,
- liczba uczestników spotkań inicjatywnych i informacyjnych, szkoleniowych,
- liczba odbiorców działań promocyjnych,
- liczba dostarczonych usług doradczych,
- liczba zidentyfikowanych barier utrudniających dostęp małopolskich przedsiębiorstw do źródeł finansowania ich działalności innowacyjnej.

Kluczowe wskaźniki rezultatu

- liczba wniosków o dofinansowanie działalności innowacyjnej, złożonych przez przedsiębiorstwa przy udziale operatora,
- udział projektów z Małopolski (liczba i wartość), które uzyskały wsparcie finansowe w ramach Priorytetu IV PO IG – Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia (w podziale na poszczególne działania),
- odsetek uczestników spotkań inicjatywnych, informacyjnych, szkoleniowych oraz odbiorców usług doradczych, którzy uznali je za użyteczne dla ubiegania się o wsparcie.

Typ beneficjentów

- przedsiębiorcy i przedsiębiorstwa,
- instytucje pośredniczące w transferze technologii,
- organizacje i inne instytucje działające na rzecz promocji innowacyjności.

Źródło finansowania

Potencjalnymi źródłami finansowania działalności operatora są:

- działanie 2.1. schemat C MRPO,
- środki z budżetu samorządu województwa,
- działanie 3.3. PO IG – Tworzenie systemu umożliwiającego finansowanie w MŚP,
- działanie 6.2. PO KL – Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia,
- inne środki publiczne.

Odpowiedzialny za realizację

- instytucja lub konsorcjum instytucji wyłonione w drodze konkursu,
- spółka z udziałem samorządu województwa (preferowany KPT).

Działanie nr 2. Utworzenie funduszu załączkowego

Symbol działania w RSI: **C.I.2**

Cele działania

Zwiększenie liczby oraz gospodarczego oddziaływania przedsiębiorstw w Małopolsce, powstałych w wyniku finansowania z funduszu/funduszy załączkowych.

Instrumenty realizacji działania

W celu realizacji działania wdrożone zostaną instrumenty interwencji w postaci:

- A. Projektu MARR S.A.
- B. Projektu Jagiellońskiego Centrum Innowacji Sp. z o.o. oraz SATUS Sp. z o.o.
- C. Projektu KPT Sp. z o.o. oraz SATUS Sp. z o.o.

A. Projekt MARR S.A.

Sposób realizacji

Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. uzyskała dofinansowanie na utworzenie funduszu załączkowego o kapitalizacji 4,6 mln zł ze środków *PO IG*, działanie 3.1 – Inicjowanie działalności innowacyjnej. Celem projektu jest stworzenie małopolskim przedsiębiorcom dostępu do finansowania innowacyjnych przedsięwzięć, będących w fazie załączkowej. Z perspektywy celu tego działania, istotne jest utrzymanie działalności tego funduszu w długim okresie, tj. wykraczającym poza okres realizacji projektu.

Kluczowe wskaźniki produktu

- liczba odbiorców oferty funduszu.

Kluczowe wskaźniki rezultatu

- liczba przedsiębiorców ubiegających się o wsparcie ze środków funduszu,
- liczba utworzonych przedsiębiorstw w wyniku zaangażowania funduszu,
- wartość zaangażowanego kapitału w realizowanych projektach.

Typ beneficjentów

- przedsiębiorcy.

Źródło finansowania

- działanie 3.1. *PO IG* – Inicjowanie działalności innowacyjnej,
- działanie 3.2. *PO IG* – Wspieranie funduszy kapitału podwyższonego ryzyka.
- Inicjatywa JEREMIE,
- Program na rzecz Przedsiębiorczości i Innowacji (EIP).

Odpowiedzialny za realizację

- Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.

B. Projekt Jagiellońskiego Centrum Innowacji Sp. z o.o. oraz SATUS Sp. z o.o.

Sposób realizacji

Jagiellońskie Centrum Innowacji Sp. z o.o. oraz SATUS Sp. z o.o. powołały w lipcu 2008 roku fundusz załączkowy JCI Venture Sp. z o.o. do realizacji inwestycji kapitałowych w obszarze nauk przyrodniczych

(LifeScience). Z końcem 2008 r. spółka JCI Venture pozyskała ponad 16,5 mln złotych z działania 3.1. PO IG Inicjowanie działalności innowacyjnej PO IG. na realizację projektu zakładającego wyszukiwanie i weryfikację projektów naukowych posiadających potencjał komercyjny, a następnie ich komercjalizację poprzez utworzenie spółki kapitałowej i inwestycje kapitałowe. Z pozyskanych pieniędzy, w ciągu 5 lat, powstanie kilkanaście spółek głównie z obszaru nauk przyrodniczych (LifeScience). W wyniku działalności funduszu załączkowego możliwa będzie realizacja innowacyjnych pomysłów z obszaru nauk przyrodniczych (biotechnologii, medycyny, chemii, fizyki) na wczesnym etapie rozwoju. Do obszarów działalności spółki JCI Venture należy identyfikacja innowacyjnych rozwiązań i sprawdzanie ich potencjału rynkowego, analiza rynku innowacyjnego rozwiązania, opracowanie biznesplanu, inwestycja kapitałowa oraz monitoring inwestycji.

Kluczowe wskaźniki produktu

- liczba odbiorców oferty funduszu.

Kluczowe wskaźniki rezultatu

- liczba przedsiębiorców ubiegających się o wsparcie ze środków funduszu,
- liczba utworzonych przedsiębiorstw w wyniku zaangażowania funduszu,
- wartość zaangażowanego kapitału w realizowanych projektach.

Typ beneficjentów

- przedsiębiorcy.

Źródło finansowania

- działanie 3.1. PO IG – Inicjowanie działalności innowacyjnej,
- działanie 3.2. PO IG – Wspieranie funduszy kapitału podwyższonego ryzyka,
- Inicjatywa JEREMIE,
- Program na rzecz Przedsiębiorczości i Innowacji (EIP).

Odpowiedzialny za realizację

- JCI Venture Sp. z o. o.

C. Projekt KPT Sp. z o.o. oraz SATUS Sp. z o.o.

Sposób realizacji

KPT Sp. z o.o. oraz SATUS Sp. z o.o. powołały w marcu 2009 r. Fundusz Załączkowy KPT Sp. z o.o., który we współpracy z krakowskimi uczelniami: UJ, AGH oraz PK przystępuje do uruchomienia działalności i realizacji swojej misji. Celem projektu jest stworzenie małopolskim przedsiębiorcom dostępu do finansowania innowacyjnych przedsięwzięć będących w fazie załączkowej, ze szczególnym uwzględnieniem branż: informatycznej, telekomunikacyjnej oraz inżynierskiej. Z perspektywy celu tego działania, istotne jest utrzymanie funkcjonowania funduszu w długim okresie, tj. wykraczającym poza okres realizacji projektu.

Kluczowe wskaźniki produktu

- liczba odbiorców oferty funduszu.

Kluczowe wskaźniki rezultatu

- liczba przedsiębiorców ubiegających się o wsparcie ze środków funduszu,
- liczba utworzonych przedsiębiorstw w wyniku zaangażowania funduszu,
- wartość zaangażowanego kapitału w realizowanych projektach.

Typ beneficjentów

- przedsiębiorcy.

Źródło finansowania

- działanie 3.1. *PO IG* – Inicjowanie działalności innowacyjnej,
- działanie 3.2. *PO IG* – Wspieranie funduszy kapitału podwyższonego ryzyka,
- Inicjatywa JEREMIE,
- Program na rzecz Przedsiębiorczości i Innowacji (EIP).

Odpowiedzialny za realizację

- Fundusz Załączkowy Krakowskiego Parku Technologicznego Sp. z o.o.

Działanie nr 3. Utworzenie funduszu venture capital

Symbol działania w RSI: **C.I.3.**

Cele działania

Zwiększenie liczby oraz gospodarczego oddziaływania przedsiębiorstw w Małopolsce, powstałych w wyniku finansowania z funduszu/funduszy *venture capital*.

Instrumenty realizacji działania

W celu realizacji działania wdrożony zostanie instrument/instrumenty interwencji w postaci:

- A. Projektu MARR S.A.
- B. Innych projektów (funduszy *venture capital* utworzonych z inicjatywy Departamentu Gospodarki i Społeczeństwa Informacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego – instrument do rozważenia).

A. Projekt MARR S.A.

Sposób realizacji

Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. uruchamia działalność funduszu załączkowego. Celem zachowania komplementarności oraz spójności podejmowanych w regionie działań w zakresie finansowania przedsięwzięć innowacyjnych z funduszy kapitału podwyższonego ryzyka, zasadne jest uruchomienie przez MARR S.A. również funduszu *venture capital*. Środki na finansowanie tego przedsięwzięcia są możliwe do uzyskania z *PO IG*, działanie 3.2. – Wspieranie funduszy kapitału podwyższonego ryzyka.

Instrumenty realizacji działania

- liczba odbiorców oferty funduszu.

Kluczowe wskaźniki rezultatu

- liczba przedsiębiorców ubiegających się o wsparcie ze środków funduszu,
- liczba utworzonych przedsiębiorstw w wyniku zaangażowania funduszu,
- wartość zaangażowanego kapitału w realizowanych projektach.

Typ beneficjentów

- przedsiębiorcy.

Źródło finansowania

- działanie 3.2. *PO IG* – Wspieranie funduszy kapitału podwyższonego ryzyka.

Odpowiedzialny za realizację

- Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.

Działanie nr 4. Budowa instytucjonalnej bazy dla rozwoju wzornictwa przemysłowego w regionie

Symbol działania w RSI: **C.I.3.1**

Cele działania

Promocja wzornictwa przemysłowego oraz zwiększenie dostępności małopolskich przedsiębiorstw do usług wzorniczych.

Instrumenty realizacji działania

W celu realizacji działania wdrożony zostanie instrument interwencji w postaci:

- A. Projektu KPT Sp. z o.o.

A. Projekt KPT Sp. z o.o.

Sposób realizacji

W roku 2007 opracowana została wstępna koncepcja centrum wzornictwa przemysłowego oraz przygotowany został raport nt. poziomu wiedzy z zakresu wzornictwa przemysłowego w Małopolsce, uwzględniający zapotrzebowanie na funkcjonowanie centrum wzornictwa przemysłowego w środowisku przedsiębiorców i studentów. Wyniki badań wskazują, że 90% przedsiębiorstw uznało absolutną zasadność utworzenia w Krakowie centrum tego rodzaju. W końcu 2008 r. powstał zarys porozumienia o współpracy w ramach Klastra Krakowska Strefa DIZAJNU. Akces oraz gotowość podpisania porozumienia zadeklarowały m.in. Akademia Sztuk Pięknych, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, KPT, ok. 20 MŚP działających w branży projektowej na terenie Województwa Małopolskiego. Klaster będzie funkcjonował pod nazwą STREFA DIZAJNU, jako przestrzeń promocji potencjału projektowego w oparciu o zasoby kulturalno-naukowe oraz biznesowe środowiska i regionu. Nazwa Strefa ma podkreślić ukierunkowanie inicjatywy na działania, a nie przywiązanie do jednego określonego miejsca. Podmioty będą współpracować w celu aplikowania o dofinansowanie ze środków *MRPO* – działanie 2.1 B.

Kluczowe wskaźniki produktu

- liczba przedsiębiorstw wzorniczych działających w STREFIE DIZAJNU,
- liczba przedsiębiorstw – odbiorców oferty promocyjnej STREFY DIZAJNU.

Kluczowe wskaźniki rezultatu

- liczba usług wzorniczych świadczonych przez podmioty działające w STREFIE DIZAJNU na rzecz przedsiębiorstw.

Typ beneficjentów

- przedsiębiorstwa,
- przedsiębiorstwa wzornicze.

Źródło finansowania

- działanie 2.1. *MRPO* schemat B,
- działanie 8.1.1 PO KL.

Odpowiedzialny za realizację

- Krakowski Park Technologiczny Sp. z o.o.

Działanie nr 5. Rozwój parków technologicznych i przemysłowych

Symbol działania w RSI: **C.I.3.2**

Cele działania

Zwiększenie gospodarczego oddziaływania parków technologicznych i przemysłowych w Małopolsce.

Instrumenty realizacji działania

W celu realizacji działania wdrożone zostaną komplementarne instrumenty w postaci:

- A. Interwencji w ramach *MRPO*.
- B. KPT Sp. z o.o. (preferowany operator).

A. Interwencja w ramach *MRPO*

Sposób realizacji

Powstawanie parków technologicznych i przemysłowych jest finansowane ze środków *Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego* w ramach działania 4.3. Tworzenie i rozwój stref aktywności gospodarczej. W ramach działania wsparcie udzielane jest na:

- kompleksowe uzbrojenie lub zakup i kompleksowe uzbrojenie terenów przeznaczonych na nową strefę aktywności gospodarczej,
- poszerzenie istniejącej strefy inwestycyjnej poprzez zakup i kompleksowe uzbrojenie nowych terenów inwestycyjnych oraz uzbrojenie terenów obecnej strefy aktywności gospodarczej w infrastrukturę niezbędną aby nowo przyłączone tereny stanowiły funkcjonalną całość z dotychczasowym obszarem strefy,
- kompleksowe dozbrojenie strefy aktywności gospodarczej (w szczególności sieć wodnokanalizacyjna, gazowa, sieć energetyczna, drogi wewnętrzne i dojazdowe),
- inwestycje w budowę nowych, rozbudowę lub przebudowę istniejących budynków na cele tworzonego inkubatora przedsiębiorczości, wyłącznie na obszarze strefy aktywności gospodarczej.

Kluczowe wskaźniki produktu

- liczba parków technologicznych i przemysłowych,
- powierzchnia zajmowana przez parki technologiczne i przemysłowe,
- liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność w parkach technologicznych i przemysłowych.

Kluczowe wskaźniki rezultatu

- liczba stałych miejsc pracy w parkach technologicznych i przemysłowych,
- liczba umów i porozumień o kooperacji między podmiotami prowadzącymi działalność w parkach technologicznych i przemysłowych a szkołami wyższymi i jednostkami naukowo-badawczymi.

Typ beneficjentów

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną,
- szkoły wyższe,
- instytucje otoczenia biznesu,
- przedsiębiorcy – osoby prawne zarządzające instytucjami otoczenia biznesu takimi jak: strefy aktywności gospodarczej, parki naukowo-technologiczne, parki przemysłowe, inkubatory przedsiębiorczości, specjalne strefy ekonomiczne.

Źródło finansowania

- działanie 4.3. *MRPO*.

Rekomendowane zmiany w sposobie wdrażania instrumentu

- wprowadzenie wskaźników dla działania zgodnie z przedstawionymi w opisie instrumentu.

Odpowiedzialny za realizację

- *BMZ* (monitorowanie wdrażania).

B. KPT Sp. z o.o. (preferowany operator)

Sposób realizacji

W celu zwiększenia skuteczności osiągnięcia celu działania wyłoniony zostanie operator działania, którego zasadniczą odpowiedzialnością będzie realizacja w imieniu Samorządu Województwa Małopolskiego działań związanych z inicjowaniem, koordynowaniem i stymulowaniem procesu powstawania i rozwoju parków technologicznych i przemysłowych w Małopolsce. Wyłonienie operatora dla tego działania jest szczególnie ważne z uwagi na konieczność zapewnienia skoordynowania jego wdrażania z uchwalonymi przez *ZWM* „Kierunkami rozwoju Krakowskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej” oraz wdrażanymi w ramach działania 5.3. *PO IG* – Wspieranie ośrodków innowacyjności projektami indywidualnymi, tj.:

- „Rozwój Krakowskiego Parku Technologicznego w kierunku utworzenia klastra technologii informacyjnych”, realizowanym przez KPT Sp. z o.o.,
- Park Technologiczny – Miasteczko Multimedialne, realizowanym przez „Miasteczko Multimedialne” Sp. z o.o.,
- Rozbudowa Jagiellońskiego Parku i Inkubatora Technologii – Life Science, realizowanym przez Jagiellońskie Centrum Innowacji Sp. z o.o.

Do szczegółowych zadań operatora działania należeć będzie:

1. Podejmowanie inicjatyw w zakresie tworzenia parków technologicznych i przemysłowych na obszarze całego województwa, w tym:
  - a) organizacja spotkań inicjatywnych, informacyjnych, szkoleniowych,
  - b) organizacja akcji promocyjnych mających na celu upowszechnianie formuły parku technologicznego i przemysłowego wśród potencjalnych inicjatorów,
  - c) promocja źródeł finansowania parków, a zwłaszcza:
    - I. działania 4.3. *MRPO* – Tworzenie i rozwój stref aktywności gospodarczej,
    - II. działania 6.2. *PO IG* – Rozwój sieci centrów obsługi inwestorów oraz powstawanie nowych terenów inwestycyjnych.
2. Wspieranie inicjatorów utworzenia (rozwoju) parków technologicznych i przemysłowych w Małopolsce w zakresie:
  - a. opracowywania planów wdrożenia poszczególnych inicjatyw utworzenia (rozwoju) parków

- technologicznych i przemysłowych oraz monitorowanie stopnia ich realizacji,
- b. pozyskiwania niezbędnych informacji,
  - c. nawiązywania kontaktów oraz inicjowania nawiązywania porozumień między partnerami,
  - d. przygotowywania dokumentów i pomocy przy uzyskiwaniu decyzji administracyjnych,
  - e. świadczenia usług doradczych i szkoleniowych, w szczególności w zakresie opracowywania koncepcji funkcjonowania parków, pozyskiwania środków finansowych, przygotowania wniosków o ich dofinansowanie,
  - f. promocji parków,
  - g. identyfikacji barier (prawnych, finansowych, organizacyjno-technologicznych, innych) utrudniających powstawanie poszczególnych parków w Małopolsce,
  - h. przedstawiania Zarządowi Województwa Małopolskiego (oraz innym organom administracji publicznej) pisemnych rekomendacji w zakresie proponowanych sposobów eliminacji barier w tworzeniu i rozwoju poszczególnych parków technologicznych.
3. Przedstawianie Zarządowi Województwa okresowych sprawozdań z postępu realizacji zadań operatora działania oraz propozycji zmian polityki samorządu województwa w zakresie stymulowania powstawania parków przemysłowych i technologicznych (modyfikacja stosowanych lub wdrożenie nowych instrumentów).

Kluczowe wskaźniki produktu

- liczba odbytych spotkań inicjatywnych i informacyjnych, szkoleniowych,
- liczba uczestników spotkań inicjatywnych i informacyjnych, szkoleniowych,
- liczba odbiorców działań promocyjnych,
- liczba dostarczonych usług doradczych,
- liczba zidentyfikowanych barier utrudniających powstawanie poszczególnych parków w Małopolsce.

Kluczowe wskaźniki rezultatu

- liczba parków technologicznych i przemysłowych,
- powierzchnia zajmowana przez parki technologiczne i przemysłowe,
- liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność w parkach technologicznych i przemysłowych,
- liczba stałych miejsc pracy w parkach technologicznych i przemysłowych,
- liczba umów i porozumień o kooperacji między podmiotami prowadzącymi działalność w parkach technologicznych i przemysłowych a szkołami wyższymi i jednostkami naukowo-badawczymi,
- udział projektów z Małopolski (liczba i wartość), które uzyskały wsparcie finansowe w ramach działania 5.3. *PO IG* – Wspieranie ośrodków innowacyjności,
- udział projektów z Małopolski (liczba i wartość), które uzyskały wsparcie finansowe w ramach działania 6.2. *PO IG* – Rozwój sieci centrów obsługi inwestorów oraz powstawanie nowych terenów inwestycyjnych.

Typ beneficjentów

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną,
- szkoły wyższe,
- instytucje otoczenia biznesu,
- przedsiębiorcy – osoby prawne zarządzające instytucjami otoczenia biznesu takimi jak: strefy aktywności gospodarczej, parki naukowo-technologiczne, parki przemysłowe, inkubatory przedsiębiorczości, specjalne strefy ekonomiczne.

Źródło finansowania

Potencjalnymi źródłami finansowania działalności operatora są:

- działanie 2.1. schemat C MRPO,
- środki z budżetu samorządu województwa,
- inne środki publiczne.

Odpowiedzialny za realizację

- instytucja lub konsorcjum instytucji wyłonione w drodze konkursu lub zamówienia publicznego, spółka z udziałem samorządu województwa.

Działanie nr 6. Rozwój ogniw pośredniczących pomiędzy jednostkami badawczo-rozwojowymi a przedsiębiorstwami

Symbol działania w RSI: **C.I.3.3**

Cele działania

Zwiększenie zaawansowania technologicznego przedsiębiorstw w wyniku ich współpracy ze szkołami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi, podjętej przy udziale instytucji pośredniczących.

Instrumenty realizacji działania

W celu realizacji działania wdrożone zostaną 2 komplementarne instrumenty w postaci:

- A. Interwencji w ramach MRPO.
- B. KPT Sp. z o.o. (preferowany operator).

A. Interwencja w ramach MRPO

Sposób realizacji

Przedsięwzięcia służące rozwojowi ogniw pośredniczących między jednostkami badawczo-rozwojowymi a przedsiębiorstwami są finansowane ze środków *Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego* w ramach działania 2.1. Rozwój i podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw Schemat C: Dotacje dla instytucji otoczenia biznesu. W ramach tego schematu wsparcie udzielane jest na projekty inwestycyjne służące rozwojowi systemu innowacji w regionie, w tym:

- utworzenie i rozwój ogniw pośredniczących pomiędzy jednostkami badawczo-rozwojowymi, szkołami wyższymi, a biznesem (np. branżowe, specjalistyczne centra transferu technologii świadczące usługi m.in. w obszarze prawa patentowego, audytu technologicznego, wzornictwa przemysłowego i innego wysokospecjalistycznego doradztwa, w tym dla firm typu *start-up* i *spin-off*),
- tworzenie i rozwijanie regionalnych ośrodków (wpływających na rozwój innowacyjności w regionie) ukierunkowanych na współpracę pomiędzy istniejącymi i tworzonymi instytucjami działającymi na rzecz odbiorców innowacji w regionie.

Kluczowe wskaźniki produktu

- liczba wspartych instytucji otoczenia biznesu działających w systemie innowacji.

Kluczowe wskaźniki rezultatu

- liczba wspartych przedsiębiorstw działających w systemie innowacji,
- liczba przedsiębiorstw, która rozpoczęła działalność badawczą we współpracy z JBR-ami przy udziale instytucji otoczenia biznesu,

- liczba wdrożonych technologii w przedsiębiorstwach przy udziale objętych wsparciem instytucji otoczenia biznesu,
- liczba wzorów przemysłowych wdrożonych w przedsiębiorstwach przy udziale instytucji otoczenia biznesu uzyskujących wsparcie,
- liczba powstałych firm typu start-up i spin-off przy udziale instytucji otoczenia biznesu uzyskujących wsparcie.

Typ beneficjentów

- instytucje otoczenia biznesu.

Źródło finansowania

Potencjalnymi źródłami finansowania działalności operatora są:

- działanie 2.1. schemat C *MRPO*,
- środki z budżetu samorządu województwa,
- inne środki publiczne.

Rekomendowane zmiany w sposobie wdrażania instrumentu

- W ramach działania 2.1. schemat C *MRPO* finansowane są przedsięwzięcia inwestycyjne. Należy wprowadzić dodatkowy warunek dla ubiegających się o wsparcie instytucji otoczenia biznesu, polegający na uzależnieniu wysokości wsparcia (w całości lub części) od liczby i/lub wartości umów zawartych w ramach wnioskowanego projektu między przedsiębiorstwami a jednostkami badawczo-rozwojowymi lub szkołami wyższymi, których przedmiotem jest zakończone wdrożeniem transfer technologii. Finansowanie inwestycji instytucji pośredniczących nie gwarantuje zwiększenia ich skuteczności w dziedzinie pośrednictwa,
- wprowadzenie wskaźników dla działania zgodnie z przedstawionymi w opisie instrumentu,
- należy rozważyć rozszerzenie listy typu beneficjentów (rezygnacja z wyłączeń podmiotowych).

Odpowiedzialny za realizację

- *BMZ* (monitorowanie wdrażania).

B. KPT Sp. z o.o. (preferowany operator)

Sposób realizacji

Dla zwiększenia skuteczności osiągnięcia celu działania wyłoniony zostanie operator działania, którego zasadniczą odpowiedzialnością będzie realizacja w imieniu Samorządu Województwa Małopolskiego działań związanych z inicjowaniem, koordynowaniem i stymulowaniem procesu powstawania i rozwoju ogniw pośredniczących pomiędzy jednostkami badawczo-rozwojowymi a przedsiębiorstwami w Małopolsce.

Do szczegółowych zadań operatora działania należeć będzie:

1. Podejmowanie inicjatyw w zakresie świadczenia specjalistycznych usług pośrednictwa między przedsiębiorstwami a szkołami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi na obszarze całego województwa, w tym:
  - a. organizacja spotkań inicjatywnych, informacyjnych, szkoleniowych z instytucjami otoczenia biznesu,
  - b. organizacja akcji promocyjnych mających na celu upowszechnianie usług transferu technologii
  - c. promocja źródeł finansowania, a zwłaszcza:
    - i. działania 2.1. *MRPO* – Rozwój i podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw, schemat C: Dotacje dla instytucji otoczenia biznesu,

- II. działania 3.1. *PO IG* – Inicjowanie działalności innowacyjnej,
  - III. działania 5.1. *PO IG* – Wspieranie rozwoju powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym,
  - IV. działania 5.2. *PO IG* – Wspieranie instytucji otoczenia biznesu świadczących usługi proinnowacyjne oraz ich sieci o znaczeniu ponadregionalnym,
  - V. działania 8.2.1. *PO KL* – Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw.
2. Wspieranie instytucji aspirujących do świadczenia usług pośrednictwa w Małopolsce w zakresie:
    - a. świadczenia usług doradczych i szkoleniowych, w szczególności w zakresie dostarczania usług pośrednictwa, pozyskiwania środków finansowych, przygotowania wniosków o ich dofinansowanie,
    - b. identyfikacji barier (prawnych, finansowych, organizacyjno-technologicznych, innych) utrudniających świadczenie usług pośrednictwa w Małopolsce,
    - c. przedstawiania Zarządowi Województwa Małopolskiego (oraz innym organom administracji publicznej) pisemnych rekomendacji w zakresie proponowanych sposobów eliminacji barier w zakresie świadczenia usług pośrednictwa w transferze technologii.
  3. Przedstawianie Zarządowi Województwa okresowych sprawozdań z postępu realizacji zadań operatora działania oraz propozycji zmian polityki samorządu województwa w zakresie rozwoju ogniw pośredniczących między przedsiębiorstwami, szkołami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi (modyfikacja stosowanych lub wdrożenie nowych instrumentów).

Kluczowe wskaźniki produktu

- liczba odbytych spotkań inicjatywnych, informacyjnych, szkoleniowych,
- liczba uczestników spotkań inicjatywnych, informacyjnych, szkoleniowych,
- liczba odbiorców działań promocyjnych,
- liczba dostarczonych usług doradczych,
- liczba zidentyfikowanych barier utrudniających świadczenie usług pośrednictwa w Małopolsce.

Kluczowe wskaźniki rezultatu

- liczba instytucji, które wdrożyły usługi w zakresie pośrednictwa między przedsiębiorstwami a szkołami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi przy udziale operatora,
- udział projektów z Małopolski (liczba i wartość), które uzyskały wsparcie finansowe w ramach działania 3.1. *PO IG* – Inicjowanie działalności innowacyjnej,
- udział projektów z Małopolski (liczba i wartość), które uzyskały wsparcie finansowe w ramach działania 5.1. *PO IG* – Wspieranie rozwoju powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym,
- udział projektów z Małopolski (liczba i wartość), które uzyskały wsparcie finansowe w ramach działania 5.2. *PO IG* – Wspieranie instytucji otoczenia biznesu świadczących usługi proinnowacyjne oraz ich sieci o znaczeniu ponadregionalnym.

Typ beneficjentów

- instytucje otoczenia biznesu.

Źródło finansowania

Potencjalnymi źródłami finansowania działalności operatora są:

- działanie 2.1. schemat C *MRPO*,
- środki z budżetu samorządu województwa,
- inne środki publiczne.

Odpowiedzialny za realizację

- instytucja lub konsorcjum instytucji wyłonione w drodze konkursu lub zamówienia publicznego, spółka z udziałem samorządu województwa.

Działanie nr 7. Wsparcie badań przemysłowych i przedkonkurencyjnych firm w regionie

Symbol działania w RSI: **C.I.3.4.**

Cele działania:

Rozwój potencjału badawczego przedsiębiorstw oraz uaktywnienie ich współpracy z sektorem nauki, badań, wdrożeń i transferu technologii.

Instrumenty realizacji działania

W celu realizacji działania wdrożony zostanie instrument w postaci:

A. Interwencji w ramach *MRPO*.

A. Interwencja w ramach MRPO

Sposób realizacji

Przedsięwzięcia służące wsparciu badań przemysłowych i przedkonkurencyjnych firm są finansowane ze środków *Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego* w ramach działania 2.2. Wsparcie komercjalizacji badań naukowych. W ramach działania wsparcie udzielane jest na:

- badania przemysłowe realizowane przez jednostki naukowo-badawcze we współpracy przedsiębiorstwo – jednostka naukowo-badawcza na rzecz przedsiębiorstw,
- badania przedkonkurencyjne realizowane w przedsiębiorstwach,
- inwestycje (zakup wraz z instalacją) w środki trwałe tj. infrastrukturę i urządzenia laboratoryjne, służące do prowadzenia działań badawczo-rozwojowych w przedsiębiorstwach.

Kluczowe wskaźniki produktu

- liczba badań przemysłowych i przedkonkurencyjnych dofinansowanych w ramach działania,
- liczba ekspertów biorących udział w projektach,
- liczba zgłoszeń patentowych w kraju,
- liczba zgłoszeń wzorów użytkowych w kraju,
- liczba zgłoszeń wzorów przemysłowych w kraju,
- liczba laboratoriów utworzonych (zmodernizowanych) w przedsiębiorstwach.

Kluczowe wskaźniki rezultatu

- wydatki przedsiębiorstw na B+R,
- liczba utworzonych nowych etatów badawczych,
- liczba patentów objętych ochroną w kraju,
- liczba wzorów użytkowych objętych ochroną w kraju,
- liczba wzorów przemysłowych objętych ochroną w kraju,
- wartość inwestycji wykreowanych dzięki wsparciu.

Typ beneficjentów

- jednostki naukowe,

- szkoły wyższe,
- organizacje pozarządowe,
- MŚP.

Źródło finansowania

- działanie 2.2. *MRPO* – Wsparcie komercjalizacji badań naukowych (schemat A i B).

Odpowiedzialny za realizację

- *BMZ* (monitorowanie wdrażania).

Działanie nr 8. Rozwój infrastruktury badawczej uczelni i instytutów branżowych

Symbol działania w RSI: **C.I.4.1.**

Cele działania

Unowocześnienie techniczne i technologiczne infrastruktury badawczej w małopolskich szkołach wyższych i jednostkach naukowych.

Instrumenty realizacji działania

W celu realizacji działania wdrożony zostanie instrument/instrumenty interwencji w postaci:

- A. Operatora działania.

A. Operator działania

Sposób realizacji

Małopolski Regionalny Program Operacyjny stanowi źródło finansowania rozwoju infrastruktury badawczej uczelni i jednostek naukowych jedynie w ograniczonym zakresie (badania przemysłowe – działanie 2.2. schemat A oraz infrastruktura badawczo-rozwojowa służąca równocześnie celom dydaktycznym – 1.1. schemat A Rozwój infrastruktury dydaktycznej szkolnictwa wyższego). Z tej przyczyny, w celu zwiększenia skuteczności osiągnięcia celu działania, wyłoniony zostanie operator działania, którego zasadniczą odpowiedzialnością będzie realizacja w imieniu Samorządu Województwa Małopolskiego działań związanych z inicjowaniem, koordynowaniem i stymulowaniem szkół wyższych i jednostek naukowych do aktywnego ubiegania się o środki finansowe na zakupy, modernizację i rozbudowę infrastruktury naukowo-badawczej.

Do szczegółowych zadań operatora działania należeć będzie:

1. Mobilizowanie szkół wyższych i jednostek naukowych do aktywnego uczestnictwa w programach rozwoju infrastruktury naukowo-badawczej, poprzez:
  - a. organizację spotkań inicjatywnych, informacyjnych, szkoleniowych ze szkołami wyższymi i jednostkami naukowymi,
  - b. promocję źródeł finansowania, a zwłaszcza:
    - I. działania 2.1. *PO IG* – Rozwój ośrodków o wysokim potencjale badawczym,
    - II. działania 2.2. *PO IG* – Wsparcie tworzenia wspólnej infrastruktury badawczej jednostek naukowych,
    - III. .działania 2.3. *PO IG* – Inwestycje związane z rozwojem infrastruktury informatycznej nauki,
    - IV. działania 13.1. *PO IŚ* – Infrastruktura szkolnictwa wyższego,
    - V. 7. Programu Ramowego Badań Rozwoju Technologicznego i Wdrożeń Wspólnoty Europejskiej 2007-2013.

2. Wspieranie małopolskich szkół wyższych i jednostek naukowo-badawczych w zakresie:
  - a. opracowywania studiów wykonalności projektów,
  - b. świadczenia usług doradczych i szkoleniowych w zakresie pozyskiwania środków finansowych na rozwój infrastruktury, przygotowania wniosków o ich dofinansowanie, montażu finansowego,
  - c. świadczenia usług doradczych w zakresie realizacji projektów infrastrukturalnych w formule partnerstwa publiczno-prywatnego,
  - d. identyfikacji barier (prawnych, finansowych, organizacyjno-technologicznych, innych) utrudniających realizację projektów w zakresie rozwoju infrastruktury naukowo-badawczej w Małopolsce,
  - e. przedstawiania Zarządowi Województwa Małopolskiego (oraz innym organom administracji publicznej) pisemnych rekomendacji w zakresie proponowanych sposobów eliminacji barier w zakresie rozwoju infrastruktury naukowo-badawczej.
3. Przedstawianie Zarządowi Województwa okresowych sprawozdań z postępu realizacji zadań operatora działania oraz propozycji zmian polityki samorządu województwa w zakresie rozwoju infrastruktury naukowo-badawczej (modyfikacja stosowanych lub wdrożenie nowych instrumentów).

Kluczowe wskaźniki produktu

- liczba odbytych spotkań inicjatywnych, informacyjnych, szkoleniowych,
- liczba uczestników spotkań inicjatywnych, informacyjnych, szkoleniowych,
- liczba odbiorców działań promocyjnych,
- liczba dostarczonych usług doradczych,
- liczba zidentyfikowanych barier utrudniających rozwój infrastruktury naukowo-badawczej w Małopolsce.

Kluczowe wskaźniki rezultatu

- liczba szkół wyższych, jednostek naukowych, konsorcjów szkół wyższych i jednostek naukowych, które zrealizowały projekty rozwoju infrastruktury naukowo-badawczej przy udziale operatora,
- udział projektów z Małopolski (liczba i wartość), które uzyskały wsparcie finansowe w ramach Priorytetu II *PO IG* oraz poszczególnych działań wdrażanych w ramach tego priorytetu,
- udział projektów z Małopolski (liczba i wartość), które uzyskały wsparcie finansowe w ramach działania 13.1. *PO IS*,
- udział projektów z Małopolski (liczba i wartość), które uzyskały wsparcie finansowe w ramach 7 Programu Ramowego.

Typ beneficjentów

- szkoły wyższe,
- jednostki naukowe,
- konsorcja naukowe, sieci naukowe, konsorcja naukowo-przemysłowe,
- spółki powołane z udziałem wyżej wymienionych podmiotów nie działające dla zysku.

Źródło finansowania

Potencjalnymi źródłami finansowania działalności operatora są:

- działanie 2.1. schemat C *MRPO*³⁰,
- środki z budżetu samorządu województwa,
- inne środki publiczne.

---

³⁰ Z tego działania może być finansowany operator jeśli będzie to organizacja o statusie instytucji otoczenia biznesu.

Odpowiedzialny za realizację

- instytucja lub konsorcjum instytucji wyłonione w drodze konkursu lub zamówienia publicznego, spółka z udziałem samorządu województwa.

Działanie nr 9. Realizacja programu zamawianych przez przedsiębiorstwa prac magisterskich i doktorskich

Symbol działania w RSI: **C.I.5.1.**

Cele działania:

Zwiększenie powiązań między tematami prac magisterskich i doktorskich przygotowywanych w małopolskich szkołach wyższych a potrzebami gospodarki regionalnej.

Instrumenty realizacji działania

W celu realizacji działania wdrożony zostanie instrument interwencji w postaci:

- A. Operatora działania.

A. Operator działania

Sposób realizacji

W latach 2005-2006 w Małopolsce został zrealizowany pilotażowy projekt, w ramach którego zostało przygotowanych na zamówienie przedsiębiorstw 50 prac magisterskich i doktorskich.³¹ Jego rezultaty skłaniają do kontynuacji wdrażania tej koncepcji w znacznie większej skali. Działanie będzie realizowane w formie operatora działania, który zagwarantuje wdrożenie systemu zamawiania prac naukowych w co najmniej kilku szkołach wyższych w regionie. Zasadniczymi rezultatami tego działania będą: umożliwienie przedsiębiorstwom dostępu do rozwiązań opracowywanych w małopolskich uczelniach, zintensyfikowanie współpracy firm ze szkołami wyższymi, zwiększenie wiedzy w szkołach wyższych o popycie na innowacje w przedsiębiorstwach w regionie, uzyskanie przez studentów wiedzy praktycznej o problemach sektora przedsiębiorstw i promocja postaw przedsiębiorczych i proinnowacyjnych wśród studentów.

Do szczegółowych zadań operatora działania, odpowiedzialnego za realizację programu zamawianych przez przedsiębiorstwa prac magisterskich i doktorskich, należy będzie:

1. Włączenie małopolskich szkół wyższych do programu.
2. Przygotowanie i wdrożenie operacyjnej koncepcji implementacji programu, w tym mechanizmów koordynacji.
3. Promocja programu wśród przedsiębiorstw i studentów.
4. Gromadzenie i analiza tematów prac zamawianych przez przedsiębiorstwa.
5. Kojarzenie przedsiębiorstw z wykonawcami prac (studentami i promotorami).
6. Monitorowanie procesu przygotowania prac.
7. Przedstawianie Zarządowi Województwa okresowych sprawozdań z postępu realizacji zadań operatora działania.

Kluczowe wskaźniki produktu

- liczba szkół wyższych biorących udział w programie,

³¹ Projekt zrealizowany przez MSAP UEK, Cech Rzemiosł Różnych w Kalwarii Zebrzydowskiej oraz Tarnowski Klaster Przemysłowy „Plastikowa Dolina” S.A.

- liczba przedsiębiorstw, które złożyły zamówienia na prace,
- liczba prac zamówionych przez przedsiębiorstwa,
- liczba studentów i promotorów, którzy podjęli się przygotowania pracy na zamówienie przedsiębiorstw.

Kluczowe wskaźniki rezultatu

- udział prac przygotowanych na zamówienie przedsiębiorstw w liczbie prac zamówionych przez przedsiębiorstwa,
- odsetek przedsiębiorstw, dla których przygotowane zostały prace na zamówienie,
- liczba szkół wyższych, które wykorzystują wdrożony w ramach programu system zamawiania prac naukowych po zakończeniu realizacji programu.

Typ beneficjentów

- szkoły wyższe,
- przedsiębiorstwa,
- pracownicy naukowcy szkół wyższych,
- studenci.

Źródło finansowania

- działanie 2.1. *MRPO* – Wsparcie komercjalizacji badań naukowych, schemat A – Projekty badawcze,
- projekty Fundacji Nauki Polskiej wdrażane w ramach działania 1.2. *PO IG* – Wzmocnienie potencjału kadrowego nauki,
- poddziałanie 8.1.2. *PO KL* – Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw.

Odpowiedzialny za realizację

- szkoła wyższa lub konsorcjum szkół wyższych, wyłonionych w drodze konkursu lub zamówienia publicznego (w porozumieniu z Konferencją Rektorów).

Działanie nr 10. Rozwój i wsparcie inicjatyw klastrowych

Symbol działania w RSI: **C.II.1.1.**

Cele działania

Zwiększenie gospodarczego oddziaływania klastrów w Małopolsce.

Instrumenty realizacji działania

W celu realizacji działania wdrożone zostaną 2 komplementarne instrumenty interwencji:

- Interwencji w ramach *MRPO*.
- Operatora działania.

A. Interwencja w ramach *MRPO*

Sposób realizacji

Inicjatywy klastrowe są finansowane ze środków *Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego* w ramach działania 2.1 Rozwój i podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw, schemat B: Wspólne przedsięwzięcia i tworzenie powiązań kooperacyjnych pomiędzy przedsiębiorstwami, w tym tworzenie klastrów. W ramach działania wsparcie udzielane jest na projekty dotyczące powstawania i rozwoju wzajemnej współpracy oraz powiązań kooperacyjnych pomiędzy przedsiębiorstwami o znaczeniu

lokalnym i regionalnym, w tym polegające m.in. na:

- zakupie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych związanych z nową inwestycją,
- zakupie usług doradczych z zakresu opracowania planów rozwoju i ekspansji działalności – do wysokości 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu,
- działaniach promocyjnych na rzecz utworzonego klastra.

Warunkiem otrzymania dofinansowania jest zapewnienie przez wnioskodawcę ogólnodostępności środków zakupionych w wyniku realizacji projektu wszystkim uczestnikom powiązania kooperacyjnego (klastra).

Kluczowe wskaźniki produktu

- liczba klastrów,
- liczba kooperantów, instytucji otoczenia biznesu, szkół wyższych, jednostek naukowych, innych podmiotów prowadzących działalność w ramach klastrów.

Kluczowe wskaźniki rezultatu

- liczba stałych miejsc pracy w podmiotach zrzeszonych w ramach klastrów.

Typ beneficjentów

- szkoły wyższe,
- organizacje pozarządowe,
- instytucje otoczenia biznesu,
- MŚP.

Źródło finansowania

- działanie 2.1. schemat B *MRPO*.

Rekomendowane zmiany w sposobie wdrażania instrumentu

- Wprowadzenie wskaźników dla działania zgodnie z przedstawionymi w Programie Wykonawczym.

Odpowiedzialny za realizację

- *BMZ* (monitorowanie wdrażania).

B. Operator działania

Sposób realizacji

Dla zwiększenia skuteczności osiągnięcia celu działania wyłoniony zostanie operator działania, którego zasadniczą odpowiedzialnością będzie realizacja w imieniu Samorządu Województwa Małopolskiego działań, związanych z inicjowaniem, koordynowaniem i stymulowaniem procesu powstawania i rozwoju inicjatyw klastrowych w Małopolsce.

Do szczegółowych zadań operatora działania należeć będzie:

1. Podejmowanie inicjatyw w zakresie zawiązywania inicjatyw klastrowych na obszarze całego województwa, w tym:
  - a. organizacja spotkań inicjatywnych, informacyjnych, szkoleniowych,
  - b. organizacja akcji promocyjnych mających na celu upowszechnianie formuły klastra wśród potencjalnych kooperantów,
  - c. promocja źródeł finansowania klastrów, a zwłaszcza:
    - i. działania 2.1. schemat B *MRPO* – Wspólne przedsięwzięcia i tworzenie powiązań kooperacyjnych pomiędzy przedsiębiorstwami, w tym tworzenie klastrów,

II. działania 5.1. *PO IG* – Wspieranie rozwoju powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym.

2. Wspieranie inicjatorów utworzenia (rozwoju) klastrów w Małopolsce w zakresie:
  - a. opracowywania planów wdrożenia poszczególnych inicjatyw utworzenia (rozwoju) klastrów oraz monitorowanie stopnia ich realizacji,
  - b. pozyskiwania niezbędnych informacji,
  - c. nawiązywania kontaktów oraz inicjowania nawiązywania porozumień między partnerami – kooperantami,
  - d. przygotowywania dokumentów i pomocy przy uzyskiwaniu decyzji administracyjnych,
  - e. świadczenia usług doradczych i szkoleniowych, w szczególności w zakresie opracowywania koncepcji funkcjonowania klastrów, pozyskiwania środków finansowych, przygotowania wniosków o ich dofinansowanie,
  - f. promocji klastrów,
  - g. identyfikacji barier (prawnych, finansowych, organizacyjno-technologicznych, innych) utrudniających powstawanie poszczególnych klastrów w Małopolsce,
  - h. przedstawiania Zarządowi Województwa Małopolskiego (oraz innym organom administracji publicznej) pisemnych rekomendacji w zakresie proponowanych sposobów eliminacji barier w tworzeniu i rozwoju poszczególnych klastrów.
3. Przedstawianie Zarządowi Województwa okresowych sprawozdań z postępu realizacji zadań operatora działania oraz propozycji zmian polityki samorządu województwa w zakresie stymulowania powstawania klastrów (modyfikacja stosowanych lub wdrożenie nowych instrumentów).

Kluczowe wskaźniki produktu

- liczba odbytych spotkań inicjatywnych i informacyjnych, szkoleniowych,
- liczba uczestników spotkań inicjatywnych i informacyjnych, szkoleniowych,
- liczba odbiorców działań promocyjnych,
- liczba dostarczonych usług doradczych,
- liczba zidentyfikowanych barier utrudniających powstawanie poszczególnych klastrów w Małopolsce.

Kluczowe wskaźniki rezultatu

- liczba klastrów,
- liczba kooperantów, instytucji otoczenia biznesu, szkół wyższych, jednostek naukowych, innych podmiotów prowadzących działalność w ramach klastrów,
- liczba stałych miejsc pracy w podmiotach zrzeszonych w ramach klastrów,
- udział projektów z Małopolski (liczba i wartość), które uzyskały wsparcie finansowe w ramach działania 5.1. *PO IG* – Wspieranie rozwoju powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym.

Typ beneficjentów

- szkoły wyższe,
- organizacje pozarządowe,
- instytucje otoczenia biznesu,
- MŚP.

Źródło finansowania

Potencjalnymi źródłami finansowania działalności operatora są:

- działanie 2.1. schemat C *MRPO*,

- środki z budżetu samorządu województwa,
- inne środki publiczne.

Odpowiedzialny za realizację

- Krakowski Park Technologiczny Sp. z o.o.

Działanie nr 11. Wsparcie procesu tworzenia, rozbudowy i dostępności cyfrowych zasobów wiedzy

Symbol działania w RSI: **C.II.3.4.**

Cele działania:

Zapewnienie środowisku naukowemu, przedsiębiorstwom, instytucjom publicznym i niepublicznym, uczniom i studentom stałego i bezpiecznego dostępu do zaawansowanej infrastruktury informatycznej, umożliwiającej prowadzenie nowoczesnych badań oraz korzystanie z cyfrowych zasobów wiedzy.

Instrumenty realizacji działania

W celu realizacji działania wdrożony zostanie instrument interwencji w postaci:

- A. Operatora działania.

A. Operator działania

Sposób realizacji

W celu zwiększenia skuteczności osiągnięcia celu działania, wyłoniony zostanie operator działania, którego zasadniczą odpowiedzialnością będzie realizacja, w imieniu Samorządu Województwa Małopolskiego, działań związanych z inicjowaniem, koordynowaniem i stymulowaniem szkół wyższych, jednostek naukowych, konsorcjów naukowych do aktywnego ubiegania się o środki finansowe na realizację projektów w zakresie rozbudowy cyfrowych zasobów wiedzy.

Do szczegółowych zadań operatora działania należeć będzie:

1. Mobilizowanie szkół wyższych, jednostek naukowych, konsorcjów naukowych do aktywnego uczestnictwa w programach rozbudowy cyfrowych zasobów wiedzy, poprzez:
  - a. organizację spotkań inicjatywnych, informacyjnych, szkoleniowych ze szkołami wyższymi i jednostkami naukowymi,
  - b. promocję źródeł finansowania, a zwłaszcza:
    - I. działania 2.3. *PO IG* – Inwestycje związane z rozwojem infrastruktury informatycznej nauki,
    - II. działania 1.2. *MRPO* – Rozwój społeczeństwa informacyjnego.
2. Wspieranie małopolskich szkół wyższych i jednostek naukowo-badawczych w zakresie:
  - a. opracowywania koncepcji integracji cyfrowych zasobów wiedzy,
  - b. świadczenia usług doradczych i szkoleniowych w zakresie pozyskiwania środków finansowych na realizację projektów cyfryzacji,
  - c. identyfikacji barier (prawnych, finansowych, organizacyjno-technologicznych, innych) utrudniających realizację projektów w zakresie cyfryzacji zasobów wiedzy w Małopolsce,
  - d. przedstawiania Zarządowi Województwa Małopolskiego (oraz innym organom administracji publicznej) pisemnych rekomendacji w zakresie proponowanych sposobów eliminacji barier w zakresie cyfryzacji zasobów wiedzy.
3. Przedstawianie Zarządowi Województwa okresowych sprawozdań z postępu realizacji zadań operatora działania oraz propozycji zmian polityki samorządu województwa w zakresie cyfryzacji zasobów wiedzy (modyfikacja stosowanych lub wdrożenie nowych instrumentów).

Kluczowe wskaźniki produktu

- liczba odbytych spotkań inicjatywnych, informacyjnych, szkoleniowych,
- liczba uczestników spotkań inicjatywnych, informacyjnych, szkoleniowych,
- liczba odbiorców działań promocyjnych,
- liczba dostarczonych usług doradczych,
- liczba zidentyfikowanych barier utrudniających cyfryzację zasobów wiedzy w Małopolsce.

Kluczowe wskaźniki rezultatu

- liczba szkół wyższych, jednostek naukowych, konsorcjów szkół wyższych i jednostek naukowych, które zrealizowały projekty w zakresie cyfryzacji zasobów wiedzy przy udziale operatora,
- udział projektów z Małopolski (liczba i wartość), które uzyskały wsparcie finansowe w ramach działania 2.3. *PO IG* – Inwestycje związane z rozwojem infrastruktury informatycznej nauki.

Typ beneficjentów

- szkoły wyższe,
- jednostki naukowe,
- konsorcja naukowe, sieci naukowe, konsorcja naukowo-przemysłowe,
- spółki powołane z udziałem wyżej wymienionych podmiotów nie działające dla zysku.

Źródło finansowania

- Potencjalnymi źródłami finansowania działalności operatora są:
- działanie 2.1. schemat C *MRPO*,
- środki z budżetu samorządu województwa,
- inne środki publiczne.

Odpowiedzialny za realizację

- jednostka naukowa, konsorcjum jednostek naukowych, inna instytucja publiczna lub niepubliczna.

Działanie nr 12. Utworzenie ośrodka prognoz technologicznych

Symbol działania w RSI: **C.III.1.1.**

Cele działania

1. Wypracowanie i wdrożenie systemowych rozwiązań służących efektywnemu prognozowaniu zmian technologicznych w regionie.
2. Prowadzenie bieżących analiz prognoz rozwoju technologicznego na potrzeby wdrażania *RSI* oraz kreowania regionalnej polityki rozwoju gospodarczego w Małopolsce.

Instrumenty realizacji działania

W celu realizacji działania wdrożony zostanie instrument interwencji w postaci:

- A. Projektu KPT Sp. z o.o. „*Perspektywa technologiczna Kraków-Małopolska 2020*”.

A. Projekt KPT Sp. z o.o.

Sposób realizacji

W ramach wdrażanego przez KPT Sp. z o.o. projektu foresight pt. „*Perspektywa Technologiczna Kraków-Małopolska 2020*” utworzone zostanie Obserwatorium Technologiczne. Zadaniem Obserwatorium

będzie monitorowanie wdrażania projektu, organizacja warsztatów, w trakcie których dyskutowany będzie postęp i rezultaty realizacji projektu foresight oraz publikowanie raportów o stanie wdrażania strategii rozwoju technologicznego województwa małopolskiego. W ramach projektu foresight wypracowana zostanie formuła ośrodka prognoz technologicznych. Po zakończeniu realizacji projektu ośrodek będzie prowadził bieżącą działalność w zakresie prognozowania rozwoju technologii na potrzeby gospodarki małopolskiej.

Kluczowe wskaźniki produktu

- uzgodniona z kluczowymi interesariuszami koncepcja działalności ośrodka prognoz technologicznych.

Kluczowe wskaźniki rezultatu

- ośrodek prognoz technologicznych prowadzący działalność od czasu zakończenia realizacji projektu foresight.

Typ beneficjentów

- szkoły wyższe,
- jednostki naukowe,
- konsorcja naukowe, sieci naukowe, konsorcja naukowo-przemysłowe,
- spółki powołane z udziałem wyżej wymienionych podmiotów nie działające dla zysku,
- przedsiębiorstwa,
- samorząd województwa,
- instytucje finansujące działalność innowacyjną.

Źródło finansowania

- poddziałanie 1.1.1. *PO IG* – Projekty badawcze z wykorzystaniem metody foresight.

Odpowiedzialny za realizację

- Krakowski Park Technologiczny Sp. z o.o.

Działanie nr 13. Utworzenie systemu monitoringu i ewaluacji rozwoju innowacyjności w Małopolsce

Symbol działania w RSI: **C.III.1.2.**

Cele działania

1. Identyfikacja i wdrożenie systemowych rozwiązań służących efektywnemu zarządzaniu i monitorowaniu procesu wdrażania *RSI*.
2. Rozwój sieciowych form współpracy i wymiany informacji służących tworzeniu warunków do rozwoju Gospodarki Opartej na Wiedzy.
3. Identyfikacja i zgromadzenie wiedzy kluczowej dla realizacji pro-innowacyjnej funkcji instytucji odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie *RSI*.

Instrumenty realizacji działania

W celu realizacji działania wdrożony zostanie instrument interwencji w postaci:

- A. Projektu systemowego.

A. Projekt systemowy

Sposób realizacji

Działanie realizowane będzie poprzez wdrażany przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego projekt pt. *Regionalny System Innowacji Województwa Małopolskiego. Projekt pilotażowy*. Realizacja tego przedsięwzięcia stanowi praktyczny wyraz podjęcia przez Samorząd Województwa Małopolskiego zobowiązania za inspirowanie i sterowanie procesami rozwoju w Gospodarki Opartej na Wiedzy w regionie. Aktywność Samorządu Województwa Małopolskiego w tej dziedzinie będzie polegać na tworzeniu sprzyjających warunków oraz eliminacji barier we wdrażaniu *RSI 2008-2013*, jak również bezpośrednim udziale we wdrażaniu instrumentów dedykowanych budowie Gospodarki Opartej na Wiedzy. W wyniku realizacji działania zostaną zrealizowane m.in. następujące zadania kluczowe:

- implementacja systemu zarządzania oraz monitorowania wdrażania *RSI*,
- implementacja systemu ewaluacji *RSI*,
- prowadzenie badań i analiz służących ewaluacji *RSI*,
- zawiązanie porozumień o współpracy na rzecz rozwoju, zawieranych między interesariuszami regionalnego systemu innowacji,
- organizacja targów innowacji i konferencji,
- promocja innowacyjności w środowisku kluczowych interesariuszy tej problematyki.

Kluczowe wskaźniki produktu

- zbiór zasad i procedur zarządzania, monitorowania i ewaluacji *RSI*,
- liczba badań ewaluacyjnych i analiz,
- Biuro Zarządzania i Monitorowania *RSI*,
- liczba targów innowacji,
- liczba indywidualnych i instytucjonalnych uczestników targów innowacji,
- liczba konferencji,
- liczba uczestników konferencji.

Kluczowe wskaźniki rezultatu

- sprawnie działający system zarządzania i monitorowania wdrażania *RSI*,
- sprawnie działający system ewaluacji *RSI*,
- zwiększenie wiedzy o procesach innowacyjności i przebiegu budowy Gospodarki Opartej na Wiedzy w Małopolsce,
- osiągnięcie znacznych efektów promocyjnych w wyniku zorganizowanych targów innowacyjności i konferencji.

Typ beneficjentów

- instytucje naukowo-badawcze i badawczo-rozwojowe,
- szkoły wyższe,
- przedsiębiorstwa,
- instytucje pośredniczące w transferze technologii,
- organizacje i inne instytucje działające na rzecz wspierania innowacyjności.

Źródło finansowania

- poddziałanie 8.2.2. Regionalne Strategie Innowacji *PO KL*.

Odpowiedzialny za realizację

- Departament Gospodarki i Społeczeństwa Informacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego.

Działanie nr 14. Utworzenie Małopolskiego Obserwatorium Gospodarki

Symbol działania w RSI: **C.III.1.3.**

Cele działania

Dostarczanie danych dotyczących aktualnej sytuacji gospodarczej w regionie, istotnych zwłaszcza dla rynku pracy i wzrostu przedsiębiorczości, ułatwiających podejmowanie decyzji związanych z kierunkami rozwoju gospodarczego województwa oraz dokonywanie oceny skuteczności działań podjętych do tej pory.

Instrumenty realizacji działania

W celu realizacji działania wdrożony zostanie projekt systemowy pn. *Małopolskie Obserwatorium Gospodarki*.

Sposób realizacji

W ramach Małopolskiego Obserwatorium Gospodarki prowadzone będą systematyczne badania i analizy w zakresie zidentyfikowanych potrzeb informacyjnych. Oczekuje się, że efektem badań będzie dostarczenie wiedzy, stanowiącej bazę do kreowania rozwiązań, odpowiadających na realne potrzeby regionalnej gospodarki. Działalność obserwatorium powinna przyczynić się do: eliminacji problemów w wykorzystaniu istniejących zasobów i narzędzi informacyjnych, dostarczenia agregatu ogólnodostępnych informacji o gospodarce i trendach rozwojowych w województwie, przełożenia zgromadzonych danych i wniosków na procesy decyzyjne, stworzenia wyspecjalizowanej jednostki zajmującej się zbieraniem i udostępnianiem danych dotyczących gospodarki regionalnej.

W ramach projektu prowadzone będą badania o charakterze: cyklicznym, jednorazowym i typu *ad hoc*. Ich wyniki wraz z wnioskami i rekomendacjami, będą użyteczne dla różnych środowisk wpływających na rozwój gospodarki województwa. Raporty z przeprowadzonych badań publikowane będą w postaci raportów i opracowań, udostępnianych również w postaci elektronicznej na stronie internetowej.

Kluczowe wskaźniki produktu

- liczba badań i analiz,
- liczba raportów,
- liczba konferencji, spotkań upowszechniających.

Kluczowe wskaźniki rezultatu

- liczba przedłożonych rekomendacji w sprawie postulowanych kierunków zmiany polityki gospodarczej województwa,
- liczba zaproponowanych instrumentów realizacji polityki gospodarczej województwa.

Typ beneficjentów

- władze samorządowe wszystkich szczebli,
- publiczne służby zatrudnienia,
- agencje pośrednictwa pracy,
- organizacje zrzeszające przedsiębiorców,
- związki zawodowe,
- media,
- ośrodki naukowo-badawcze,
- przedsiębiorcy,
- mieszkańcy regionu.

Źródło finansowania

- poddziałanie 8.1.4 Przewidywanie zmiany gospodarczej – projekty systemowe *PO KL*.

Odpowiedzialny za realizację

- Departament Gospodarki i Społeczeństwa Informacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego.

Działanie nr 15. Utworzenie i promocja programu promującego innowacyjność, skierowanego do przedsiębiorców, mieszkańców i władz samorządowych Małopolski

Symbol działania w RSI: **C.III.2.2.**

Cele działania

1. Zwiększenie popytu przedsiębiorstw na innowacje.
2. Wypromowanie postaw przedsiębiorczych i proinnowacyjnych wśród młodzieży.
3. Zwiększenie rangi problematyki innowacyjności w małopolskich samorządach.

Instrumenty realizacji działania

W celu realizacji działania wdrożony zostanie instrument interwencji w postaci:

- A. Operatora działania.

A. Operator działania

Sposób realizacji

W celu zwiększenia skuteczności osiągnięcia celów działania wyłoniony zostanie operator działania, którego zasadniczą odpowiedzialnością będzie realizacja w imieniu Samorządu Województwa Małopolskiego działań związanych z przygotowaniem i realizacją programu promocji innowacyjności wśród przedsiębiorców, mieszkańców i władz samorządowych Małopolski.

Do szczegółowych zadań operatora działania należeć będzie:

1. Opracowanie programu promocji.
2. Realizacja programu promocji, uwzględniającego instrumenty promocji adresowane odpowiednio do:
  - a. przedsiębiorców,
  - b. młodzieży szkół ponadpodstawowych i studentów,
  - c. jednostek administracji publicznej gmin i powiatów.
3. Przedstawianie Zarządowi Województwa okresowych sprawozdań z postępu realizacji zadań operatora działania oraz propozycji zmian polityki samorządu województwa w zakresie promocji innowacyjności (modyfikacja stosowanych lub wdrożenie nowych instrumentów).

Kluczowe wskaźniki produktu

- liczba odbytych spotkań informacyjnych, szkoleniowych,
- liczba uczestników spotkań informacyjnych, szkoleniowych,
- liczba odbiorców działań promocyjnych.

Kluczowe wskaźniki rezultatu

- wskaźniki zaproponowane przez operatora lub ewaluatora zewnętrznego.

Typ beneficjentów

- przedsiębiorcy,
- młodzież szkół ponadpodstawowych i studenci,
- jednostki administracji publicznej gmin i powiatów.

Źródło finansowania

Potencjalnymi źródłami finansowania działalności operatora są:

- działanie 2.1. schemat C MRPO³²,
- działanie 4.2. PO KL – Rozwój kwalifikacji kadr systemu B+R i wzrost świadomości roli nauki w rozwoju gospodarczym,
- podziałanie 8.1.2. PO KL – Wsparcie dla współpracy sfery nauki i przedsiębiorstw,
- środki z budżetu samorządu województwa,
- inne środki publiczne.

Odpowiedzialny za realizację

- instytucja lub konsorcjum instytucji wyłonione w drodze konkursu lub zamówienia publicznego,
- spółka z udziałem samorządu województwa.

Działanie nr 16. Promocja Małopolski jako miejsca inwestycji dla innowacyjnych technologii

Symbol działania w RSI: **C.III.3.1.**

Cele działania

Zwiększenie poziomu inwestycji w regionie w sektorach innowacyjnych i naukochłonnych.

Instrumenty realizacji działania

W celu realizacji działania wdrożony zostanie instrument interwencji w postaci:

- A. Projekt UMWM.

A. Projekt UMWM

Sposób realizacji

MARR S.A we współpracy z UMWM oraz KPT Sp. z o.o. wdrażają projekt pt. „Centrum Biznes in Małopolska”, którego realizacja przyczynia się do osiągnięcia celów tego działania. Jednakże konieczne jest opracowanie i wdrożenie profesjonalnej kampanii informacyjno-promocyjnej o Małopolsce (odrębnej lub będącej elementem szerszej kampanii), jako regionie atrakcyjnym dla inwestujących w sektory o najwyższym poziomie innowacyjności. W latach 2009-2011 przeprowadzona zostanie kampania adresowana do inwestorów zagranicznych i krajowych. Kampania zostanie przygotowana przy współpracy z małopolskimi jednostkami samorządu terytorialnego, innymi osobami prawnymi oferującymi tereny inwestycyjne oraz szkołami wyższymi i jednostkami badawczo-rozwojowymi.

Kluczowe wskaźniki produktu

- liczba ofert inwestycyjnych skierowanych bezpośrednio do inwestorów,
- liczba ogłoszeń w zagranicznej i krajowej prasie gospodarczej,

³² W tym przypadku idzie o możliwość sfinansowania prac operatora gdyby była nim organizacja o statusie instytucji otoczenia biznesu.

- liczba spotów reklamowych, ogłoszeń w branżowych mediach elektronicznych,
- liczba targów, konferencji, innych wydarzeń, w trakcie których promowano Małopolskę jako atrakcyjną lokalizację dla technologii innowacyjnych.

Kluczowe wskaźniki rezultatu

- liczba przedsiębiorstw, które zainwestowały w innowacyjne technologie w Małopolsce w wyniku przeprowadzonej kampanii promocyjnej,
- wartość zainwestowanego kapitału w innowacyjne technologie w Małopolsce w wyniku przeprowadzonej kampanii promocyjnej.

Typ beneficjentów

- krajowe i zagraniczne przedsiębiorstwa innowacyjne.

Źródło finansowania

- działanie 8.1. *MRPO* – Promocja Małopolski na arenie międzynarodowej,
- działanie 4.2. *PO KL* – Rozwój kwalifikacji kadr systemu B+R i wzrost świadomości roli nauki w rozwoju gospodarczym.

Odpowiedzialny za realizację

- Kancelaria Zarządu Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego lub jednostka organizacyjna samorządu województwa lub spółka z udziałem samorządu województwa.

Działanie nr 17. Udział w targach krajowych i zagranicznych, promujących innowacyjne firmy

Symbol działania w RSI: **C.III.3.2.**

Cele działania

Wzmocnienie pozycji gospodarki Małopolski poprzez udział przedsiębiorstw z regionu w targach krajowych i zagranicznych, zwiększenie wielkości eksportu z regionu oraz zwiększenie liczby przedsiębiorstw prowadzących działalność eksportową.

Instrumenty realizacji działania

W celu realizacji działania wdrożony zostanie instrument interwencji w postaci:

- A. Operatora działania.

A. Operator działania

Sposób realizacji

W celu zwiększenia skuteczności osiągnięcia celów działania, wyłoniony zostanie operator działania, którego zasadniczą odpowiedzialnością będzie realizacja, w imieniu Samorządu Województwa Małopolskiego, działań związanych z promocją uczestnictwa przedsiębiorstw z Małopolski w targach krajowych i zagranicznych.

Do szczegółowych zadań operatora działania należeć będzie:

1. Opracowanie programu promocji.
2. Realizacja programu promocji, zawierającego m.in. następujące narzędzia:
  - a. organizacja spotkań inicjatywnych, informacyjnych, szkoleniowych,

- b. promocja w mediach źródeł finansowania, a zwłaszcza:
  - I. działania 6.1. *PO IG* – Paszport do eksportu.
- 3. Wspieranie przedsiębiorstw w zakresie świadczenia usług doradczych i szkoleniowych w zakresie możliwości udziału w targach.
- 4. Przedstawianie Zarządowi Województwa okresowych sprawozdań z postępu realizacji zadań operatora działania oraz propozycji zmian polityki samorządu województwa w zakresie wspierania uczestnictwa w targach małopolskich przedsiębiorstw (modyfikacja stosowanych lub wdrożenie nowych instrumentów).

Kluczowe wskaźniki produktu

- liczba odbytych spotkań inicjatywnych i informacyjnych, szkoleniowych,
- liczba uczestników spotkań inicjatywnych i informacyjnych, szkoleniowych,
- liczba odbiorców działań promocyjnych,
- liczba dostarczonych usług doradczych.

Kluczowe wskaźniki rezultatu

- liczba wniosków o dofinansowanie udziału w targach, złożonych przez przedsiębiorstwa przy udziale operatora,
- udział projektów z Małopolski (liczba i wartość), które uzyskały wsparcie finansowe w ramach działania 6.1. *PO IG* – Paszport do eksportu.

Typ beneficjentów

- MŚP.

Źródło finansowania

Potencjalnymi źródłami finansowania działalności operatora są:

- działanie 2.1. schemat C *MRPO*,
- środki z budżetu samorządu województwa,
- inne środki publiczne.

Odpowiedzialny za realizację

- Spółka z udziałem samorządu województwa.

Działanie nr 18 i 19. Rozwój usług publicznych opartych na technologiach informacyjno-komunikacyjnych (ICT), służących polepszeniu jakości życia obywateli i efektywności funkcjonowania firm oraz Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) do poprawy efektywności pracy administracji publicznej

Symbol działania w RSI: **C.III.4.1. oraz C.III.4.2.**

Cele działania

Wspieranie rozwoju Województwa Małopolskiego poprzez rozbudowę regionalnej i lokalnej infrastruktury społeczeństwa informacyjnego, a także zwiększenie wykorzystania Internetu oraz innych technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT) do świadczenia usług publicznych.

Instrumenty realizacji działania

W celu realizacji działania wdrożony zostanie instrument w postaci:

- A. Interwencji w ramach *MRPO*.

A. Interwencja w ramach *MRPO*

Sposób realizacji

Działanie będzie realizowane poprzez działanie 1.2. *MRPO* – Rozwój społeczeństwa informacyjnego, którego celami są:

- zapewnienie powszechnego, szybkiego i bezpiecznego dostępu do Internetu poprzez rozbudowę infrastruktury społeczeństwa informacyjnego,
- rozwój usług publicznych opartych na ICT służących polepszeniu jakości życia obywateli,
- wykorzystanie ICT do poprawy efektywności pracy administracji publicznej.

Wsparcie w ramach działania 1.2. *MRPO* może zostać skierowane m.in. na:

- budowę lub rozbudowę i modernizację lokalnych lub regionalnych sieci szerokopasmowych, współdziałających ze szkieletowymi sieciami regionalnymi lub krajowymi, także w oparciu o technologię bezprzewodową,
- budowę lub modernizację publicznych punktów dostępu do Internetu,
- budowę lub rozbudowę systemów autentykacji i identyfikacji użytkowników, klientów usług publicznych, w tym rozbudowę Infrastruktury Klucza Publicznego,
- budowę lub rozbudowę systemów udostępniających e-usługi publiczne w zakresie administracji publicznej, ochrony zdrowia, turystyki, edukacji, oświaty, gospodarki komunalnej,
- budowę, rozbudowę lub modernizację systemów zarządzania z wykorzystaniem technologii teleinformatycznych, a w szczególności wdrażanie elektronicznych systemów obiegu dokumentów, systemów elektronicznej archiwizacji dokumentów, systemów bazodanowych, integracja systemów, budowa i rozbudowa systemów transmisji danych pomiędzy jednostkami administracji publicznej, geograficzne systemy informacji przestrzennej.

Kluczowe wskaźniki produktu

- długość wybudowanej/ rozbudowanej/ zmodernizowanej sieci szerokopasmowej,
- liczba uruchomionych/ zmodernizowanych PIAP,
- liczba usług publicznych uruchomionych on-line.

Kluczowe wskaźniki rezultatu

- liczba gospodarstw domowych, które uzyskały dostęp do szerokopasmowego Internetu,
- liczba MŚP, które uzyskały dostęp do szerokopasmowego Internetu,
- liczba podmiotów administracji publicznej, które uzyskały dostęp do szerokopasmowego Internetu.

Typ beneficjentów

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki naukowe,
- instytucje kultury,
- szkoły wyższe,
- organizacje pozarządowe,
- przedsiębiorcy.

Źródło finansowania

- działanie 1.2. *MRPO* – Rozwój społeczeństwa informacyjnego.

Odpowiedzialny za realizację

- *BMZ* (monitorowanie wdrażania).

Tabela 1. Kategoryzacja i priorytetyzacja działań RSI 2008-2013 przez pryzmat ich strategicznego oddziaływania oraz wykonalności.

Proponowane działania	Wymiar 1 – Strategiczne oddziaływanie			Wymiar 2 – Wykonalność			Kategoria	Priorytet
	Kryterium 1 Adekwatność	Kryterium 2 Oczekiwana skuteczność	Wymiar 1 Razem	Kryterium 3 Przygotowanie do wdrożenia	Kryterium 4 Dostępność do finansowania z funduszy strukturalnych ³³	Wymiar 2 Razem		
Cel taktyczny C.1.1. Rozwój narzędzi wspierających finansowanie aktywności innowacyjnej firm								
C.1.1.1. Przygotowanie i wdrożenie strategii promocji dostępnych źródeł finansowania aktywności innowacyjnej firm	A	A	AA	B	B	BB	AA BB	Priorytet 2
C.1.1.2. Utworzenie funduszu załączkowego	A	B	AB	A	A	AA	AB AA	Priorytet 1
C.1.1.3. Utworzenie funduszu venture capital	A	B	AB	B	B	BB	AB BB	Priorytet 2
Cel taktyczny C.1.2. Zwiększenie udziału przedsiębiorstw i instytucji badawczych w międzynarodowych programach badawczo-rozwojowych i w transferze technologii								
C.1.2.1. Określenie stanu wyjściowego oraz zbudowanie systemu inwentaryzacji realizowanych projektów	C	C	CC	B	C	BC	CC BC	Priorytet 6
C.1.2.2. Utworzenie bazy danych tłumaczeń i dobrych wzorów ważnych fragmentów dokumentacji projektowej do przygotowania wniosku	C	C	CC	C	C	CC	CC CC	Priorytet 6
C.1.2.3. Nawiązywanie współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami na rzecz wspólnej realizacji projektów	C	C	CC	C	B	CB	CC CB	Priorytet 6
Cel taktyczny C.1.3. Zwiększenie dostępu przedsiębiorców do innowacyjnych technologii								
C.1.3.1. Budowa instytucjonalnej bazy dla rozwoju wzornictwa przemysłowego w regionie	A	B	AB	B	B	BB	AB BB	Priorytet 2
C.1.3.2. Rozwój parków technologicznych i przemysłowych	A	A	AA	B	B	BB	AA BB	Priorytet 2

C.I.3.3. Rozwój ogniw pośredniczących pomiędzy jednostkami badawczo-rozwojowymi a przedsiębiorstwami	A	A	AA	B	B	BB	AA BB	Priorytet 2
C.I.3.4. Wsparcie badań przemysłowych i przedkonkurencyjnych firm w regionie	A	A	AA	B	B	BB	AA BB	Priorytet 2
Cel taktyczny C.I.4. Udostępnienie nowoczesnej infrastruktury dla rozwoju nowych technologii i usług								
C.I.4.1. Rozwój infrastruktury badawczej uczelni i instytutów branżowych	A	A	AA	B	B	BB	AA BB	Priorytet 2
C.I.4.2. Utworzenie sieci inkubatorów dla firm zaawansowanych technologii	B	B	BB	C	B	CB	BB CB	Priorytet 5
C.I.4.3. Budowa i rozwój obiektów o charakterze wystawienniczo-kongresowym	B	B	BB	B	B	BB	BB BB	Priorytet 4
Cel taktyczny C.I.5. Pogłębienie współpracy uczelnia – przedsiębiorstwo								
C.I.5.1. Realizacja programu zamawianych przez przedsiębiorstwa prac magisterskich i doktorskich	A	B	AB	B	B	BB	AB BB	Priorytet 2
C.I.5.2. Realizacja programu staży pracowników naukowo-badawczych w przedsiębiorstwach oraz pracowników MŚP w jednostkach naukowo-badawczych	B	B	BB	C	B	CB	BB CB	Priorytet 5
C.I.5.3. Utworzenie systemu badań edukacji i rynku pracy w celu dostosowania programów kształcenia do wymagań rozwoju innowacyjnej gospodarki regionu	B	B	BB	C	B	CB	BB CB	Priorytet 5
Cel taktyczny C.II.1. Rozbudowa sieci współpracy pomiędzy uczelniami, przedsiębiorstwami i jednostkami badawczo-rozwojowymi								
C.II.1.1. Rozwój i wsparcie inicjatyw klastrowych	A	A	AA	B	B	BB	AA BB	Priorytet 2
C.II.1.2. Rozwój i wsparcie inicjatyw międzyuczelnianych o charakterze badawczo-rozwojowym	A	B	AB	C	B	CB	AB CB	Priorytet 3
C.II.1.3. Stworzenie efektywnego systemu kształcenia podstawowego i specjalistycznego w Małopolsce	B	B	BB	C	B	CB	BB CB	Priorytet 5
C.II.1.4. Rozwój edukacji z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi przekazu	B	B	BB	C	B	CB	BB CB	Priorytet 5

Proponowane działania	Wymiar 1 – Strategiczne oddziaływanie			Wymiar 2 – Wykonalność				Kategoria	Priorytet
	Kryterium 1 Adekwatność	Kryterium 2 Oczekiwana skuteczność	Wymiar 1 Razem	Kryterium 3 Przygotowanie do wdrożenia	Kryterium 4 Dostępność do finansowania z funduszy strukturalnych	Wymiar 2 Razem			
Cel taktyczny C.II.2. Uporządkowanie i uelastycznienie systemu wsparcia przedsiębiorstw w zakresie doradztwa, szkoleń i transferu technologii									
C.II.2.1. Wzmocnienie potencjału sieci innowacyjnych technologii w regionie z udziałem instytucji doradczych i szkoleniowych	B	B	BB	C	B	CB	BB CB	Priorytet 5	
C.II.2.2. Wzmocnienie kontaktów instytucji prowadzących działalność doradczą, szkoleniową i informacyjną oraz stworzenie możliwości uzyskiwania kompleksowej informacji o ich ofercie	B	B	BB	C	B	CB	BB CB	Priorytet 5	
C.II.2.3. Utworzenie Małopolskiego Ośrodka Innowacji	B	B	BB	C	B	CB	BB CB	Priorytet 5	
C.II.2.4. Wsparcie rozwoju ośrodków audytu technologicznego	B	B	BB	C	B	CB	BB CB	Priorytet 5	
Cel taktyczny C.II.3. Wzmocnienie zasobów instytucji wspierających rozwój innowacyjności									
C.II.3.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wspierającej rozwój innowacji	B	B	BB	C	B	CB	BB CB	Priorytet 5	
C.II.3.2. Opracowanie i uaktualnianie referencyjnej bazy danych partnerów instytucjonalnych oraz przedsiębiorstw innowacyjnych	C	C	CC	C	B	CB	CC CB	Priorytet 6	
C.II.3.3. Wzmocnienie potencjału instytucji zajmujących się ochroną prawa własności intelektualnej i koordynacja ich działalności poprzez rozwój kontaktów o charakterze sieciowym	B	B	BB	C	B	CB	BB CB	Priorytet 5	
C.II.3.4. Wsparcie procesu tworzenia, rozbudowy i dostępności cyfrowych zasobów wiedzy	A	B	AB	B	B	BB	AB BB	Priorytet 2	

Cel taktyczny C.III.1. Utworzenie systemu pozyskiwania danych na temat stanu innowacyjności w Województwie									
C.III.1.1. Utworzenie ośrodka prognoz technologicznych	B	B	B	BB	B	A	BA	BB BA	Priorytet 3
C.III.1.2. Utworzenie systemu monitoringu i ewaluacji rozwoju innowacyjności w Małopolsce	A	A	A	AA	A	A	AA	AA AA	Priorytet 1
C.III.1.3. Utworzenie Małopolskiego Obserwatorium Gospodarki	B	B	A	BB	A	A	AA	BB AA	Priorytet 3
Cel taktyczny C.III.2. Promocja wewnętrzna tematyki innowacyjności jako elementu wspierającego rozwój gospodarczy Województwa									
C.III.2.1. Organizacja i wsparcie konkursów na tworzenie firm innowacyjnych oraz targów ofert dla MŚP	B	B	B	BB	B	B	BB	BB BB	Priorytet 4
C.III.2.2. Utworzenie i promocja programu promującego innowacyjność skierowanego do przedsiębiorców, mieszkańców i władz samorządowych Małopolski	A	B	B	AB	B	B	AB	AB BB	Priorytet 2
C.III.2.3. Organizacja cyklicznych konferencji nt. innowacji i rozwoju przedsiębiorstw oraz promowanie działań o charakterze innowacyjnym	B	B	C	BB	C	B	CB	BB CB	Priorytet 5
Cel taktyczny C.III.3. Promocja zewnętrzna Województwa Małopolskiego jako regionu innowacyjnych technologii									
C.III.3.1. Promocja Małopolski jako miejsca inwestycji dla innowacyjnych technologii	A	A	B	AA	B	B	BB	AA BB	Priorytet 2
C.III.3.2. Udział w targach krajowych i zagranicznych, promujących innowacyjne firmy	A	B	C	AB	C	B	CB	AB CB	Priorytet 3
C.III.3.3. Promocja Województwa Małopolskiego jako miejsca zatrudnienia dla naukowców	A	C	C	AC	C	B	CB	AC CB	Priorytet 5
Cel taktyczny C.III.4. Rozwój społeczeństwa informacyjnego									
C.III.4.1 Rozwój usług publicznych opartych na technologiach informacyjno-komunikacyjnych (ICT), służących polepszeniu jakości życia obywateli i efektywności funkcjonowania firm	A	B	B	AB	B	B	AB	AB BB	Priorytet 2
C.III.4.2 Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) do poprawy efektywności pracy administracji publicznej	A	B	B	AB	B	B	AB	AB BB	Priorytet 2

Aneks 2

Rozkład działań o określonym priorytecie w przekroju celów RSI.

Tabela 2. Rozkład działań o określonym priorytecie w przekroju celów strategicznych i taktycznych RSI 2008-2013.

Priorytet	Cel strategiczny I					Cel strategiczny II			Cel strategiczny III				Liczba działań
	C.I.1	C.I.2	C.I.3	C.I.4	C.I.5	C.II.1	C.II.2	C.II.3	C.III.1	C.III.2	C.III.3	C.III.4	
Priorytet 1	1								1				2
Priorytet 2	2		4	1	1	1		1		1	1	2	14
Priorytet 3						1			2		1		4
Priorytet 4				1						1			2
Priorytet 5				1	2	2	4	2		1	1		13
Priorytet 6		3						1					4
Razem	3	3	4	3	3	4	4	4	3	3	3	2	39
Działania wdrażane w ramach PW	3	0	4	1	1	1	0	1	3	1	2	2	19

Business in Małopolska

www.businessinmalopolska.com

www.imalopolska.eu

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Gospodarki i Społeczeństwa Informacyjnego
Biuro Monitorowania i Zarządzania RSI

ul. Basztowa 22, 31-156 Kraków
adres do korespondencji: ul. Racławicka 56, 30-017 Kraków

tel.: +48 012 63 03 515, fax: +48 012 63 03 503

e-mail: imalopolska@umwm.pl

